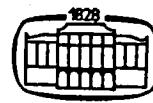

**MONUMENTA LINGUAE MONGOLICAE
COLLECTA**

V

MONUMENTA LINGuae MONGOLICAE COLLECTA

V

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST 1974

LES DOUZE ACTES DU BOUDDHA

ARBAN QOYAR JOKIYANGUI ÜILES

DE

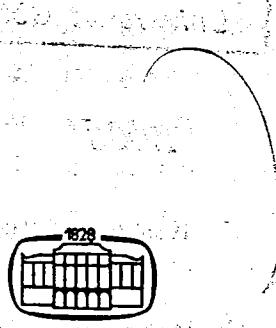
ČHOS-KYI 'OD-ZER

TRADUCTION DE

ŠES-RAB SEN-GE

PAR

LOUIS LIGETI

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST 1974

Correcteur

G. BETHLENFALVY

**Lehrstuhl für Turkologie
und Altägyptik
Universität Göttingen**

3008

ISBN 963 05 0580 0

© Akadémiai Kiadó, Budapest 1974

Imprimé en Hongrie

Avant-propos

Notre volume contient un des quatre textes célèbres de la liste de Vladimircov.

Il s'agit une fois de plus d'un monument de la langue préclassique comme le sont les traductions mongoles du Subhāsitaratnanidhi, du Bodhicaryāvatāra et du Pañcaraksā. Comme celles-ci, il remonte au XIVe siècle. Le texte primitif, préclassique a été ici encore corrigé par les copistes selon les normes de la langue classique, mais, tout comme ailleurs, le nouveau vernis schématique n'arrive pas à dissimuler entièrement l'ancienne forme authentique de la rédaction.

Parmi les quatre textes préclassiques qui nous ont été conservés sous forme de copies plus jeunes, les "Douze actes du Bouddha" - tel qu'on le connaît aujourd'hui - est le plus court et en même temps le plus problématique.

On ignore jusqu'au titre exact de l'ouvrage, et l'identité de l'auteur et du traducteur est également un sujet de controverse; il est vrai que l'incertitude en ce qui concerne la personne de Čhos-kyi 'od-zer et de Šes-rab sen-ge ne se

limite pas à ce seul cas. Il y a longtemps que nous savons que le manuscrit est incomplet et qu'il n'en existe que le second volume.

Les mongolisants ne se sont pas trop occupés du contenu de notre monument, ils n'ont pas tenté d'établir ses rapports avec les autres textes du même genre, encore moins de retracer son rôle dans la littérature mongole des époques suivantes. Il n'a pas non plus été question de l'origine tibétaine et, bien entendu, on n'a pas essayé de retrouver le texte tibétain.

La traduction contient nombre de passages en vers. S'agit-il des monuments de la poésie mongole du XIVe siècle?

Le manuscrit, en tant que copie d'une traduction mongole du XIVe siècle, est unique en son genre: le haut de chaque page est orné de dessins illustrant et expliquant le texte. Là encore il serait nécessaire de savoir à quel siècle remontent ces illustrations?

Voilà donc une série de questions dont la discussion demande à être inscrite à l'ordre du jour. Aussi, en guise de préambule, ai-je cru utile de traiter, ne serait-ce que brièvement et sans prétendre aboutir à des conclusions définitives, des

problèmes les plus importants.

Dans l'Introduction je désire aussi préciser de quels douze actes du Bouddha il s'agit dans ce livre et établir combien en sont perpétués dans le manuscrit fragmentaire que nous connaissons.

L'édition des "Douze actes du Boudha" figurait parmi les projets de l'éminent mongolissant polonais Marian Lewicki; une mort préma-turée l'a malheureusement empêché de mener à bien ce projet.

En 1966 je me suis chargé moi-même d'édition le texte mongol du Burqan bayisi, précédé d'une étude détaillée; mon travail a paru comme le vol. IX de la série Mongol Nyelvemléktár (Recueil des monuments de la langue mongole). En 1967 N. Poppe a édité le texte du même ouvrage suivi de la traduction et des commentaires, ainsi que du fac-similé. Les deux travaux sont indépendants l'un de l'autre. Il n'est que trop naturel que nos textes offrent, pour l'ensemble de l'ouvrage, une interprétation plus ou moins identique, mais pour certains passages nous ne sommes pas d'accord.

Introduction

On ne connaît actuellement qu'un seul manuscrit de l'ouvrage en question¹: il est conservé à la bibliothèque de la Faculté Orientale de l'Université de Léningrad, il était coté autrefois Mong. Q 361 et porte actuellement la cote E 13.² C'est ce manuscrit là qui a servi de base à la copie de Pékin.³

En ce qui concerne l'œuvre même, il s'agit d'une traduction effectuée à partir d'un texte tibétain dû, au témoignage du colophon, à Čhos-kyi 'od-zer, lettré bien connu. Čhos-kyi 'od-zer était, comme on le sait, attaché au service des khans Öljeitü (1294-1307) et Külüg (1307-1311).⁴

Son activité en tant que lettré est malheureusement loin d'être aussi connue que l'on voudrait qu'elle le fût au point de vue de l'étude de la vie littéraire mongole au tournant des XIIIe et XIVe siècles. Pour ne rien dire d'autre,

incertitude règne même sur la nationalité de l'éminent homme de lettre. Était-il, comme certains le pensent, d'origine et de langue maternelle tibétaine, ou faut-il faire foi au colophon

final du Kanjur mongol imprimé, selon lequel il était venu du pays des Ouigours dans le couvent de Sa-skya pour faire ensuite partie des lamas lettrés de la cour mongole?⁵

Le fait d'avoir écrit des œuvres tibétaines ne prouve du reste pas encore que l'auteur ait eu comme langue maternelle le tibétain. On connaît - entre autres - des lamas d'origine mongole qui ont déployé une grande activité littéraire en tibétain, langue sacrée du lamalisme. Par contre on ne tient compte d'aucun lama tibétain qui, en mongol, aurait créé une œuvre littéraire ou qui, au moins, aurait été à même de traduire un texte tibétain en mongol. Ce qui est certain, c'est que les traductions mongoles actuellement connues, d'une valeur littéraire incontestable, n'ont pas pu être mises au point sans une connaissance approfondie et nuancée de la langue mongole.

Au point de vue de la langue écrite mongole, il ne semblait en principe pas particulièrement avantageux que le traducteur fût de langue ouigoure, étant donné que, par rapport au mongol, l'ouigour passait pour une langue tout aussi étrangère que le tibétain. La réalité était cependant quelque

peu différente. Dès l'époque des premières traductions bouddhiques il faut compter avec certains rapports entre l'ouigour et le mongol: non seulement l'écriture est d'origine ouigoure, mais encore des lamas lettrés ouigours ont-ils joué - ce dont témoignent les sources - un rôle important dans la rédaction de ces premières traductions. Quant aux circonstances dans lesquelles ils ont apporté leur concours à la mise au point de ces traductions, on n'a pas encore réussi à les mettre en lumière.

Je me contenterai, à titre d'exemple, de citer ici parmi les traductions mongoles du XIVe siècle le "Sūtra de la Grande-Ourse". Selon le colophon se trouvant à la fin de l'ouvrage, la traduction mongole est due à Prajñāśrī (la forme mongole de ce nom est Biradiraśiri ou Biranaśiri; elle a été imprimée en 1328 en 2000 exemplaires). Toujours selon le colophon, le traducteur portait le titre de "maître ouigour de la Doctrine" (Uyi-šur-un ſajin-u ejen). Les sources chinoises ont rendu ce titre sous sa forme originale ouigoure (ſazin aiyuči). D'autres sources nous apprennent que notre traducteur mongol était effectivement non seulement bouddhiste, mais aussi d'origine

ouigoure, ce qui justifie sa haute dignité tant ecclésiastique que politique.⁴

Le concours que les lettrés ouigours apportèrent à la mise au point des traductions de l'époque des Yuan expliquerait aussi que ces œuvres offrent un grand nombre d'éléments lexicaux ouigours et que les noms propres indiens, ainsi qu'une série de noms communs pris ici dans un sens spécial sont attestés sous leur forme iranienne (ou koutchéenne, etc.), celle même qui est d'un emploi courant dans les textes ouigours.⁷

Malgré tout, il est étonnant que l'on n'ait connaissance d'aucun texte bouddhique de l'époque des Yuan, en mongol, dont on pourrait démontrer qu'il a été traduit à partir d'un original ouigour.

Qu'on examine la contribution des lamas ti-bétains ou celle des lamas ouigours à la mise au point des traductions mongoles, il semble qu'il faille tenir compte de la possibilité d'un rôle indirect que ces lettrés ont pu tenir dans la traduction, de manière analogue à ce qui se passait pour la traduction des textes bouddhiques en chinois, traduction qui se faisait par l'intermédiaire de trois, souvent de quatre lettrés. Il y avait

d'abord le lettré indien qui récitait le texte sanscrit, un deuxième qui le copiait, un troisième qui le traduisait mot à mot en chinois et enfin un quatrième (celui-là toujours chinois) qui mettait la dernière main à l'œuvre et arrangeait le texte selon les règles de la stylistique chinoise. La tâche pouvait d'ailleurs être exécutée d'une manière beaucoup plus simple, notamment à l'aide d'un prêtre indien sachant bien le chinois et d'un lettré chinois passé maître en matière de stylistique.⁸

Il serait évidemment malaisé de déterminer à l'heure actuelle si les lettrés ouigours (et éventuellement quelques lettrés tibétains) ont joué un rôle semblable, et on ne peut guère espérer pouvoir trancher la question aussi longtemps qu'on n'aura pas fait la lumière sur la vie et l'activité littéraire des lettrés et traducteurs de l'époque préclassique de la langue mongole.

Quoi qu'il en soit, il n'y a pas lieu de mettre en doute que l'auteur de notre texte tibétain avait été Chos-kyi 'od-zer, bien qu'on ne connaisse guère d'autres œuvres qu'il aurait écrites en tibétain. Par contre on peut se demander pourquoi - s'il n'a pas écrit son texte di-

rectement en mongol - il ne l'a pas au moins traduit lui-même, alors que différents colophons témoignent de ce qu'il est l'auteur de plus d'une traduction mongole. Ainsi c'est lui à qui l'on doit le texte du Bodhicaryāvatāra de Śāntideva, y compris son commentaire, ainsi que plusieurs dhāraṇī et plusieurs sāstra mongols. Mais, comme j'ai eu l'occasion de le signaler ailleurs (Acta Orient.Hung. XIV, 1962, p. 328), il faut rayer de la liste de ses œuvres la traduction mongole du Pāñcaraksā. La tradition bouddhique qui veut qu'il ait été l'auteur de la variante mongole réformée de l'écriture ouigoure (écriture employée jusqu'à nos jours) mérite - du moins sous sa forme actuelle - peu de foi. Pour les mêmes raisons il est difficile d'admettre qu'il ait été l'auteur véritable de l'ouvrage intitulé Jirüken-ü tolta⁹.

L'image que nous nous faisons actuellement de l'activité littéraire de Čhos-kyi 'od-zer pourra, bien entendu, se modifier considérablement si les recherches futures confirmaient par exemple le renseignement offert par le colophon du Kanjur mongol, selon lequel Čhos-kyi 'od-zer est à ranger parmi les lettrés ouïgours, qui à

l'époque des Yuan, avaient collaboré avec les lettrés mongols.

Au témoignage de notre colophon, l'œuvre a été traduite du tibétain par Šisrab singgi. L'état actuel des recherches ne nous autorise guère à affirmer que nous connaissons bien ce traducteur. Tout ce que nous savons de lui, c'est qu'il a été un des traducteurs les plus renommés du XIVe siècle, et qu'il était attaché au service du khan mongol Yisün temür (1324-1328) qui avait invité Šisrab singgi, plus exactement Šes-rab sen-ge ou encore Šerab sengge à sa cour en qualité de traducteur, en compagnie d'un lama de la secte Sa-skya, nommé Dga'-ba bsod-nams.¹⁰

Une fois de plus on manque de précisions en ce qui concerne son activité de traducteur. En dehors de l'ouvrage présent on tient compte de sa traduction du Pañcaraksā, la seule traduction mongole qui, à notre avis, ait été faite à l'époque des Yuan sur un original tibétain (par l'intermédiaire de l'ouigour?). La traduction remaniée par Ayusi et connue aujourd'hui sous une forme quelque peu refaite forme le volume VIII de notre série intitulée "Recueil des

monuments de la langue mongole".¹¹ Selon certains textes tibétains, Šes-rab sen-ge a aussi traduit encore nombreux pravacana du tibétain en mongol,¹² ces traductions n'ont cependant pas encore été identifiées.

A part le nom de l'auteur et du traducteur, notre colophon offre une autre donnée intéressante, à savoir le nom de la personne grâce à la protection et à l'encouragement de laquelle la traduction a été entreprise.

Il n'est pas sans intérêt de noter que le même nom se rencontre aussi dans le colophon du Pañcaraksā, l'autre traduction connue de Šes-rab sen-ge et, de plus, que ce colophon est passé de la traduction de Šes-rab sen-ge dans la version d'Ayusi, et même dans la dernière version remaniée. Voilà ce qui peut expliquer que le texte original du colophon nous ait été transmis en plusieurs variantes fortement altérées. Selon la variante la plus faussée, la personne protégeant et encourageant le travail, Esen temür serait le traducteur lui-même qui bénéficiait des faveurs de Toyon temür, dernier empereur de la dynastie des Yuan: Toyan temür gan-u yeke suu-tur inu dulduyidču Esen temür.

diu-a-ta orčiyuluysan. A la base de ce colophon, Vladimircov attribua une des traductions du Pañcaraksā à Esen temür dew-a-ta.¹³

Dans une autre version viciée du colophon original, le titre d'honneur diu-a-ta a été remplacé par le terme kümün "homme" qui semble fort déplacé dans ce contexte. Par contre ce colophon a conservé un élément essentiel du texte original, notamment qu'Esen temür n'est pas le traducteur, mais la personne qui a "encouragé" le travail: Dayidu qota-da Esen temür neretü kümün duradqan ügülegdejü Šaky-a-liyudun toyin Širab singgi Töbed-eče Mongyol-un ayalus-tur orčiyulbai.

Dans le colophon de notre texte, les contradictions des versions altérées sont éliminées. En effet, ici Esen temür n'est pas le "traducteur", pas un simple mortel non plus, mais une devatā "divinité", le descendant féminin d'un bodhisattva (i Jayur-dai représente une forme féminine) et qui porte le titre de gongqiu, c'est-à-dire chin. houang-heou "impératrice". C'est elle qui est la protectrice de la traduction: bodistv i Jayur-dai Esen temür gong qiu-yin ünen čing sedkil-iyer basa basa.

duradgan ügülegdegsen.

Quoique libre cette fois de toute ambiguïté d'ordre linguistique, le texte du colophon n'en présente pas moins quelques difficultés qui semblent avoir déjà frappé les copistes mongols. En effet, Esen temür était autrefois un nom masculin assez fréquent, et il n'est que trop naturel qu'un copiste inattentif l'ait attribué à un homme. Le Yuan-che seul connaît plus de 30 Esen temür.¹⁴ L'un d'eux vécut précisément à l'époque de Yisün-temür et fut pour beaucoup dans l'avènement de l'empereur et dans le meurtre de son prédecesseur. Ce personnage ne devait guère avoir le temps d'inspirer des traductions bouddhiques, d'autant moins que l'empereur fit bientôt exécuter son ancien partisan. Un autre Esen temür se distingua comme chef de guerre à l'époque de Toyon temür, le dernier empereur de la dynastie des Yuan, précisément dans les guerres au cours desquelles la dynastie perdit son trône.

En réalité rien ne nous empêche de considérer le nom d'Esen temür comme ayant été le nom peu connu d'une impératrice. Il est vrai qu'il fut surtout porté par des hommes, et il est non moins vrai qu'il est d'origine turque (les Kiptchaks

le connaissent sous la forme d'Asän dämür),¹⁵ mais aucun de ces deux cas n'était rare pour les noms des impératrices mongoles. Voici par exemple parmi les noms des femmes de l'empereur Yisün temür ce nom d'origine ouigoure: Buyan kälmiš, ou cet autre d'origine tibéto-indienne: Irinjinbala qui, par surcroît, était également porté par des hommes (Yuan-che 106, 4a-b). Comme on le voit, ce sont en même temps des noms bouddhiques, fréquents chez les impératrices des Yuan, et ces noms très en vogue (dont les porteurs étaient souvent des fervents et des protecteurs enthousiastes du bouddhisme tibéto-mongol) évincèrent chaque fois les noms de personnes turcs ou mongols. C'est ce qui vaut aussi pour Esen temür. Son identification n'est pas sans présenter certaines difficultés. Étant donné qu'une étude approfondie de la question dépasserait les cadres de notre sujet, nous y reviendrons une autre fois. En tout état de cause il faut, me semble-t-il, compter avec la possibilité que le mot Esen soit une altération de Yisün et qu'il s'agisse de Yisün temür qongqiu, l'épouse principale de Yisün temür, l'impératrice née Pa-pou-han, soit Babuqan (Yuan-che 114, 7b).

En ce qui concerne le titre de l'œuvre, à

la suite de Vladimircov, il s'est bien répandu sous la forme de Burqan baysi-yin arban qoyar jokiyangyui,¹⁶ bien que cette variante ne figure que sur la page de couverture. A la fin des chapitres on trouve Arban qoyar jokiyangyui üiles, tandis que dans le colophon nous lisons Tayiqam-siy burqan-u arban qoyar jokiyangyui. Ces différences étant insignifiantes, je pense qu'on peut continuer à conserver le titre complet selon Vladimircov.

Le texte aujourd'hui connu du Burqan baysi-yin arban qoyar jokiyangyui nous a été transmis par un manuscrit du XVIIIe siècle. On sait depuis longtemps que cet exemplaire est tronqué, il ne contient que le IIe tome avec les livres VI-IX, le Ier volume (livres I-V) est perdu. On peut y ajouter: chaque livre raconte un des "actes du Bouddha", il est donc évident que l'ouvrage devait avoir encore un IIIe volume contenant les livres X-XII. Ce IIIe volume a également disparu.

Les termes "douze actes" indiqués par le titre sont sinon abusifs, tout au moins inexacts, puisqu'il ne s'agit pas de véritables actes. L'expression mongole arban qoyar jokiyangyui rend impeccablement le tibétain mjad-pa bču-gñis qui signifie

dans la langue du bouddhisme la vie du Bouddha; les "douze actes" sont par conséquent les douze étapes importantes de cette vie. Cf. tib. mjad-pa bču-gnis "the twelve deeds, or propr. incidents of Buddha's life", Das, 1049. En chinois c'est 十二邊 Che eul yeou "Douze /phases de vie/ errante"; cf. P. Pelliot, dans T'oung Pao XXII, p.97.

La vie du Bouddha relève des sujets les plus populaires de la littérature bouddhique, et a connu de nombreuses versions. En dehors de l'ouvrage qui nous concerne ici, il en existe plusieurs qui sont proprement biographiques, parmi lesquels je voudrais en signaler deux qui figurent dans les textes canoniques du Kanjur.

Le premier est particulièrement connu et populaire, en dehors du texte sanskrit et tibétain, il est aussi accessible en mongol. Il s'agit du célèbre skr. Lalitavistara, tib. Rgya-cher rol-pa, mong. Ayui yekede čenggegsen. La traduction mongole de ce vaste ouvrage comprend 312 ff de grand format, elle est divisée en 18 sections (keseg) et parallèlement en 27 chapitres (bölög).¹⁷ Les parties correspondant à notre texte se trouvent dans les chapitres 15-21; le texte sanskrit et le texte tibétain ont été traduits en français par Foucaux.¹⁸

L'autre texte qui a pour titre en sanskrit Abhiniskramana-sūtra, en tibétain Mñon-par 'byun-be'i mdo, en mongol Iledte boluysan sudur est tout aussi intéressant. Moins long que le Lalitavistara, il fait cependant partie des textes importants: la traduction mongole comprend 165 ff. (Cf. Catalogue du Kanjur mongol imprimé I, pp. 287-288.) Le premier compte rendu détaillé de son contenu est dû à Alexandre Csoma de Körös et suit la division des "Douze actes du Bouddha".¹⁹

Un contrôle rapide nous permet de constater dès maintenant que la rédaction du Burqan baysi est plus proche de celle du Lalitavistara, plus développée que celle de l'Abhiniskramana assez succinct. Toutefois le Burqan baysi omet souvent des passages entiers de son "modèle", tout en ajoutant d'autres, surtout en termes versifiés, manquant à ce dernier. En tout cas rien ne nous permet de supposer que le Burqan baysi remonterait directement au Lalitavistara.

L'original tibétain du Burqan baysi-yin arban goyar jokiyangui contient un grand nombre de passages en vers, dont quelques-uns sont rendus en prose par le mongol, tandis que d'autres ont été traduits en vers mongols à rimes allitérées. Du

riche choix de vers citons à titre d'exemple:
ayul ügei boltuγai eke minu:
ali tere minu ügülegsen be:
arsi-yin ügülegsen üge-yin:
ači ür-e-yi ödter deger- üJegülsü:
örgen yeke dalai Jayun jüll-iyer badaraqu:
ündür Sömir usun-a urustaqu:
uryumal naran saran yaJar-tur unaqu bol-
basu ber:
ülü ükükü bi tegüber buu yasaltuγai eke
minu::

Ces passages en vers mongols sont des documents extrêmement précieux de la poésie mongole du XIVe siècle. Dans notre édition de texte nous avons chaque fois indiqué les vers tibétains, indépendamment du fait qu'ils sont rendus en prose ou en vers par la traduction mongole.

En ce qui concerne les illustrations de l'ouvrage, la copie du XVIIIe siècle ne nous permet guère de tirer des conclusions importantes. Il faut en tout cas considérer comme possible que les dessins datent d'une époque antérieure à la copie, et qu'il ne furent même pas copiés à partir du manu-

scrit tibétain servant de base à la traduction. Mais même si l'on venait à découvrir au cours des recherches futures que les illustrations constituent un apport tardif au texte, il n'en resterait pas moins vrai qu'il s'agit là de monuments intéressants de l'art religieux mongol, que l'histoire de l'art mongol ne manquera certainement pas d'apprécier à leur juste valeur. Ajoutons encore que les illustrations sont loin d'être de simples ornements destinés à servir de cadre décoratif au texte, mais que, par les moyens de l'art graphique, elles contribuent à sa meilleure compréhension.

Notons toutefois que la vie du Bouddha illustrée dans ses 12 phases est bien familière à la littérature bouddhique des Chinois. Pareils albums d'illustrations sont connus dès le début des Ming.²⁰

Notes

1. Buddha tizenkét cselekedete. Čhos-kyi

'od-zer munkája. Ses-rab sei-ge fordítása. Közzéteszi Ligeti Lajos. ["Les douze actes du Bouddha" de Čhos-kyi 'od-zer. Traduction de Šes-rab sei-ge.

Par L. Ligeti.] Budapest 1966, 145 pages. Mongol Nyelvemléktár [Recueil des monuments de la langue mongole], vol. IX. Cf. L. Ligeti, A propos de la version des "Douze actes du Bouddha", dans Acta Orient. Hung., vol. XX, 1967, pp. 59-73. N. Poppe, The Twelve Deeds of Buddha. A Mongolian Version of the Lalitavistara. Mongolian Text, Notes and English Translation. Altaische Forschungen, Band 23, Wiesbaden 1967.

2. B. Ja. Vladimircov, Mongoljskij sbornik rasskazov iz Pañcatantra pp. 43-44; Sravniteljnaja grammatika mongoljskogo pisjmennogo jazyka i chal-chaskogo narečija, pp. 36-37. Sur les particularités linguistiques de notre monument on trouvera des informations fort intéressantes dans le travail de M. N. Poppe intitulé Beiträge zur Kenntnis der altmongolischen Schriftsprache: Asia Major I (Leipzig 1924), pp. 668-675.

3. D. Damdinsüren, Mongolyn uran zochiolyn tojm (Ulaanbaatar 1957), p. 116.
4. P. Pelliot, Les systèmes d'écriture en usage chez les anciens Mongols: Asia Major II (Leipzig 1925), pp. 284-289.
5. L. Ligeti, Catalogue du Kanjur mongol imprimé I (Budapest 1942-44). p. 333: tendeče ulamjilan Uyiyur-un Čhos-ki 'od-zer pandita terigüten goyar kelen-i ögülegčid-ün erketü-nügünd ber sudur dandris-un qamuy nom-ud-i Mongvol-un kelen-dür orčiyulu-yad: šasin kiged bursang quvaray-un ayimay-ud-i si-ne bayiyulu ulamjilan delgeregseger ... Cf. W. Heissig, Die Familien- und Kirchengeschichtsschreibung der Mongolen I. 16-18. Jahrhundert (Wiesbaden 1959), p. 13.
6. L. Ligeti, Sur quelques transcriptions sino-ouïgoure des Yuan: Ural-Altaische Jahrbücher XXXII (1951), pp. 240-244.
7. B. Ja. Vladimircov, Mongolica I. Ob otnošenii mongoljskogo jazyka k indo-evropejskim jazykam Srednej Azii: Zapiski Kollegii Vostokovedov pri Aziatskom Muzeje Rossijskoj Akademii Nauk I (1925) pp. 315-341.
8. Walter Fuchs, Zur technischen Organisation der Übersetzung buddhistischer Schriften ins Chinesische

sische: Asia Major VI (Leipzig 1930), pp. 84-103.

9. La tradition attribue un ouvrage intitulé Jirüken-ü tolta non seulement à Čhos-kyi 'od-zer, mais encore à Kun-dga 'od-zer; aucun des deux ne nous a été transmis. On connaît bien, par contre, le commentaire de l'ouvrage faussement attribué à Čhos-kyi 'od-zer: Jirüken-ü tolta-yin tayilburi, üsüg-ün endegürel-ün qarangyuy-yi arilyavči oytaruyuy- yin mani dû à Smon-lam rab-'byams-pa Bstan-'jin grags-pa. Cf. W. Heissig, Die Pekinger lamaistischen Blockdrucke in mongolischer Sprache (Wiesbaden 1954), pp. 54-55. W. Heissig, Mongolische Handschriften, Blockdrucke, Landkarten (Wiesbaden 1961), p. 284. La signification du terme Jirüken-ü tolta n'est pas "Schmuck des Herzens" (et pas non plus "Fett des Herzens"), mais "Artère du cœur", comme l'avait constaté déjà Vladimircov dans la préface russe de l'Esquisse de Laufer. Lessing (Mongolian-English Dictionary, p. 222) traduit ce titre correctement par "Artery of the Heart".
lo. G. Huth, Geschichte des Buddhismus in der Mongolei II, p. 164.

11. Az öt oltalom könyve. Pañcarakṣa. Ayusi átdolgozott fordítása. Közzéteszi Kara György. [Le livre des cinq protections. Pañcarakṣa. Traduction

remaniée d'Ayusi. Par G. Kara.] Budapest 1965, 255 p. Le texte de la version mongole due à Šes-rab sen-ge a été publié par Pentti Aalto, Qutuy-tu pañcaraksā kemekü tabun sakiyan neretü yeke kölgen sudur. Nach dem Stockholmer Xylograph 15.1.699. 211 p. Asiatische Forschungen, Band 10. (Wiesbaden 1961).

12. B. Laufer, Skizze der mongolischen Literatur: KSz VIII (1907), p. 218.

13. Vladimircov, Sravniteljnaja grammatika, p. 38. Le colophon est discuté par W. Heissig, Die Pekinger lamaistischen Blockdrucke, pp. 17, 82.

14. Tamura Jitsuzō, Genshi goi shūsei I, pp. 147-149.

15. M. Th. Houtsma, Ein türkisch-arabisches Glossar (Leiden 1894), p. 32; J. Sauvaget, Noms et surnoms des Mamelouks: Journ. As. CCXXXVIII (1950), p. 36.

16. B. Ja. Vladimircov, Sravniteljnaja grammatika, pp. 36-37. Louis Hambis, Grammaire de la langue mongole écrite (Paris 1946), p. 92.

17. L. Ligeti, Catalogue du Kanjur mongol imprimé I, pp. 216-217.

18. Ph. Éd. Foucaux, Le Lalitavistara. Développement des jeux contenant l'histoire du Bouddha

Cakya-mouni depuis sa naissance jusqu'à sa prédication. Traduit du sanscrit en français. Annales du Musée Guimet, tome VI, Paris 1884. Seconde partie: Notes variantes et index. Annales du Musée Guimet, tome XIX, Paris 1898. - Ph. Éd. Foucaux, Rgya Tch'er Rol Pa ou Développement des Jeux contenant l'histoire du Bouddha Cakya-Mouni, traduit sur la version tibétaine du Bkah Hgyur, et revu sur l'original sanskrit (Lalitavistâra). Première partie: texte tibétain, Paris 1847. Deuxième partie: traduction française, Paris 1848. Cf. encore Jikido Takasaki, A Catalogue of the Lhasa Edition of the Tibetan Tripitaka, in Comparison with Other Editions, Tokyo 1965, n° 96.

19. A. Csoma de Körös, Notices on the Life of Shakya, extracted from the Tibetan Authorities: Asiatic Researches XX (1839), p. 285 et suiv. Le travail est réimprimé dans Duka (Tivadar), Körösi Csoma Sándor dolgozatai (Budapest 1885; c'est l'édition augmentée, en langue hongroise, de son Life and Works of Alexander Csoma de Körös, London 1885), pp. 274-285 et Alexandre Csoma Korosi (sic), The Life and Teachings of Buddha (Calcutta 1957), pp. 25-58. Cf. encore A. Schiefner, Eine tibetische Lebensbeschreibung.

Çakyamunis: Mémoires des Savants Étrangers, tome VI (St. Pbg. 1845), Mémoires de l'Académie, St. Pbg. 1851, Fr. Weller, Ásvagosa: Das Leben des Buddha (Buddhacaritamahākāvyaṇāma). I. Leipzig 1926, II. Leipzig 1928. G. Schulemann, Geschichte der Dalai-Lamas (Leipzig 1958), p. 17, note 5.

20. Léon Wieger, Les vies chinoises du Bouddha 1913, vol. I-II. H. Maspero: BEFEO XIII, 1913, pp. 29-33; Ed. Chavannes: T'oung Pao XV, 1914, pp. 287-290. M. Grimm, Das Leben Buddhas. Ein chinesisches Holzschnittfragment. Frankfurt a. M. 1968.

Les douze actes du Bouddha

En ce qui suit, nous résumons brièvement les douze étapes de la vie du Bouddha, les "douze actes" d'après les textes tibéto-mongols les plus importants.

1. Dans le ciel des dieux. — Bouddha vit dans le ciel Tusita des dieux. Il commence par être un des bodhisattva d'un rang inférieur, mais grâce à ses mérites, il ne tarde pas à accéder à un rang élevé, et devient le maître et le chef des dieux, notamment lorsque Kasyapa (mong. Gasib) renonce à ce rang, quitte le ciel Tusita et renaît sur la terre en tant que bouddha, afin d'apporter le salut aux humains. Bouddha, toujours en sa qualité de bodhisattva, remplit sa fonction pendant très longtemps, jusqu'à l'époque où l'âge humain ne dépassait plus cent ans. Parvenu à un grade élevé de la perfection, il descend, lui aussi, sur la terre pour renaître en tant que bouddha: S'étant entendu avec les dieux, il choisit comme lieu de naissance dans l'Inde Centrale, un endroit non loin du Gange. Les dieux indiquent aussi la famille royale dont il deviendra le descendant. Après en avoir pris seize en considération, leur choix se

porte sur la famille Śākya. Avant de quitter le ciel, le bodhisattva confie sa charge céleste à Maitreya, le futur bouddha.

2. Il descend sur la terre. -

Après avoir consulté des devins et des voyants, des dieux et des démons, le bodhisattva décide d'entrer dans le sein de sa mère, la reine Māyā, sous forme d'un jeune éléphant. Les dieux accompagnent le bodhisattva, et quand celui-ci quitte le ciel, la terre se met à trembler, sans que personne en ressente ni peur ni douleur. Māyā entrevoit le bodhisattva en rêve et apprend tout ce qui arrive. Le matin elle raconte son rêve au roi Śuddhodana qui fait immédiatement venir des brahmanes, des astrologues et des devins. Après avoir soigneusement étudié les signes, ces sages annoncent au roi la naissance d'un fils qui sera roi ou bouddha. La joie de Śuddhodana ne connaît pas de bornes, il distribue des aumônes, présente des sacrifices aux dieux et fait construire une maison richement ornée où sa femme pourra attendre en toute tranquillité l'heure de sa délivrance.

3. La naissance. - La naissance est précédée de signes. La reine demande à être accompagnée dans le bosquet de Lumbini où elle se di-

rigé vers un arbre. Se cramponnant à une des branches qui se baisse vers elle, elle accouche d'un fils que les dieux Indra et Brahma reçoivent dans leurs bras. Le nouveau-né descend sur terre, fait sept pas dans la direction des quatre points cardinaux. Pendant ce temps là la terre tremble, tout est inondé d'une éclatante lumière, les aveugles recouvrent la vue et des miracles se produisent.

A cette même heure un grand nombre de garçons et de filles, de nobles et d'esclaves, d'hommes et de bêtes naissent dans le monde, qui tous serviront le bodhisattva. Le septième jour de l'accouchement la reine Mayā meurt, et l'enfant est confié à sa tante Gautamī qui est secondée dans cette charge par trente-deux nourrices. Le roi des montagnes vient rendre visite au nouveau-né et en l'apercevant il éclate en pleurs, sachant que vu son âge avancé il ne vivra pas pour le voir devenir bouddha. Ensuite ce sont les dieux qui viennent saluer l'enfant, et enfin, lorsque celui-ci est présenté au temple de la famille, toutes les statues des dieux se lèvent pour le saluer.

4. Son éducation. - A l'école le jeune bodhisattva suscite l'admiration de son précepteur par ses dons et ses connaissances extra-

ordinaires. Voulant lui enseigner l'usage de l'écriture, son élève lui énumère pas moins de 64 écritures que le précepteur ignorait jusqu'au nom (parmi les écritures il y a entre autres le hūna et le yavana.) En compagnie d'autres enfants, le jeune bodhisattva se rend dans un village, non loin duquel, dans un petit bois, il s'installe sous un arbre pour méditer. Il parvient successivement jusqu'au quatrième stade de la méditation. Cinq ermites arrivent au cours de leur voyage magique au-dessus du bois, lorsque la force de la méditation les empêche de continuer leur route. Sur un signe des dieux ils descendent aux pieds du bodhisattva et lui rendent hommage. Le jeune homme fait des progrès étonnans dans les sciences, les mathématiques et l'astronomie. Il s'initie aux métiers, apprend à manier les armes et les engins de guerre. Il se distingue parmi ses compagnons par son adresse dans la lutte, la natation, le tir à l'arc et le lancement du disque. Tout le monde admire sa grande force corporelle.

5. Son mariage. — La famille Śākyā décide de marier le jeune homme, en espérant que cela l'empêchera de quitter la maison paternelle. Lorsque Śuddhodana apprend à son fils la décision des vieux de la famille, le jeune bodhisattva ac-

cueille la nouvelle avec joie, mais énumère tout de suite les qualités que sa future épouse devra posséder. Le roi remet la liste de ses désirs à un de ses hommes de confiance qui est chargé de chercher dans tout le pays la jeune fille qui sera capable de remplir l'ensemble de ces conditions. Après avoir longtemps erré, le délégué croit avoir trouvé la fiancée convenable. Cependant, lorsqu'il fait sa demande en mariage, le père de la jeune fille déclare que selon les coutumes de la famille la main de sa fille ne sera accordée qu'à celui qui satisfera aux exigences en matière d'adresse et de savoir. Le bodhisattva accepte les conditions, et dans un concours public il l'emporte sur tous ses rivaux. C'est ainsi qu'il obtient la main de la belle Gopā, fille de Dandapāni de la famille Sākyā.

6. Il devient moine. - Le jeune mari reçoit dans sa chambre à coucher la visite des dieux qui lui rappellent la vanité de toute chose ici-bas et la souffrance, et l'exhortent à se faire moine. Suddhodana apprend en rêve la visite des dieux et fait immédiatement redoubler la garde du château de peur que son fils ne suive leur conseil. Le bodhisattva satisfaisant à la demande de son père fait une promenade en voiture, dans un bois près de

la ville pour s'y distraire. En cours de route il rencontre un vieillard impotent, un malade, un mort et enfin un moine. Ces rencontres le laissent rêveur, et il décide d'abandonner le faste, de tourner le dos aux joies de la vie et de se faire moine. Mais son père est sur ses gardes et sa jeune épouse fait également tout pour le retenir. Avec l'aide des dieux il réussit pourtant à quitter la ville profondément endormie, et trompant la vigilance des gardes du château, il part en compagnie de son cocher. Arrivé à l'endroit qu'il s'était choisi pour retraite, il remet son cheval et ses bijoux au cocher auquel il recommande de retourner et de dire à son père de ne pas s'inquiéter à son sujet, et qu'il compte revenir chez eux dès qu'il aura trouvé le chemin de l'illumination.

7. Pénitence. — Il se rase le crâne, enlève ses riches vêtements en échange desquels le dieu Esrua, qui lui apparaît sous la figure d'un chasseur, lui donne un habit de moine, et il commence ses pérégrinations. La première station est la ville de Vaisālī où le bodhisattva se choisit pour maître Arāta-kālāma. Déçu, il ne tarde pas à la quitter et se rend à Magadha. Dans la capitale, Rājagrha, le roi Bimbasāra le prie de rester chez

lui et lui offre la moitié de son royaume. Gautama décline l'offre et se remet en route. Parvenu au bord du Nairāñjanā, il s'y installe et commence sa pénitence. Les mortifications qu'il s'impose pendant six ans le réduisent à un état de faiblesse proche de la mort. Les dieux qui le prennent en pitié, lui envoient sa mère afin que celle-ci le dissuade de l'ascèse. En écoutant les paroles de Mahāmāyā, le bodhisattva vient à reconnaître que par cette voie il ne réussira jamais à se libérer de la souffrance. Il décide donc de reprendre une nourriture abondante, sur quoi ses cinq disciples le quittent.

8. A Bodhimanda il parvient au sommet de la perfection. - Après s'être baigné dans l'eau du Nairāñjanā de laquelle il n'arrive à sortir qu'en se cramponnant à la branche qu'un arbre arjana tend vers lui, il accepte de se laisser donner une nourriture succulente par deux jeunes paysannes. Ses forces et sa beauté lui reviennent. Cherchant de quoi se vêtir il extrait d'une tombe fraîchement creusée le lin-ceil d'une femme morte qu'il lave dans le lac et duquel il se coud une nouvelle robe de moine. Au bout d'une longue pérégrination il arrive enfin à

Bodhimanda. En dehors de la ville il aperçoit un faucheur, il lui demande une brassée d'herbes fraîches qu'il étend sur le sol en guise de tapis. Il s'y assied en faisant le voeu de ne pas se lever avant d'être parvenu au sommet de la perfection. La lumière émanant de son corps éclaire le domicile des dieux qui, par là, apprennent qu'un nouveau bodhisattva s'est engagé dans le chemin qui mène à l'état de bouddha. Toutes les divinités des huit points cardinaux, du zénith et du nadir viennent le trouver et le comblient de leurs cadeaux, ils lui présentent des sacrifices et l'entourent des signes de leur hommage en attendant le grand moment.

- 9. Pāpiyān, le Malin, part à l'attaque contre lui. - Le rayon émanant du sourcil du bodhisattva éclaire les demeures de tous les démons. Le seigneur des démons, Pāpiyān le Malin, entrevoit dans 32 rêves différents le danger qui se prépare et sa défaite imminente. Se réveillant en sursaut, il réunit ses diables pour les équiper d'armes terribles et les ranger en ordre de bataille. Un de ses fils tente de le retenir dans cette entreprise sans issue, mais négligeant ses avertissements, Pāpiyān se met en marche

à la tête de son immense armée. Toute tentative est vaine, les projectiles qui tombent sur le bodhisattva se transforment en fleurs odorantes et en couronnes multicolores. Pāpiyān essaie alors de recourir à la séduction des paroles, mais rien n'y fait, et l'apparition de la déesse de la terre a tôt fait de mettre en fuite les armées de démons. Le Malin ne renonce toutefois pas encore à la lutte. Il a recours à ses plus belles filles qui reçoivent la mission de séduire le bodhisattva et de le détourner de son but. Une fois de plus le projet échoue, et lorsque Gautama frappe la terre de sa paume, les démons battent définitivement en retraite.

Il met en mouvement la roue de la doctrine. - Après avoir accédé au rang suprême de la perfection et à l'état de la parfaite illumination, Bouddha, sollicité par les dieux, commence à proclamer la doctrine. Il pense d'abord à ses anciens fidèles, mais ni Rudraka, ni Arāta-kālāma ne sont plus en vie. Puis il s'avise de ses cinq disciples. Ceux-ci existent bel et bien, et son œil de bouddha ne tarde pas à les découvrir à Bénarès. Il se met donc en route. Parvenu au bord du Gange il n'a

pas d'argent pour traverser le fleuve en bateau, de sorte qu'il fait le trajet par les airs. Il dirige ses pas vers le bois des Gazelles. Les cinq disciples le voient venir de loin. Leur cœur se durcit et ils observent froidement le maître qui s'approche. Mais à mesure qu'il avance, les disciples s'effondrent, ils sont fascinés par la grandeur de sa personnalité et ils se prosternent pour lui rendre hommage. Les faisceaux de lumière qui émanent du maître éCLAIRENT les trois mille mondes, la terre tremble tandis qu'il met en marche la roue de la doctrine et commence à enseigner les disciples: il leur parle des quatre nobles vérités et de la souffrance, de ses causes et des moyens de la supprimer.

II. Il est délivré de la souffrance. - Lorsque Bouddha fut délivré de la souffrance, la terre trembla, les coins du monde s'embrasèrent, des étoiles tombèrent sur la terre, les dieux se mirent à battre les tambours de toutes leurs forces. Le Maître était couché sur le sol entre deux arbres sala, calme et muet comme un lion endormi et son corps était couvert de fleurs. Les disciples emportèrent la

nouvelle à la ville. Les habitants et les chefs chargés de fleurs, de couronnes, d'encens, de parfums et d'instruments de musique se rendirent immédiatement auprès du corps. Ils emmenèrent aussi leurs femmes et leurs enfants, leurs serviteurs et leurs servantes. Le corps fut lavé et déposé dans un cercueil de fer tapissé de graines parfumées, dont on le sortit sept jours plus tard pour l'enduire d'huiles odorantes et le déposer cette fois dans un cercueil de bois sur un lit de graines et d'herbes odorantes; on emporta le cercueil de bois et on le monta sur un bûcher de bois précieux, de santal et d'autres bois odorants. Les instruments terrestres se turent, l'air était rempli de la musique des dieux, et du ciel il tomba une telle pluie de fleurs que les hommes enfonçaient jusqu'aux genoux dans les fleurs mandarakas.

12. Disposition de ses dépouilles mortelles. — Lorsque le corps fut calciné, on éteignit le feu avec du lait, les cendres furent enfermées dans une urne d'or et l'urne elle-même dans un cercueil d'or. Après avoir exécuté les cérémonies prescrites, on emporta le cercueil dans la ville de Kuśa, on le déposa au milieu de la ville et on y éleva un édicule, un

caitya. Sa tranquillité ne devait pas durer longtemps. Bientôt les villes, les familles et les rois commencèrent à se disputer à l'envie, chacun désirant obtenir une partie des reliques, qui par la douceur qui par la violence. Si tout le monde ne put en avoir, il n'y en eut pas moins huit endroits - plus tard bien plus encore - où les restes de Bouddha avaient été déposés dans un caitya.

En ce qui concerne les détails, on relève certaines différences entre les diverses sources dont la plus importante est l'inversion des 8e et 9e actes. Pour les détails des 6-9es "actes" nous avons tenu compte des tournures les plus importantes de notre propre texte, sans renoncer aux cadres généralement connus.

Les "actes", plus exactement les chapitres VI-IX les relatant dans notre manuscrit portent les titres suivants:

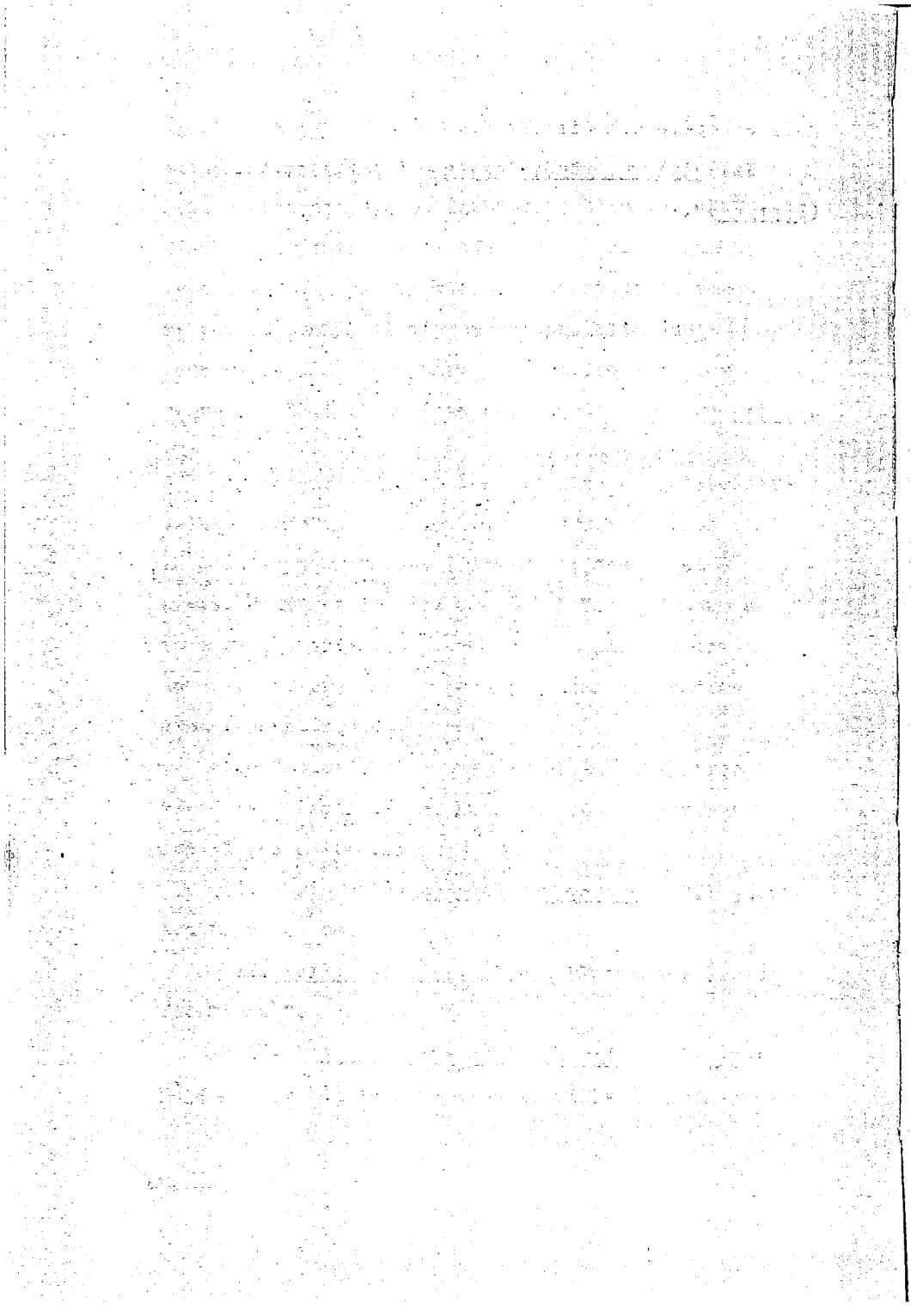
V. Tojin bolju ger-teđegen varuysan "Il quitte son foyer et se fait moine".

VII. Berke-eće qatayujiysan "Pénitence (mortifications)".

VIII. Bodi jirüken-tür irejü ridi qubilyan-i ülegilügsen "Il se rend dans la ville de Bodhiman-

dala et opère des miracles".

IX. Simnus-i nomoyadqaysan "Défaite du Malin
(Pāpiyān)".

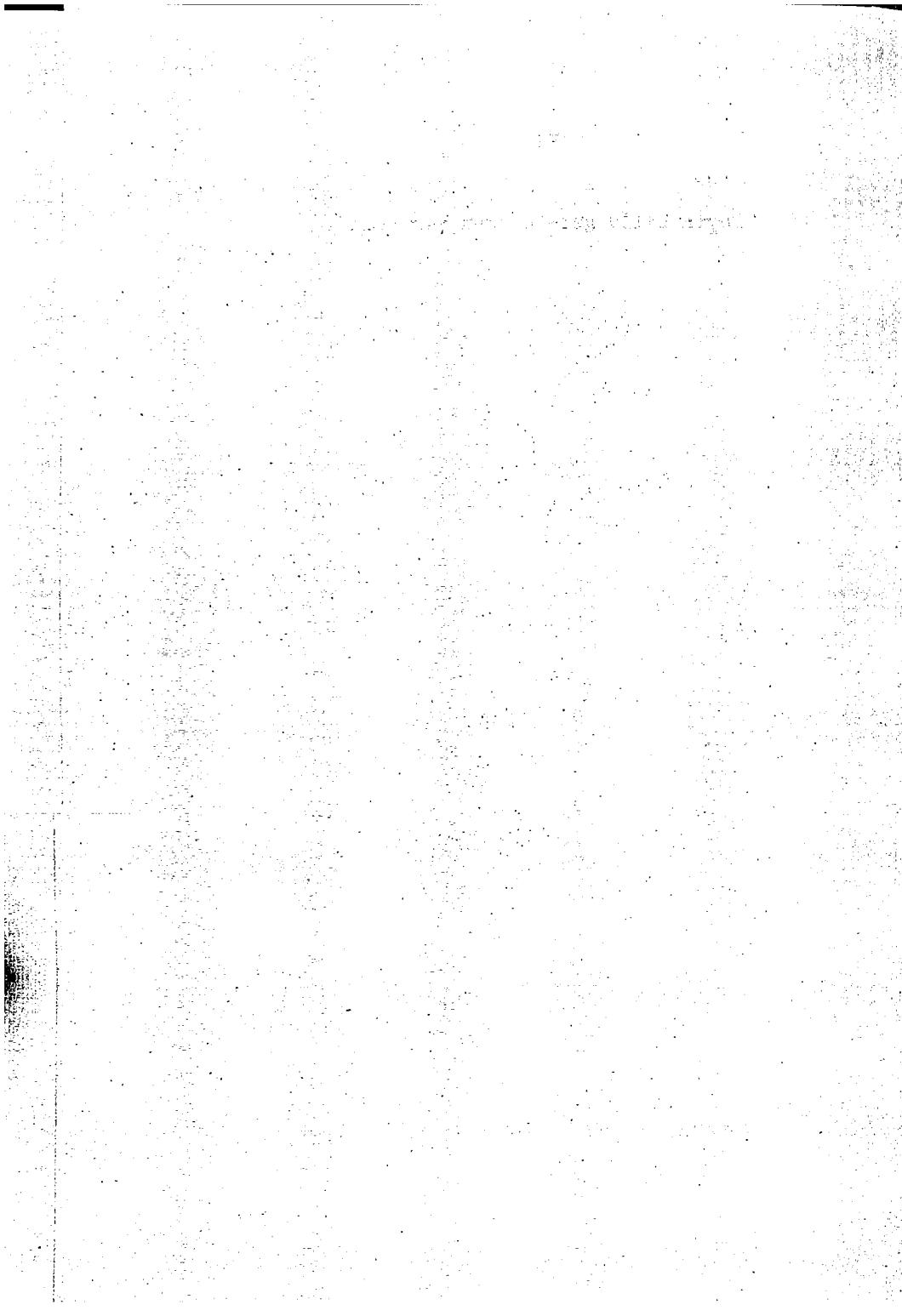
Arban qoyar Jokiyangyui

files

FIGURE 1 X 31. MICROGRAPH

1800X1800

Toyin bolju ger-tečegeñ yaruysan

[1b] nom-un kürdün-i orčiyulqu-yi üjekü kejiy-e
bolqu kemen sedkin sayusan-tur: učir čay-i medegči:
činegen-i medegči: jöblekü-yi medegči tere yeke boy-
da yeke dalai-tur adali čay-i ülü önggeregülük-i-yin
tulada yirtinčü ba yirtinčü-teče nögčigsen qamuy nom-
-ud-tur busud-un ildar-i ülü qaraqu bögesü ber: ečüs -
töröl-den bodistv-nar qatud-un dotor-a büküi-tür qa-
muγ arban jüg-ün burqan-nuγud-də quγur-un dayum-ača
nom-un qayaly-a-yin [2a] düri-ber duradqan üiledke-
küi törö ajuγui: tegünü ber eyin uqaγdaqui: bodistv
eldeb erdini sigidkegsen duvaja sikür banjid kiked-i
elgügsen subud erike kiked eldeb qongqos-i unjiju-
luγsan eldeb sayin ünür-tü kijis ürgülji ünüsten a-
qui: öngge ünür sayitu eldeb čečeg delgeren bayiqui(:)
linqu-a čečeg-iyer čimegtü naγur-un dotor-a qun γala-
γun terigüten eldeb sibaγud-iyar dügürčü sonosqu metü
sayiqan dayum-iyar dongyod-un aqui: arčimal toli-tur
adali ariγun delekei-tür amitan-u köreg bey-e-yi üje-
gulküi: γayıqamayı sayin qayaly-a čongqos-tu degedü
sayin ordu qarsi-yin dotor-a tñgri-ner-ün öngge-tü
kačalindeka-tur adal-i jögelen köbseg oron-tur:
lagšan nairay-iyar čimegdejü badaran bükü bey-e-tü
[2b] bodistv tñgri-ner-ün ökid-eče ber ülemjı γou-

-a üjesküleng-den qatud-iyar qamuy jüg-eče kürkiyele-
güljü bilba bilir čuyur kenggerge terigüten eldeb qu-
yur dayum-tur mergen gandarvi-yin ökid-ün dayun-ača
ber irayu dayutan ökid-iyer dayulayulju jıryan bükü-
-yin jaýur-a: arban jüg-ün burqan-nuyud-un adistid-
-iyar tedeger quyur-un dayun-ača bodistv-i durad-
qaqui edege silüg-üd üges yarbai: ::

nasuda itegel ügei edege amitan-i üjejü:

kkir ügei degedü qutuγ-i tegüs toγulju:

amitan-i töröküi ötelküi jobalang-ud-ača

tonilyasuyai kemen:

γuyulay-a či yeke bayatur teyimü qutuγ-i

(chayla ad erzaklar erte derler erte urida::

tegüber buyan-i öterlen degetü ene balya-

sun-ača:

yarču bürün degedü arsi-nar-a yabuγdaysan:

teyimü oron-tur asuru sayitur orosin sayuňu:

sačalal ügei ilayuγsad-un [3a] bilge bilig-i

törögül-ün soyurq-a:

amitan-a tusayin tula:

bodi qutuγ-i eriküi-degen angq-a urida Amoga-

-darši burqan-ača terigülen[:]

kinari-yin ökin-e iregdejü eldebčilen sirilčeg-

deg=sen=tür:

ariyun şayşabad-iyan ese buliydaluy-a či tegün-

-tür: [:]

mayui jayaŷad-i tasulju degedü töröl kigel:

ükül ügei rasiyan-u qayaly-a-tur amitan-i oroyul-

suyai kemen:

olan galab-ud-tur tere metü şayşabad sakiyan-

-iyan(:)

duradun sedkitügei čay inu edüge bolju amui::

küličegči bolum törögsen-tür ereğü ügei:

üyes-iyen oytaldabasu ber itegel či kilingleg-

sen ügei:

ötege boluysan-tur-iyan amin aburaýsan kümün-e:

görögeči-yi uduridču alayuluysan-tur ber mayui-

laysan ügei: [:]

amitan-u uring-i amurliyulju bür-ün:

uring-un oyilyan-ača getülgejü küličenggүi-tür

Jokiyasuyai kemen:

tere metü nasu küličegsen-iyen durad-un sedki-

tügei:

kiling-iyer kimuralduqun-i amurliyulqui čay i-

nu edüge bui::

[4a] morin-u qayan boluysan-tur em-e mangyus-nu-
yud-da:
bariydaşsan qudalduçid-i kiçiyenggül-ber abura-
yad erdiri[:]

Jabqaysan-tur-ıyan ber yeke dalay-yi:
sirgigül-ün kiçiyegsen-iyer üile-ben bütügelü-
ge či[:]

tere metü kiçiyenggül-yin ongyoča-yi kiçiyen sel-
bijü:
sansar-un dalay-ača amitan-i getülgesügei kemen:
olan galab-ud-tur kiçiyegsen-iyen duradtuyai:
dörben müren-tür unaysad-i şarqaqui čay inu e-
düge bolju amui::

arsi boluysan-tur-ıyan yeke dalay-yin dotor-a-
-ača:
qudalduçin(-i) diyani-u küçün-iyer aburabai:
qan ügei ulus-tur arban buyan-tu üiles-iyer:
amitan-i imayta Esru-a-yin qutuγ-tur Jokiyabai
či[:]

bičin-tür adali bayidal ügei sedkil-i bayıyalur-
-un tere metü:
uduriyulsun či urida nisvanis-i embüregülür-ün:

diyan-i bisilyaluy-a: ken-ü tulada egüri qola bi-
silyaysan-ian durad-un sedkitügei:
nisvanis-a γutayaydaysan(-i) amurliγulqui čay inu
bolju amui::

[4b] biraman boluysan-tur-ian modun-u nabčin-u
toyan-i:

bariyad endel ügegüt-e medejü nökör-iyen bayas-
qabai:
maq-a-bodi boluysan-tur-ian qayan terigüten nö-
köt-i:
buruyu üjel-eče qariyulju ünen üjel-tür barildu-
yululaγ-a či:[:]

ere metü mungqay-a bürigdegsen amitan-a:
nen üjel-tü nom-un nidün-i ögsügei kemen:
lan galab-ud-tur bilig-i bisilyaysan-ian
dayan duradun sedkitügei:
ungqay-iyar tögörigsed-i getülgekü čay inu
edüge bolju amui::

mungqay-a tengčiregüldejü yurban yirtinci-tekin:
ötelkü ebedkü üükükü-ber tülegdejü:
aburaγči ügei orčilang-tur orčiqun:
yambar qumqan-tur oroysan jögei metü::

sansar orosil ügei namur-un čay-taki egülen metü:
amitan-u töröküü üüküü büjigči kümün-ü yar metü:
amitan-u amin oytarayıi-tur gilbelküi gilbelgen

metü:

ödter-e odumui uruyu türgen-e urusqui usun metü::

[5a] bolquı quričaqui mungqay-un erke-ber amitan:
bolumui kümün tngri kigelg yurban mayui jayayan-
-luy-a:

ülü medeküi mungqay-iyar tabun töröl-tür orčiyu:
adalidqabasu čayurayulči-yin orčiyulqui kürdün

metü::

degedü sayın öngge dayın kigelg ünür amtan:
tegün-čilen kürteküi jiryalang-iyar nasu jiryayad:
görögeči-yin toor-tur toruysan bičin metü:
mayui čay-un qoriy-a-da mayad bariydan bui::

küseküi jiryalang-ud ildü-tür qoro-tur adali:
olan qoor-tu Jobalang-ud-i törögülügči bui::
Jegüdüñ yelbi Jergeleküi-tür be adali:
önğgeregüldejü ečüs-tür mayad arşadayči bui::

Jalayu ider elegür doriyın büküi-tür-iyen:
Jad-da busud-da tayalayul-un aysan ber:

öteljü nasun-tur kürigsen-tür:
über-ün uruy-a ber tebčigden bui::

ed-tü tavar-tu įalayu [5b] büküi-tür-iyen:
egün-e tegün-e kündulen aysan ber:
ed tavar-ian baraju egürejibesü:
erklig qayan metü bügüden-e siyulaydan bui::

adalidqabas-übül-ün čay-taki kei qur-a:
ali be mod nabčin-i qokirayulumui:
tegünçilen ebečin jobalang ber amitan-u:
öngec čiray-yi buliju singtarayul-un bui::

qamuy müred γayča dalai-tur čidququi metü:
qamuy-iyar γayča ükül-ün aman-tur oromui(:)
qayiran sayid-ača qalayar erke ügei qayačayuldaju:
γayčayar odču qariju ülü jolyaldu=γulumui::

teyimü teyimü neng olan įayun jobalang-tu:
tedeger amitan-i tonilyasuya kemen erte urida:
degedü qutuγ-i yuyuγsan-iyar duradun sedkitügei(:)
degedü qarsi-dačayan mayad γarqui čay činu bol-
ju amui::

egüdügseen bügüde möngke busu gilbelgen ba:
qumaki ger-tür adali ödter ebderegči bui:
egüdügseen bügüde [6a] qabiy-a ügei kadali mo-

dum ba:

qoyosun alay-a-bar köbegüked-i aryadaqui metü::

egüdügseen bügüde siltayan nököčeldüğči-lüge:
nigen nigen-ü siltayan bolulčaju boluysan bui:
adalidqabasu sürčiküi sürčigdeküi modun-tur:
yar-un kičiyel-lüge yurban qamtuduysan-iyar:
yal yarbasu ber daru deger-e türidčü oduyu(:)

tegünü qamış-a-ača irejü qamış-a odbai ni kemen
eribesü ber:

qamış jüg Jobkis-ača ülü oldayu:

tegünçilen čoγčas ijaγur oron kiked-iñi:
nököčeldüğči anu mungqay quričaqui üile-lüge:
olan čiyuluysan-ača amitan kemen nereyidbesü ber:
ünen-tür amitan kemegdekü-yi ber ülü aldayu(:)

tere metü siltayan nököčeldüğči čiyuluysan-ača
boluysan:
qamış nom-ud oytaryu-yin činar-tu büküy-yi:

Dibanggar-a burqan üjegülüged toγululay-a či

bügüde-yi:

tegünçilen toγulyan soyurq-a tngri kümün teri-

guten-i::

[6b] kemekü neng olan duradqaqui silüg-üd üges
yarbasu: :: tendeče bodistv dörben jüil nom-un qayal-
yas-i ilete bolyaʃu: qatud-un ayimay-i bolbasum bol-
yan üiledüged: ger-deče γarqui čay boluysan-tur: Tü-
sid tngri-yin γajar-ača Siri-diu-a neretü tngri-yin
köbegün olan mingyan tngri nököd-iyer-iyen nigen-e
kümün untaqui čay-tur irejü duradqan silüg-iyer öcir-
-ün::

qatud-un ayimay-iyar küregelegüljü(:)

yirtinčü-tekin-lüge adali-yi ber üjegülbei:

teden-i dayan surulčayulqu-yin tulada:

ger-deče γarqui čay činu edüge bolju amui: ::

burqan bolquy-yi činu üjey-e kemen:

Budabaks-a nom-ud-i činu sonosuy-a kemen:

bürin tngri asuri luu gandarvi:

bügüdeger čimayı qaran küličen sayın amui::

sonosquy-a sayin Jögelen iraqu dayutu:
Dibanggar-a burqan-u viyagirid-i duradum soyurq-a:
tegünçilen ese endegsen: [7a]
burqan-u dayun-i aldarsiyl-un soyurq-a:

kemeküi terigüten-iyer duradqan öcibeis:
tendeče tere yeke boyda iindür uruyu urusqui usum-
tur adali: öber-e busud-da duradqayulquy-yi ülü kew-
reglekü ber bögesü: yirtincü-tekin-ü törö-tür adali a-
burilaju: uduridur-un teyin duradqayuluşad sača: er-
ten-ii surmayai yeke nigülesküi sedkil-e ködelgegdejü:
Şudadani qayan-a edege jegüdün-i üjegülbei: üde čay-
tur bodistv al kars-a degel emüsü: qamuy tngri-ner-
-ün ayimay-iyar küregelegüljü yarçu odum bükiy-yi Je-
güdülegülbesü: Şudadani qayan seriged sača dergede bü-
kü kuñdaki-ača köbegün qatud-un dotor-a buyuŋu kemen
asayıbasu bui kemen ügilebeis::

tendeče edür čayısan-tur sedkir-iün: ene čü köbe-
gün ger-deče yarqu-yin belge buyu j-e [7b] kemen sed-
kijü: qabur namur-tur küiten qalaŋun Jöbbleküi Jun-tur
serigün ebül-tür dulayan yurban Jüll dabqur keyid-i e-
gündegüljü: tabun jaŋun kümün-e dayayaqu gičkigür-i
jarim ber-e yaʃar-a sonostaqui dayutu-yi egüdke=gülbei:
basa ber sanaycid-da sanayulbasu: ker ber ger-deče yar-
qu bolbasu Manggal qayaly-a-ača yarqu kemegdejü: tere

qayalγ-a-yi ber tabun Jayun kümün-e tülkibesü ülü ne-
gegdekü: jarim ber-e γajar-a sonostaqui dayutu-yi ber
egüdkegülbei: sorinčan kürü temür-tür adali kümün-ü
duran-i masida soruyči eldeb qayur dayun-i ürgülji ta-
sural ügei üiledkebei: ::

teyin atala nigen čay-tur bodistv ene edür bi če-
čeglig-tür uyidqarlan odsuyai kemen jiluyadayči Sa-
rati-da ügülebesü: Šudadani qayan sonoscu ene edür-e-
če doloduyař edür-tür kürtele: ar [?] Jemdeg nemeng-
gel mayui belges-i ariliγaju: öljei-tü [8a] qutuy-tu ü-
jeküy-e sayin ed-i nidün-ü ilete bolγadqun kemen jasa-
jelbai::

Se tendeče doloduyař edür-tür bodistv nököd-ün ayi-
čey-iyar yekede čimejü: dorona-tu qayalγ-a-bar γarču
čeglig-tür odqui tergegür-tür ariγum oron-taki nigen
gri-yin köbegün ebügen bolum qubilju iregsen-i :

listv üjejü medegeđ Sarati-ača asayur-un:

üsün-iyen saqal-iyen čayiju:

ülemji masi bökeyigsen:

aman-taki sidün-iyen baraju[:]

asuru masi sarisulaysan:

sudal gürel ile bolju:

sorbi berige sitügsen:

iγ iy kemen qaniyajus:

irkiraqui daytu ene yayun bui kemen asaybasu:

Sarati ügüler-ün:

ülemji ider čay-taki erdem-liyen baraju:

öber-ün uruy-a ber siyalaydaysan:

üklil-tür oyir-a boluysan:

ötelküi kemegdeki ene bui kemebesü:

bodistv ügüler-ün:

egünü uruy-un udum-tur eyin bolumu-uu:

ese bögesü yaʃar [8b] usun-u törö-üü bui kemebe-
sü:

Sarati ügüler-ün:

tngri minu a teyin busu bui:

degedü ečige eke činu terigülen:

delekei-tekin amitan ele bügüden-e[:]

tegsi kürteküi törö bui kemebesü:

bodistv ügüler-ün:

qamuy-iyar ber nei ene mör-eče:

yarcu Jayilan ülü čidaqu bögesü:

galayar Jayur-a Jalayü-ban Jiyaʃus:

yayıqaldum Jiryaldun-u kereg inu nadur yayun bui::

tergen-i qariyul Sarati a:
tegüneče tonilqui udq-a-yj:
yayčayar sayuju sedkisügei kemen:
qariju qarsi-tur-iyan orobai::

tendeče basa nigen čay-tur:
tegünçilen emün-e-tü qayaly-a-bar yarču odqui[:]
teregür-ün dergede:
enel-ün sinal-un kebeküi[:]
ebečin kümün-i üjejü asayur-un::

öngee čirai-ban aldaju:
üsün-iyen sebsüyigsen:
ütele ütele amisqun yadan ongyoliju:
ülemji asuru masi turuysan::

burtay-tur buduliju:
bosqui küčün baraysan: [9a]
kegeli-ben naridču:
genüyči ene yayun bui kemen asaybasu:

Sarati ügüler-ün:

erketen-ü kičün singtaraju:
ebedküi qadqulaqui-bar Jobayuldaju:

erklig qayan-u jüg-tür jüglegsen:
ebedčin kemegdekii ene bui:
kemen ügülebesü: bodistv ügüler-ün:

elegür takı ſiryalang be jegüdün metü:
enelküi ber dayusquy-a berke masi ayul-tu:
eyimü-yi üjejü merged kerkijü:
ende ſiryalang-i tayalaqui sedkil-i törögülkü::

kemen ügülejü: tergen-i qariyul Sarati a kemen: qari-
ju qarsi-tur-ian orobai::

tendeče basa nigen čay-tur tegündilen örön-e-tü
qayaly-a-bar yarču oðqui-tur: Esrua tngrı ükügsen ki-
mün bolun qubilju: Jarim anu uyilan: Jarim anu ebče-
güben [9b] deleddün Jarim anu üsün-iyen čučal-un: Je-
rim anu bey-e-yi anu absan-tu oroyul-un: Jarim anu i-
küdel-tür abču oðqui terigüten-i üjegülgüsen-tür: te-
günü üjejü qan köbegün Sariti-ača asayur-un:

ülü ködel-ün gedergü kebtejü:
olan-a dang-tur ergügülügsen:
üsün-iyen čučalju eldebčilen:
ukılayad arad-iyar dayayuluysan:
asuru olan-iyar küriyelegüljü:

abču odqui ene yaγun bui kemen asaybasu kuru

Sarati ügüler-ün:

uruysida ečige eke terigüten:

üri sadud ed tavar kiged-i:

ülü olju üjeküi:

ükübei kemeküi ene bui: kemebesi:

bodistv ügüler-ün:

ötelküi nom-tu-yi jałayu kemen:

ebedküi nom-tu-yi elegür kemen:

üküküi nom-tu-yi amidu kemen:

sedkigsen-ü qabiy-a inu ali bui:[:]

taki ötelküi üküküi ügei bögesü ber:

tabun čoyčas-i minügei kemen ejelegsen-iyer:

dayusquy-a berke tede Jobalang-ud: [loa]

dayaju yabuqu-yi čü yaγun ügületele::

qarin jiluyad Sarati a:

yasiγun Jobalang-ača tonilqui:

yayiqamsıγ ary-a-yi erisügei kemen:

qariju qarsi-tur-ryan orobai::

tendeče basa nigen čay-tur ümedü qayaly-a-bar
yarču odqui tergegür-tür nigen toyin kümün-i üjejü
uridu yosuvar medegeđ Sarati-ača asayur-un.

amurlingyuy-ača ber amurlişan sedkil-iyer:

yabur-un nidün-iyen qabar-un üjügür-tür bay-

luysan:

al kars-a emüsčü:

yar-a badir barişan(:)

omoγ ügei amurlingyui yabudal-tu:

ene ken bolbai kemen asaybasu:

Sarati ügüler-ün:

tgri minu a ene kemebesü:

tačiyangyu-yin jiryalang-i tebčijü:

degedü amurlişan qutuγ-i erir-ün:

yayča binvad-tur dulduyiduy=či toyin kemegde-
kü ene bui [lob]
kemebesü:

bodistv ügüler-ün:

ünen sayitur ügülebei či:

bi ber egünü küsemüii:

aquy-a kilbar ečüs-tür:

qutuγ-i olγayuluγči:

über-tür ba busud-da tusa-tu:

tozin bolquy-yi erten-ü:

gutuy-dan-a sayisiya ydaysan töro bui kemen

toyin-u jüg-tür jiluyaban tatayulju:

ariyun vinay-yin yabudal-i keleldüjü:

ger-deče ger ügei yarquy-yi küsejü:

gariju qarsi-tur-iyan orobai:: ::

tere čay-tur tegüneče ber busu: qun yalayun terigüten ülü dongyodun terigüben daruju aqui kiged: če gel naqıd sirgijü oi mod-ača nabčin čečeg ülü delgere ged: eldeb quyur-un čibqasun tasuraju: bilir kenggerge gayarayad: qamuy kümün ber duran yutuju tengčirčü öl sim-e ügei bolusan belges-i üjejü: Sudadani qayan ber sedkil-tü bolju sedkir-ün: [lla] edüge čü köbegün-i kičiyejü sakioui čay bolbai aquyu kemen sedkijü: ::

yadayun ündür batu qoton bariyulju:

gün aqui qayuryal-i ber erigülbei:

qayaly-a qayalyas-i ber kičiyan batulaju:

yeke dayun anistaqu-bar bolýabai:

bayatur quyay-dan-iyar bariyulju:

belčir belčir-tür čerig-üd-i bayiyulbai:

köbegün-i oyisiyaqui ökid-iyer:

biba bilir kenggerge činggil[:]

čimquγ [=čamquγ] terigüten-i ülü tasul-un üiled-

kegiljü: kegiljü:

čidaqu-ača köbegün-i suyuraγuludqun kemen:

qatud-un ayimay-a ber seregülbei: ::

teyin atala nigen čay-tur köbegün-lüge nigen o-
ron-tur bükii Göbika-yin Jegüdün-tür yaajar ködelküi ö-
ber-ün üsün-iyen isüküi terigüten-i Jegüdüle=jü: sed-
kil-tü bolju serigülüged sača: [llb] bodistv-tur Jegü-
dün-iyen ügülejü ögbesü bodistv ügüler-ün:

yaajar terigüten ködelüsen kemebesü:

tngri terigüten-e takiydaqui belge bui:

ilsün isüküi kemebesü:

nisvanis-un toor-i tamkulqui belge bui:

naran saran terigüten unaqui kemebesü:

qamuy gem-üd-i daruju qamuy-a takiydaqui bolqu

bui:

üyes čimeg unaqui kemebesü:

ödter er-e kümün bolqu-yin belge bui::

minu titim unaqui kemebesü:

bi lagšan-iyar čimegdeki-yin belge bui:

Jula balyasum-u yadan-a yarču:

garangyui boluysan kemebesü: mungqay-i arilgaju biling-i törögülüyüin belge
mungqay-i arilgaju biling-i törögülüyüin belge
bui:

Göbika čimadur mayui belge yaqıqan ber ügei bui:

sedkil-iyen amuju umta:

eyimü sayin jegüdün ber olan töröl-nügüd-tür
buyan-i quriyasad-da boluyu kemer ügülebei: basa ber
Yaşondari-luγ-a qamtu büküi-tür [12a] Yaşondari ber
jegüdüler-ün: sidün-iyen unaydan: sar-a tngri köser-
-e unaju: odud okilalduqui terigüten-i jegüdilejü
bür-ün sedkir-ün: amaray sayin ejen-eçegen anggiji-
-raqui Jobalang bolqu bolbayu kemen ajuju mengdejü:
bodistv-tur öcibesü: bodistv ügüler-ün:

sidiün unaba kemebesü ber:

aman-tur činu tegüs bui:

sara ber oytaryui-tur aysayar kü bui bögetele:

tere metü oyjam qoγosun jegüdün-tür:

sayin minu ünedke=jü:

basa yakın ayutala bui kemen ügülebe:: (d)ende-

(kin) ügüler-ün:

aburi-da amitan-i ayul-ača γaryan suruysan:

yayıqamsiy tere boyda qamuy qatud-iyen:

ünen-iyer jegdülegsen-i ber:
qola busucar tayilju:
qamuy-un yasiyun-i targayul-un üiledbei ::

tegünü qoyin-a bodistv degedü yeke eres-ün ger-deče yarqui čay-takı üjegdekii [12b] Jegdüün-ii yosubar Jegdüün üjer-ün: yeke delekey-yi debüskerlejü: Sömir ayula-yi derelekii: yar-iyar köl-iyer dörben yeke dalay-yi qudqquui (:) yeke gerel-i talbijü: yirtincü-teki qarangyus-i arilyaqui: yaʃar-ača yayča sikür yarču qamuy yirtincü-yi bürikü terigüten-i Jegdüü-lejü sedkir-ün: edüge čü egüri ülü udan deger-e ügei degedü qutuγ-i olqu-yin belge bolbai: kemen bayasun sedkijü: basa ber sedkir-ün: qayan ečige-dečegen üge ügei odbasu: bi ači ügei boluysan boluγuʃayai kemen sedkijü: kümün bügüde umtaysan(-u) qoyina: yayčayar ečige-yügen qarsi-tur odču dotor-a sayluγad sača gei-ün dotor-a gegegen gerel-iyer dügürbe: ::

tendeče qayan serijü yayın ene (narar) urγubayu
kemen asaybasu kundiki ügüler-ün:

tngri a eʃiy-e-de [13a] jarim söni ber boluγ-a
edügii kemegdejü:
tendeče arban jüg-tür üjebesü:
linqu-a nidü-tü-yi üjejü:

qayan bosum kisebesü ber: köbegün-ü čoy-a daruya=ju bosun yadabai::
tendeče tere čay-tur bodistv takiqui kündülekili
sedkil-iyer: qayan ečige-yügen emüne odču öčir-ün:
tngri minu a sonosun soyurq-a::
qamuy amitan-i aburaqu-yin tula: ger-teče yarqu čay minu bolju amui ečige minu:
qamuy-i medegči=yin qutuy-i toγuluysan-tur:
qariju ečige-tür-iyen iresügei bi:
qayan ečige terigüten qamuy uruy-un:
qamuy qaraliy nököd bügüde-yin:
sedkil-i büsi bolγaju oduysan:
gem-iyen namancılamui jaliran soyurq-a::
kemen odquy-a böged tuyurbiju aman aldan ügulegsen-
-i Šudadanı qayan sonoscu: yaşıyun [13b] nilbusu-bar-
qaqaju ügüler-ün:
köbegün minu čimada ger-deče yarqu-yin(:)
kereg inu yayın bui üguletügei ögsügei bi:
el ulus erdini-tü qarsi-ban ejen ügei bolγaju:
yayčayar odču qamiy-a asuyai kememüi či kemebesü:

tendeče bodistv sonosquy-a sayin jögelen üge-ber
udq-a qatauyu-a öcir-ün:

ötelkii ebedkii üküküy-eče:

tonilju ülü törökii ülü ötelkii(:)

ülu ebedkii ülu üküküli ede dörben-i:

qayan ečige minu nadur öggün soyurg-a:

kemen öčibesü . qayan ügüler-ün:

galb-ud-tur kürtele nasulaqm:

qatayuyl-tu arsi-nar ber ükün bögetele:

ülu ötelkii ülu üküküli terigüten-i[:]

ögküi erke nadur qamıy-a bui

kemebesü(:) bodistv ügüler-ün: qayan ečige minu a te-
yin bolbasu ükügsen-ü qoyina ülü törökii nigeken be-
sidi-yi öggün [14a] soyurqabasu ele: ülu yarun qarsi-
-tur saqusuyai kemekii: olan(-i) aburaqui nigülesküi
kiked: ünen üge-de daruydaju Şudadani qayan üčigüken:
ber qayačan yadan bögetele erke ügei: odtuyai kemen
aman aldan ügüler-in:

nigülesküi sedkil-ün numun-tur čimu:

onuqui qataui-tu üge-yin sumun-i dügürgejü:

qarbuysan-iyar jirüken minu ebedbesü ber(:)
amitan-i tonilyan üiledküi-tür činu
dayan bayasun sedki=sügei:
sedkil činu bütükü boltuyai

kemen aman aldaysan-tur: bodistv qariju ken-e ber ü-
lü serigül-ün irejü: oron-tur-ian orobai: ::

tendeče edür čayıysan-tur Şudadani qayan qamuy
Şakiliy-ud-i čiyulqaju: tere siltayın-i ügülejü ögbe-
sü Şakiliy-ud ügüler-ün:

tngri minu a buu yasaltuyai: Şakiliy-ud bida o-
lan bui qamuy-iyar bolju yayča [14b] imayı sakiju ya-
kin talbiju ilekün bida kemen dörben qayalıgas-un čo-
yory-a čiytayasi batulaju: qayaly-a tutum-tur maq-a-
-agni-yin küçütən tabuyad jayun Şakiliy-ud Jalayus-i
tabuyad jayun tergen čerig-den tergen tutum-tur ta-
buyad jayun yabayan čerig dayayulsutan-i tüsijü je-
segül-ün sakiyulbai: Şakiliy-ud-un ötegüs amu yur-
baljin dörbeljin boyom-ud-i bariju: Şudadani qayan
tabun jayun Şakiliy-ud-un Jalayus-luy-a nigen-e ja-
yan morin kölgelejü qarsi-yin orčin Jesebei: Biraja-
badi-Gaudami ber yeke Julas-i sitayulju yeke gerel-
-tü erdinis-i deger-e oytarqui-tur elgögüljü gegen e-
dür metii bolqabai: ai ejen köbegün-i suyuraquludqun
kemen narin ökid-iyer naqadun dayun-i ürgülji ülü ta-

sulyan üiledkegülüged: qayalýas belçir tutum-tur ke-
tegil ñaruý-a ilejü ken jesemüi [15a] ken jesemüi ke-
men asayqayulju: sayitur jesedkün sayitur jesedkün ke-
men dayudaqulju: ütü čü kümün-e ünen kü ýarum yadaqu
metü bekilegülbei:
(d)ende(ki) ügüler-ün:

degedü Šudadanı qayan tnggerlig boyda köbegün-
-iyen:

tebčijü ýarquý-a kemen (sedkijü):

tere metü qataquý-a batulaju:

temür qorıyan-ača ülegii bolýabasu ber:
tegünü buyan-iyar tngri-ner čiýulju ýarqaui ar-
y-a-yi eyetüldümüi::

tendeče ali čay-tur bodistv(-i) ger-deče ýarqui
čay boluysan tere čay-tur bančaki terigü-ten qorın nai-
man yeke čidküd-ün küregen-i terigülegcid tabun Jäyün
Qarini(-yin) köbegüd-lüge nigen-e čiýulju ügüleldür-ün;
ene söni bodistv ger-deče mayad ýarvu: takıl üiled-
[-ün] oduy-a kemeldübei: dörben maqaraJa tngri-ner ber
nököd-iyer-iyen nigen-e Adakavanti balyasum-tur čiýul-
ju: [15b] čidküd-ün ayimay-a ügüler-ün: da bodistv-um
unuqu morin-u köl-eče ergüdkün: ba urida mör Jasan ya-
busuyaï kemen ügüleldübei: tngri-ner-ün erketü Qormus-

da tngri ber: Istiriyastiriš-takin tngri-nar-tür ligü-
ler-iň: nököd a ene söni bodistv ger-deče mayad γarqui
čay bolju büküi-tür: Şudadani qayan Şakiliy-ud-un ayi-
may-iyar sakiju: basar balyasun-i batuda bariyulju: qo-
ton-u qayalıas-i qataγuy-a qayalıju amui: bodistv-un
sedkil-i bütügeki-yin tulada: takil üiled-iň oduy-a ke-
men ügulebesü: tendeče Şanta-mati neretü tngri-yin köbe-
gün ügüler-iň: bi Kabilvas balyasun-takin-i umtara-
γulsuγai kemebe: Lalita-viyuq-a neretü tngri-yin kö-
begün bi morin terigüten-ü dayun-i buu sonostayulsu-
γai kemebe: Viyuq-a-mati neretü tngri-yin köbegün bi
odqui mör deger-e erdini keyid-iň [16a] dotor-a is-
borir [?] erdini-yin gerel balyasuya kemebe: Qormus-
-da tngri bi qayalı-a negesügei kemebe: Darm-a-čari
ner-e-tü tngri-yin köbegün bi qatud-un ayimay-i iče-
rilegilsügei kemebe: Sančodak-i ner-e-tü tngri-yin kö-
begün bi bodistv-i oron-ača bosqasuya kemebe: tegün-
čilen luus-u qad ber: ba čindan egüled-eče uruga-sarı
čindan-u örübtesün-i quras-i oroyulsuγai kemen eyetül-
dübei:: [16b] tere čay-tur bodistv erten-ü burqan-nu-
γud-un yabudal-i sedkijü: amitan-a tusa üiledkү-yi küi
dayan durad. {;} -um sedkin büküi-dür: erten-ü dörben jüll
irüger-i ilete duradbai:
dörben ali bui kemebesü
sansar-tur nisvanis-un küliyesün-e küligdegsen a-

mitan-i aldara=γulsuγai bi: bilig-innidün-iyer mungqay-un qarangnyu-yi geyi-gülsügei bi: :

[17a] buruyu mör-tür oroysan mayui üjel-den-i qu-tuy-den-u mör-iyer getülgesügei:

bi kemen sedkigči omoy-i imu singta=raγul-un üi-ledsügei bi: ens tere yirtinci-tür iren odum orčiyči: tasural ügei sansar-i amurlingyui nom-i nomlaju amurliγulsuγai bi:

kemekii dörben jüll-tü irüger(-i) ilete duradču büküi-tür: :: tendeče tere kii nigen gšan-tur Darm-a-čari nereti tngri-yin köbegün ariyün oron-taki tngri-yin köbegüd-lüge nigen-e irejü qatud-un ayimay-i içeri odqu metü bolγaju ügüler-ün::

delgeregsen linqu-a-yin nabčin-tur adali nidü-tü

či: tüküdel-ün dumda sayur-un bayasqulang kerken törö-

mii kemen: tngri-ner-e tere metü duradqaydaju:

bodistv teyin qatud-un ayimay-i üjebesü:

jarim-ud anu degel ügei ničügün:

jarim-ud [17b] anu üsün aldaraju sabsuyiqun:

amuγulang-tu jirγalang-tu [4lb] diyan-iyar:
abuγad burqan bolquy-(-yi) ülü tačiyagan:
ali tere busud-i urilčaγulqu-yin tulada:
asuru daγusquy-a berke qataγujiqui γayiqamsiy
busuyus:

tngrı kiimün-ü erketen-e:
teberijü uqaraju öskegdegsen(:)
teyin ber qataγujiin daγusqui inu:
terigüber mürgügdeküi yosutu busuyus:

Arban qoyar jokiyangui üiles-eče: Berke-eče qa-
taγujiysan neretü doloduyar bölgö: ::

Jarim-ud anu čimeg ügei anjarqun:
Jarim-ud anu öngge čirai ügei siralaqun:
Jarim-ud anu aman-ača silüsün čuburiqun:
Jarim-ud anu sidün-iyen qabirqun:
Jarim-ud anu quyur-tur Jayuraqun:
Jarim-ud anu gedergü unaju alčayiqun:
terigüten eldeb Jigircemsig-i üjejü ügüler-ün:
em-e mangus-un dumda anu:
mayui oyitan tačiyan sinuqayiraysad:
aruy-tur qayaydaysan sibayun metü:
mayad tonilqui kejiy-e bolqu ni kemeged:

tendeče basa bodistv ene nom-un qayaly-a-yin ge-
rel-iyer qatud-un ayimay-i sinjilejü amitan-a tusa-
-yin tulada ügüler-ün:

eden-e köbegüken amitan alaydayu:
küün alaqui yaʃar-tur adali:
eden-e köbegüken amitan siyudaşuldayu:
burtay-iyar düğürüşen kebegen saba-yi:
mungqay-iyar ülü uqan quričaqui-tur adali:
[18a] kemekiiy-eče terigülejü:
eden-e köbegüked amitan idegdeyü:
em-e mangus-a qudalduyačid idegdegsen-tür adali

kemeküi-tür kırtele: γučin qoyar jüil adalidqaqui ud-
qas-iyar qatud-un ayimay-i ünen-iyer sayitur onoju
qadaju: öber-ün ba busud-un bey-e-yi: ene kül metü
burtay činar-tu bükü-yi sedkiyü ügüler-ün::

quričaquin usun-iyar Jukidkegdejü:
üiledüğsen Jayayan-u tariyan-ača törögseñ:
arasun sirbüsun miqan-iyar torlaydaysan:
kimün-tür adali ene nigen bey-e-tür::

nilbusun nisun usun kileged:
čisun ögesüm burtay-iyar:
düğürügsen boda-tu-yi üjeged bögetele:
merged ken j-e ene burtay bey-e-yi:
dayisun-tur adali ülü sedkin:
quričam kemekü takı yayın üge::

kemen ügülejü bodistv tere metü bey-e-tür-
-yi dayan [18b] duradqui kemekü dilyan-tur sedkil-iyen
ayulju bükü tere čay-tur oýtarayı-tur büküñ tngri-yin
köbegüd: tngri-yin köbegün Darm-a-čari-tur ügüler-ün:
bodistv qatud-un ayimay: basa basa üjen amui: qatud-da
qarıyuldaqui buu boltuyai kemebesü: Darm-a-čari ügüler-
-ün: ene boyda erte uridawača ber qatud-da ese ilayday-
san-i da ilete meden bögetele: edüge töröl-ün ečüs bo-

luysan-tur ülü tačiyaquy-yi takı yaγun ügületele keme-
besi tendeče bodistv qatud-un syimay-i teyin maγad-i-
yar sinjilen baraju: alyučayar erdini toor-i er-
gülü qarsi-yin deger-e yarču bür-ün: dorona jüg qandu-
ju: qamuy burqan-nuyud-da jorin mürgüjü bür-ün: degeg-
si-de üjebesü: deger-e köke oytaryui-tur neng olan tngrı
luus yakšas terigüten bügideger neng olan takil-un [19a]
ed-i bariju bodistv Čanag-i uriju ügüler-in: Čanag a
ene söni sesig ügei üile minu bütümüi: ülü tatayaljan
morin-u qayan Kantig-i ödter čimejü ögtügei nadur ke-
men ügülebesü: Čanag öcir-in: :

urtuγuli anisq-a-tu: delgeregseñ linqu-a-yin nab-
čin-tur adali nidü-tü: buyan-u sara-da delgeregüldeg-
sen üjeskülleng-tü: kumuda čeđeg niγur-tu: naran-u ge-
rel-e noydaysan gilbel-in bükü altan aγula-tur adali:
čoy-tu bey-e-tü čoy-tu üjeskülleng-tü jayad-un qayan-
-u yabudal-tu a: eyimi söni edüge qamiγ-a odumu: :
kemen öčibesü bodistv ügüler-in: amin bey-e-ben
ber ülü qayiralan: asangki galab-ud-tur: jırγyan ba-
ramid-i bütügen yabuluy-a: edüge amitan-i getülgekii-
-yin tulada [19b] ükil ügei rasiyan-i erin odumu: :
kemebesü Čanag ügi-ler-in:

noyan minu čimayı törögseñ-tür:

üjemerçin mergen biraman bayşı-nar:

jayun buyan-u lagšan-tu:

ene köbegün dörben ḫvib-un erketü Čakravarti qan

bolquss:

ker ber ger-tür ülü sayum yarbasu:

ükkil ügei qutuy-i olqu kemen ügilegsen buyu

J-e:

teyin ber bögesü tusayi sedkijü:

ügülekü-yi üčükən sonosum soyurq-a:

kemen ügüler-in:

edüged-tür ende nigen nigen amitan:

görögedin-i arasum modun-u durusum terigüten-

-i emisçil:

bey-e-yin dayusquy-a berke eldeb Jobalang-tu[:]

yabudal-iyar qatayujin yabuju:

tngri-ner-in Jiryalang-i erin bögetele:

noyan minu čimadur tere metü kičiyel ügegүy-e[:]

ab ali qotola sayin öbesü-ben bolju iren amui:

basa ber nasun-tur kırüğe edügii amu

ider čay-tur [20a] Čakravarti qayan-u Jiryalang-

-iyar Jiryalaju:

ötelügsen-tür ger-dečegen varču qatayujiuu:
kemen jalbarin öčimüi bi kemen ügülebesü: bodistv ügüler-ün:

Čanag a erte urida-ača nadur ese jirγaydaysan kü-seküi jirγalang nigeken ber ügei bui: edeger jirγalang-ud bügüde: namur-un egülen-tür adali orosil ügei eb-dereg-či bui: qooro-yin nabčin-tur adali jobalang-i tö-rögülüg-či bui: yelvi-tür adali arγadaγči bui: qu-jir-tu usum-tur adali ülü qanγayči buyu bertegčin amitan-a degejilen sitügdegsen: qutuy-dan merged-de mayusiyan gegegdegsen buyu kemen ügülejü: odun bö-ged tuyur-biysan tere čay-tur: Čanag γasiy়un jobalang-a daruýda=ju: deger-e dayubar γasiy়u=dan dayudan qaylažu ukilan enel-ün sinal-un ečigidčü ügüler-ün:

ejen minu či odbasu ele: [2ob] qayan ečige činu γasiy়un jobalang-iyar: müñ deger-e qalaγun amin-ača-van ber qayačayad: qamuγ qatud nököd činu ber γayča namayı ber ügey-e γarγayu: olan noyad kiged. olan ir-gen orγon bügüde-yin aburaγči itegel ibegel ügei bolun odumui ele: eden-i enerin örösiesen ülügi sedkimiyü γayun kemebesü: bodistv ügüler-ün:

Čanag a tegünü kii tulada: töröküi ötelküi ebed-kii üküküi jobalang-dan itegel ibegel ügegün edeger amitan-i aburaqu-yin tulada: mayad böged ger-tečegen γarumui bi: kemebesü Čanag ügüler-ün tngri minu a te-

düy-iyer tebčijü odqu imu yaγun kemebesü: bodistv ügü-
ler-ün:

včir-um ayungy-a kiged jida sumun-u qur-a orobasu
ber: tömäge kiged dörüm-e temir-lüge ayuqu metü
gilbelgen ber: badaran bükil [2la] aylıla qadas-i teri-
gün-degen bayuydabasu ber: ger-tür aqui sedkil-i edüge
üllü egüskekü bi: kemen ügülegsen tere čay-tur: köke oy-
tarayı-tur čiyuluysan tngri-ner bisiren bayaschu: tngri-
ner-ün čečeg-üd sačuju silüglen ügüleldür-ün;

qatud-um sibar-um dotor-a-ki bodistv linqu-a:

kkire üllü qaldayu-luyad oyin-u čečeg-i delgere-
=gülbei:
amitan-i tačiyabasu ber višai-tur üllü tačiyacı:
sayın oyutu ene edür ülegü bolqu ülegü boltuyai
kemeldükü dayun bolbai:

tendeče Santa-mati kiged: Lalita-viyuq-a ner-e-
-den tngri-yin köbegüd: bodistv-um ünen-i uqaju: Ka-
balvas balyasun-taki qamuy kümün bügüde-yi umtarayul-
ju: qamuy dayun bügüde-yi ülü sonostaqui bolşabai:
tendeče bodistv kümün bügüde umtaraju kög dayun jím-
čü: [2lb] Jarim söni bolju: bus odun urγuysan-i uqaju:

Čanag-tur ügüler-ün:

Čanag a edüge čü čay bolju amui: morin-i abču i-

rejü ögtügei nadur kemebesü: tere čay-tur Čanag nidün-
-iyen nilbusubar dügürgejü ügüler-ün:

qayaly-a sakısan dörben ayimay čerig-üd ba:

qayan qamuy Šakılıy-ud kigel noyad ba:

qamuy qatud-un ayimay ber umtaraju:

yarča nadur yasiyun Jobalang bolbai kemen:

ukilan büküi-tür: dörben maqaraja tngri-ner ober-ün
ober-ün nököd-iyer-iyen nigen-e eldeb takil-un
ed-i beledčü irejü: Kabalvas balyasun-u dörben
Jüg-tür kiličen bayibai: Esrua Qormusda terigüten:
qamuy tngri luus yakšas gandarvis-un ayimay bügüdeger
köke oytaryui-bar irejü: edüge yarqui čay činu bolju
amui kemen: Jüg Jüg-eče duradqan öcibe: [22a] tende-
če bodistv Čanag-tur ügüler-ün:

Čanag a tngri-ner ene metü čiγulju iregsən-i ber
üjejü bögetele: yakin teyin tatayaljaJu ülü bolumui či:
edüge čü buu böged tatayalja kemegdejü: tendeče Čanag
bodistv-un suu jali čoy Jibqulang kigel: erten-ü irü-
ger-ün küčün-e daruydayad(;) basa ber ober-iyen qarin-u
yarča boluysan-iyar: yavube kijü yadan ukilan ukilan mo-
rin(-u) qayan-i toquju abčiraju: bodistv-tur unuyuluy-
san-tur: bodistv sedkir-ün:

bi kedüi ber yirtincü-tekin-ü ečige boluyad uduri-

yulsun itegel bolbasu ber: yirtinci-tür ečige eke kemebeşü: amitan-u bayxi-tur adali soyun suryan üiledüğ-či: Esrua-tur adali imayıta tusayi sedkigči: yeke ači-tu-yin tulada: ese ayuljaju yarbasu yosun-tur adali busu bui: [22b] kemen Šudadani qayan qamış-a bükii tere jüg-tür odbasu(:) Šudadani qayan ber noyir-a daruyađaju: ese serigsen-tür bodistv ečige-yügen köl-tür mürgüjü ügüler-ün: :

ali tere ötelküi ebedküi üüküküi kiged:

amaray üri sadun-ača anggijiraqui:

ayul-tu Jobalang ügei boluysan bögesü:

ali ber ečige eke-yügen tebčin sedkikü bi::

tegüber örösieküi örörkeküi sedkil bögesü ber

teyimün-i mayad tonilyaqu-yin tulada bi: nadur:

tebčiküy-e berke-de uruy-ian ülü tačiyan:

tebčijü kümün ügei oi-tur yarumui bi::

eyin čiyuluysan amitan bügüdeger(:)

ečüs-tür mayad qayačaqui törö bui:

egünü sedkičü qayan ečige minu:

enel-ün yasal-un buu sedki-tügeit:

kemen ügülejü γurban-da toγoriju: odun tuyur=
=biysan tere čay-tur: Kabalvas balyasum-i sakın aysan:
nigen tngri asuruqan masi [23a] enel-ün sinal-un ya-
sal-un nigül odqu metü ukilaju ügüler-ün::

ker ber odqui ele bolbasu či tngri minu:
ene balyasum ber edüi kii qoyosun bolju odumui:
sonosquy-a sayiqan qatud-um dayun ber ülü so-
nostan:

sayin ünür-tü tngri-ner-ün küji ber tasuramui::

Čakravarti qayan bolqu kemen ügülegsen:
ali tere arsi-nar-un üge ber qodal bolbai:
Kabalvas-tu kemegdegsen ber öljei qutuy-ačayan
nuγuraju:

Šakiliγ-ud-un altan uruy ber tasuran odumui::

qamiγ-a ber qamiγ-a ber odbasu qutuy-tu čimayı-
-yuyan:

bi čü dayan odumui j-e teyin ber bögesü(:)
yeke nigülesküi sedkil-iyen egüske=jü bür-ün:
.qariju ene qarsi-yi üjen soyurq-a::

kemen öčibesü(:) tendeče bodistv sonosquy-a sayi-
-qan üge-ber ügüler-ün::

[23b] töröküü ötelküü üküküy-yi ečülgegsen:
degedü bodı qutuy-i ese oltala:
aqui sayuqui amuqu-yin tulada:
qariju Kabilvas-tur ülüoroqu bi::
kemen ügülen büküi-tür dörben maqaraja-nuyud mo-
rin-u dörben köl-eče ergübei: Esrua Qormusda urida mör-
uduridun yabubai: tegüneče busu tngri luus terigüten-ü
ayimay-iyar qotalayar qoyin-ača dayaldun yabuju: tngri-
-ner-ün naşadun-iyar naşadqayulju köke oýtarayui-bar-
qaliju odur-un: Čanag ber bodistv kiged tngri-ner-ün
küçün-iyer oýtarayui-bar kü dayaldubai: tere čay-tur
köke oýtarayuy-ača tngri-ner-ün ökid maştan ügüler-
-ün::

öglige-yin yeke oron ene boyda:
erten-eče jırıyan baramid-i erel ügegüt-e:
egüri urtu-da üiledüğsen-iyer:
olumui edüge ükül ügei qutuy-i:

ilaqıysad-un köbegün naran urıju(:)
qoyer tüdügči qarangay-yin ayimay-i tarqaya-
ju:

[24a] buruyu üjel-den-ü odud-i daruyad:
ügei bolqamui simnus-un sara-yin gerel-i::

kemeküi terigüten neng olan Jüil adalidqaqui-bar
maytabai:

tere čay-tur bodistv-un γarqu tere söni böged Ra-
quli-badir-a: eke-yin umai-tur orobai: tendeče bodistv
qarsi-tača γaruysan söni Šakiliy-ud-un γajar kigel:
Koroda: Mal. Mig-i: Anumi ner-e-den ulus-i taγulju:
Jirγyan ber-e-yin čiyan-a kürügsen-tür edür čayibai:
tendeče bodistv Kantig ayt-ačayan bayuju: delekey-yi
debüskerlen sayuju: tende ele iregsed tngri luus yak-
šas asuri terigüten: qamuy čiyuluysan-i Jüg Jüg tarqa-
yul-un baraysan-u qoyin-a: Čanag-tur ügüler-ün:

λη endeče qariju od Čanag či:
εη ene čimeg kigel Kantig ayt-a-yi:
qe) ečige qayen-tur abču odču öggüged:
enelgegülügsen-iyen namačilamui kemetügei::

[24b] yayčayar aylay-tur qataγujiyu:

yayıqamsıy bodi qutuγ-i toγuluγ-san-tur:

yasiγun Jobalang-i amurliγulur-un:

qariju ečige-tür-iyen iresügei kemebesü:

tendeče Čanag nidüben nilbusu-bar düğürgejü ü-
güler-ün:

arslan kigel doysin ariyatani-iyar dügürüşsen:
aylay oron-tur ende nökör ügei qarin-u γαγčayar
kerken sayumui či

kemen ügülebesü bodistv ügüler-ün::

törör-ün γαγčayar töröjü::

ükür-ün ber γαγčayar üküyü::

jobalang-i ber γαγčayar dayagu ele bolbasu::

orčilang-tur nökör kemegdeki qamiy-a bui::

kemebesü Čanag ügüler-ün:

qariju γαγčayar od=basu bi:

qayan terigüten bügüdeger(:)

yaryaju illebe qorosču:

galayun amin-ačayan qayačayulda=quy-a sesig

ügei::

bodistv ügüler-ün: teyin buu sedki Čanag a namayı či-
madača asayur-un: qatalayar čimayı tavalaju ali ber
üge-yi ügüleldükü bolqu kemegdejü: [25a] tendeče
Čanag erke ügei boldar-un:

yasiyün däyu-bar qayilaju:
gangsiyar-tur nilbusun qalyuriyulju:
qarin qarin bodistv-i qalayiju:
qayan-u qarsi-tur qaribai::

tendeče yurban yırtincü-yin itegel olan Jayun bu-
yan-iyar bütügsen: altan öngge-tü barayun yar-iyar: ud-
bala čečeg-tür adali gilbelün bükü: ildü-ber rasivar-
-un öngge-tü: üjes=küleng-tu you-a üsün-iyen oytal=ju:
oytarayı-tur oyorču ilgegegsen-i [=ilegegegsen-i]: yučin
yurban tngri-yin yaʃar-takin tngri-ner abču odču: e-
jiy-e kürtele Üsün düilügsen čay-un takil-i ber üiled-
-ün amui: tende ber nigen suburyan bosqaju: ejiy-e
kürtele Üsün düilügsen suburyan kemen nereyidümüi:

(d)ende(ki) ügüler-ün::

ken tere edüge-tür üsün-iyen ildü-ber oytaluysan
metü(:) ali čay-tur simnus-un ayimay-i: Mayidari sed-
kil-iyer sitüjü: včir bariyur-tu bilge bilig-ün: [25b]
qurča ildü-ber: nisvanis-i ündüsün selte-yi oytalju
yarqaqu ai mayad:: teyin üsün-iyen düiljü:bodistv sedkir-ün:

a edüge bi toyin bolju:
kars-a degel-i ese emüsbesü:

toyin-u yosutu busu bui:
al sira kars-a degel bolbasu yayun deli

kemen sedkigsen sedkil-i anu: ariyun oron-taki
tngri-ner uqaju: nigen tngri-yin köbegün görögeči bo-
lun qubilju: kars-a degel emüsčü yabuqu-yi bodistv ü-
jejü ügüler-ün:

nökör a bida qoyaçula degel-iyen araljiy-a keme-
besü: tere ber araljiyu ögčü: oýtarayı-bar qaliju ab-
ču odbai: tende ber nigen suburyan bosqaju ejiy-e-de
Kars-a degel abuysan suburyan kemen nereyidümüli:

ali čay-tur bodistv üsün-iyen düiljü: kars-a e-
müsüg=sen tere čay-tur: oýtarayı-taki Jayun mingyan
tngri-ner: Sarva-arta-sidi köbegün toyin bolba keme
dayan bayasulčaysan tere dayum mün deger-e aldarsi.

[26a] Akanışta-tur kürtele sonostabai::

tendeče ali čay-tur bodistv ger-teče varuysan
tere gšan-tur:

deger-eče čečeg-üdoroju:

delekei yaʃar dengselügsen-tür:

qamuγ qatud bügüdeger:

nutalaju umtaysan noyir-ačayan:

geyegčü genedte serijü:
bosču bodistv-i üjebesü:

gotola keyid-tür ügei boldaju:

qutuy-tu-yi ol-un yadaju:

qatalayar nigen-e qamtudču:

qoqoi qalay kemen ukilaldubaii:

nigen nigen anu ay-a köbegün minu:

nigen nigen anu ay-a aq-a minu:

nigen nigen anu ay-a ejen minu:

nigen nigen anu ay-a noyan minu kemen:

ukilan qayilan uriqui:

üküdkün üsün-iyen isüküi:

enel-in sinal-un γasalqui:

ebčegüber ebüdüğ-iyen deledküi:

niγur-iyen kimusubar mayajiqui:

nigül odqu metü dayu=daqui:

bel-iyen sübegeben daruqui:

beyesben köser-e nisalqui:

ködege-tür qočoruyasan jiyad metü: körben degülin ukilaqui:

[26b] tere dayun-i Šudodani qayan sonoschu yaγun
dayun bolbai kemen asaybasu Šakiliγ-ud medeju ügüler-
ün:

köbegün-i qatud-un dotor-a ügei kemeldümüi keme-
besü: tendeče Šudodani qayan yaşıyın jobalang-iyar ö-
rö ſirükeben kisuqui metü ebedbesü ber: qatamsin qata-
yujiyu(:) ödter ödter qayalγas-ian qataγulju: qamuy
Jüg-tür erigül-besü ber ese oduysan: tere čay-tur Bra-
jabati-Gaudami üküdkün uruγu unaju: ülemji masi yasal-
-un: köbegün-i minu erigül-ün soyurq-a: tngri minu ke-
men ukilabai: tendeče Šudodani qayan uriyarqun bisiyın
čidaqun: oduysan mör-i taniqun arad-i iregüljü: tayın
bariγulur-un: üjemerčin otačin bügüdeger: Manggal qa-
yalγ-a-ača mayad γarqu kemegsen yosuγar erin odudqun:
kejiy-e-de köbegün(-i) ese ciltala: tejiy-e-de qariju bu-
iredkiň kemen dörben Jüg-tür arad-i aγulγabai: tendeče
Manggal qayalγ-a-bar oduysan noyad čečeg oroγsan-i üje-
jü [27a] egüber oduysan ajuγui kemen činayṣıda türgen-e
odbasu: čiγanača nigen tngri-yin köbegün: bodistv-un Ka-
ši degel-i terigün degereben ergüjü: oytaryui-bar odquy-
-yi üjejü: köbegün-ü degel-i tere abču odumui: ker ele
bolbai kemen erüjü od-basu: čiγanača Čanag Kantig ayt-

-yi köteljü irekü-yi üjejü: Čanag tere ayisui tere a-
yisui: Čanag-lüge keleldüy-e kemen aγulγayuluγad kür-
čü: ker boluysan siltayan-i keleldüjü: edüge be odču
qariyul-un čidaqu-uu kemen asay=basu Čanag ügüler-ün:

qamuγ(-i) medegči-yin qutuγ-i ese oltala:

qariju balyasun-tur ülü ororu kemen:

qamuγ tngri-ner-ün ilete:

qataγuy-a aman aldaJu amui(:)

odbasu ber qariyul-un ülü čidaqu kemen delgereng-
e jügulejü ögčü(:) Kantig aγta-yi kötelüged qarsi-
očoju odbasu: Šudodani qayan tegünü üjejü ügüler-

iyčaqan er-e boyda [27b] köbegün-i minu:

irqui-tur nadur ülü ügülen:

yayčayar yambar yaJar-a talbiju:

qariju über-iyen irebei či::

tendeče Čanag sögödčü:

teyin kemen qayan-a öcir-ün:

tngri minu sonosun soyurqabasu(:)

tere siltayan-i boyol öcisü::

ali čay-tur söni düli bolju bükili-tür:
ali-be yeke ücüken bügüdeger untaraşsan-tur:
adalid=qabasu niγču bayısan egüled metü:
Akas-taki tngri-ner dügürčü irebei::

qamuy tngri-ner-i čiyuluγ=san-tur:
qarsı-tača γarču bodistv:
Kantig aγta-yi abčir-a kemegsen-tür:
qayilaju daγudaju uribasu ber bi:

tngri-ner noyır-i bayıl=bayu:
taki ber bodistv-un čoγ-iyar darubayu:
teyin daγudan qayilan ungsibasu ber:
taki nigeken ber serigči ügei:

Kantig aγta ber ingyaljıγaju:
γajar-i kól-iyer-iyen čabčiju:
qarsi daγuristala künggi=riskebesü ber:
qamuy-ača nigeken ber ese seribeи:

qamuy tngri-ner bügüdeger:
qayaJu γayča Čanag namayı:
qalayar abčirayulju Kantig [28a] aγta-yi:
qamuy-un itegel-e unuγul=bai::

dörben maqaraJa tngri-ner aytä-yin:
dörben köl-eče ergübei:
dörben niyur-tu Esrua kiged Qormusda:
dörben Jüg-eče qayalyas negebei:

qamuy Jüg-tür gerel talbijü:
qarangyui büdem-i geyigüljü:
yayıqamsıy tngri-ner-ün kög-iyer naýadqaýulju:
galiju oýtaryui-bar odbai kemen::

oduýsan siltayan-i qayan sonoschu:
üküdküjü uruýu unabai:
oyirayun orčin bayiqun Šakiliy-ud:
usun üsürçü sergügen üiledbei::

ali ber erdem-üd-tür endel ügei(:)
amitan-u itegel köbegün minu:
aýui ulus irgen-iyen tebčijü:
anggida über-e qamiy-a odbai či::

olan edür jesen yabuju:
odqui-tur činu umtaraysan kemen:
über-ün bey-e-ben sögen sögen:
ukilan ukilan basa asayur-un::

tende γaγčayar kerken qočorbai: -
tegüneče busu basa yaγun ügülebei: -
tedüi-üü ülü irekü-üü: -
delgerenggүy-e basa ügülen kemegdejü: :-

[28b] odur-un aγuljan oduysan: -
odču ügülejü ilegegsen: -
üge-yi tegüs ügülejü ögčü: -
üçügüken yasiyın-i suγurayulbai: :-

tendeče Čanag qayan-luy-a tedüi kemeldüjü:

tegünçilen qatud-un dotorə odbasu:

Göbika bodistv-un čimeg kiked:

Kantig aya-yi üjejü:

üküdküjü yaʃar-tür uruγu unaysan-tur:

qamuy qatud nökäd inu:

qayiran qoyar sayid-i:

qamtı aldaqui bolba kemen:

ukilan ukilan serigün usun üsürbesü:

Göbika üküdkügsen-eče üçügünen delürejü bosču:

aya-yin küjügün teberijü:

ejen-iyen sayin-i duradču(:)

eldeb-iyer yasiyudaju ügüler-ün:

altan öngge-tü bey-e-tü: rasivar-un öngge=tü üsü-tü:
ariyun tergel saran niyur-tu:

Akas-taki odun metü sidü-tü::

ülü üjegdeküi usnir-tu: oron lagšan belge-tü:
örgen nimgen kele-tü: ulayan bimba urul-tu:
üge ayalyu ura-tu::

üjel gičkil jokis-tu: uran Esrua dayu-tu:
ülü endekii [29a] bilig-tü(:) (üjeskülenç you-a bey-e-tü:)

amitan-i bayasqaqui buyan-tu: arsi-nar-i dayayulqui erdem-tü:
abuysan dayaysan ejen-i minu: anggida qamiy-a kürgejü irebe kemen:

emüsügsen čimeg-üd-iyen tayilju: üsün-iyen jisün-iyen isüjü:
unan bosun üküdküjü: ungsin dayudan ukilaju

örör=kekii ügei Čanag či:
odqui-tur man-a ügülejü:
öggügsen bögesü ejen-iyen qoyin-ača:
ünən kü ülü qočorqu büllege bi::

qamuy-ača batulaysan qayaly-a-tu:
qarsi-tača kerken yaryaba či:
qarin-u yayčayar abču odču:
qamiy-a talbiju irebe či::

ay-a ejen minu čimayı oduyuluğad:
asuru olan čiyul-un aysan Kabalvas:
alibe öljei qutuy-ača anggijiraju(:)
aylay keger-tür adali bolbai ni::

yadaγun altan-iyar toorlaJu:
qamuy erdinis-iyer čimegdegsen:
yayıqamsıy gilbel-ün bükü qarsis činu:
qararaju gerel ügei bolbai ni::

delgerejü bayin aysan čečeg-üd ber(:)
tende dongyod-un aysan sibayuqad ber(:)
tngri-tür yarbayu yajar-tur orobayu(:)

[29b] tede ber ülü üjegdem ni::

üjesküleng-den irayu dayutan:
urtu-ta darbaljaqui degel-den:
urida bayasqulang-i törögül-ün aysad ber(:)
edüge ukilalduqu-yin nökör bolbaihi::

čitiri erdinis-ün čimeg-den qatud-un:
čimeg anu čisun nilbu-sun üjegdemüi:
čikin-tür jokis-tu quyur-un dayun urbaju:
čingginaqui uyi dayun sonostamui::

qamuγ-i toγuluγsan čimada:
qayıγı Jobalang čü yaγun bolum:
qamuγ-un itegel čimadur sitügsen:
yasiγım Jobalang-dan bida yakisuyai::

qayan ečige qatun eke činu:
yasiγun-iyar nögciküy-eče bolumui:
qamuγ qatud qaračus:
qayaraquy-ača bolumui jirüken manu::

amitan-i ülü alayčilan:
aburi-da nigülesügči noyan minu:
alin-iyar mani tebčijü:
aylay-tur gegejü yorčibai či::

kemekü terigüten asuru dayusquy-a berke örö ji-
rüken ebedkü metü eldeb-iyer ügülejü: üjen yadaqu me-
tü aburilaju yasal-un abasu: Čanag ügüler-ün: :

delige-tü buu yasal Göbika:

degedü [3oa]-bilik-tü bodistv:

tegüs toγuluγ=san burqan bolju:
tngri-ner-i dayayulju ende irekii:

ker teyimü kemebesü bodistv:

ger-teče yarqui-tur tngri-ner:

ker kündülejü takıl üiledügsen-i:

kedün edür ügülejü qamıγ-a barau:

unuly-a ber inu tegünü kücün-iyer:

üjetele tngri-ner-tür töögseñ-iyer:

unuγci ejen-i burqan bolquy-a:

ödter deger-e böged ülügi bui:

uciraldju bayasulçaysan ta ber:

ütü delim-e gergei busu:

uduriyulsun tegün-lüge adalı:

ünen bolumui j-e kemen sedkimü bi:

inay meber, lusay yasala siger-waqit re-ulus da mazhi-kas

dej-keşigidi ačet-pur p-ırqat-ıdalgidi yasay elid

ba-keşigidi yasay salay kip-keşigidi yasay bay:

tegüber yasalqui-ban talbijü:
tegün-tür dayan bayasulčabasu:
degedü qutuγ-i bütügeküz-e:
tere inu degedü ülügü bui::

kemekü metüs teyimü teyimü üges-i bodistv-un
küçün-iyer ügülejü: qayan terigüten qamuy qatud-un
yasiyun Jobalang(-i) suγurayul-un abai::

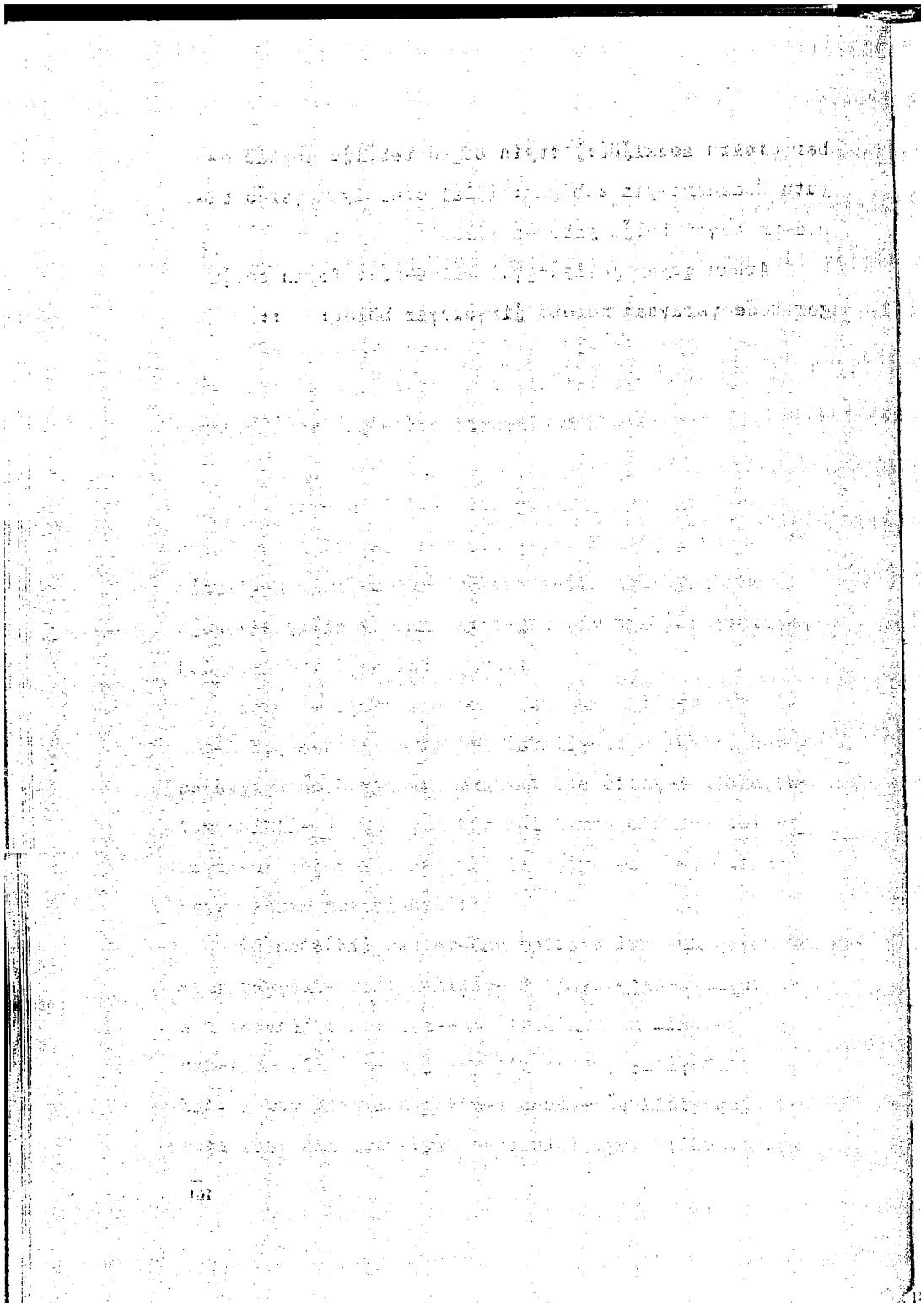
ali čay-tur Göbika terigüten qamuy qatud yeke
uyi dayun talbiyan tere čay-tur: Kantig aγta ber [3ob]
ejen-iyen yasiyun-tur dayusun yadan ükil yegüdkejü:
üjete-le γučin γurban tngri-ner-tür törözü: qubilyan
belges-i ber üjegülbei gekü::

tendeče egüri ese boluysan-tur: bodistv-un či-
meg-i Maq-a-nami terigüten Šakiliγ-ud ergübesü ber e-
se dayadaju Brajabati Gautami ene čimeg-i üjekü tu-
tum sedkil-tür yasiyun törömi kemen nidün-ü ečin-e
nayur-un dotor-a orosiyulbai: ejiy-e-de ber Čimeg-ün
nayur kemen nereyidümü::

(d)ende(ki) ügüler-ün: bodistv luus-un qayan dalai-
-tur oduysan-iyar: Šakiliγ-ud ijaγur-dan-u nayur-un u-
sun tataraju: Kabalvas-un Jiryalang-un linqu-a ongyoy-
san-iyar el ulus-un Jogeγ-yin ayimay yasiyudan yasal-
bai: qamuy yirtinčü-tekin-e qamuy-ača kičiyegejü e-
rügdekü: qan oron-ian qayralal ügei nilbusun-ača

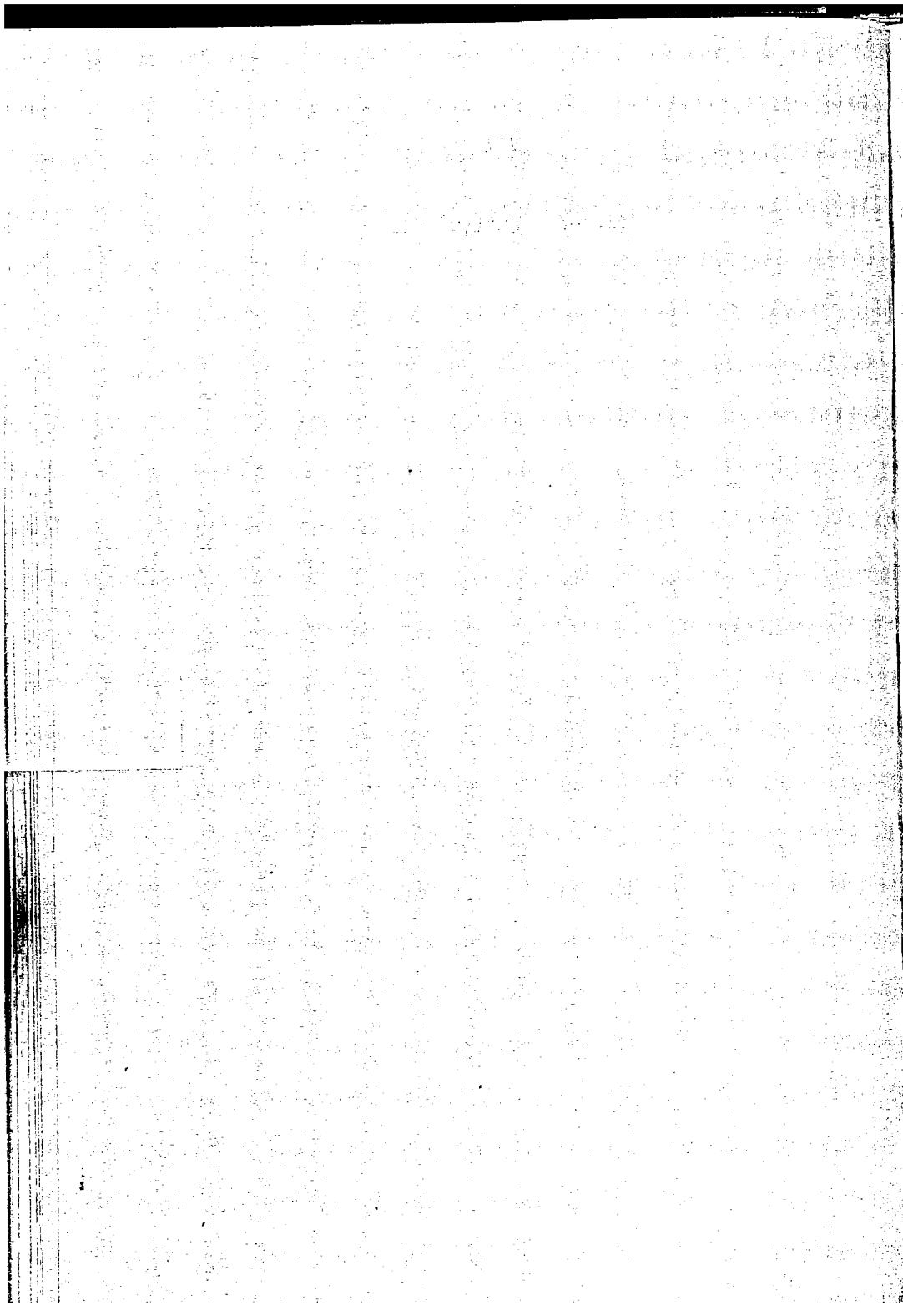
ber činaru sedkijü(:) teyin böged tebčijü degedü o-yutu Šudadani-yin köbegün: [ʒla] über-iyen yarču bu-sud-un bayşı bolju yabur-a kürbei: :

Arbam qoyar Jokiyangyui üiles-eče: Toyin bolju ger-teče yaruyaşan neretü jiryuduşar bölog: ::

VII

Berke-eče qatayujişan

tere čay-tur bodistv tngri-yin köbegün görögeči
bey-e-tü-eče abuysan: karş-a degel-i emüsčü toyin kük-
mün-ü usqal nomoqan amurliysan you-a yabudal-iyar ya-
bun bükü-yi Šaki neretü biraman üjejü idegen-tür kük-
rejü jočilan taqıbai: tegün-čilen Badmi Vairočani Vi-
gindanti-yin köbegün Barakanı ner-e-den biraman-nu-
yud ber über-ün über-ün oron-tur-ıyan bodistv-i kire-
jü jočilan takibai: tendeče bodistv jöb Jöb oduyad
Vayisali balyasun-tur kürügsen tere čay-tur Arataka-
lmi neretü arsi yurban Jayud-da siravag tidsi-ner-e-
yaγun ber ügei oron-i bütügekii nom-i nomlan bükü-tür
bodistv-i [3lb] ireküy-yi nai qola-ača üjejü: ya-
-iyar-ıyan nököd-degen üjegülljü ügüler-ün: egünü bey-e-
-yi üjed-kün kemen ügilebesü: qotolayar üjejü yayı-
qalduju uytuju abču sayulyabai:
tendeče bodistv ügüler-ün: Aratakalmi arsi a
ariγun yabudal-iyar yabumuyu či kemebeşü: Gautam to-
yin a yabumu bi: či ber bütüküy-e kilbar ene mör-tür
oroju yabubasu ödter qutuγ(-i) olqu či kemebeşü: bo-
distv sedkir-ün: nadur süsüig terigüten-ü tabun erke-
-yi bisilyaqi mör nadur bui: teyin ber bögesü busud-
-i orol-čayaγulqu-yin tulada bisilyasuyai bi kemen A-
ratakalmi-yin nom-i sonos-ču γayčayar aγlay-tur odču

bisil=γabasú kilbarqan-a toγulju Aratakalmi-ta ügüler-
-ün: Aratakalmi arsi a činu toγuluysan tere nom-i bi
ber toγulbai kemen ügülebesü: Aratakalmi arsi ülem-
ji masi bayasuγad takil tabiy üiledcü ügüler-ün: yam-
bar bida qoyar-un toγuluysan tere mör(-i) busud-tur
toγulyaju bolumui j-e [32a] tegüber qoyaγula bolju e-
den-i uduriduy-a kemegdejü: tegünçilen kü üiledbei:
tendeče bodistv sedkir-ün: Aratakalmi-yin ene nom ber
mayad γarγan čidaqui mör busu bui: busu nigen mör-i e-
risügei kemen ügülejü Magada ulus-un Bandab neretü aγu-
la qamiγ-a bükü tende odču γayčayar saγuysan-tur:
qamuγ tngri-ner irejü sakın saγuju takil tabiy-i
üiledbei: ali čay-tur edür čayiysan tere čay-tur şam-
tabş kiged karş-a degel-iyen emüsčü badir ayaγ-a-ban
bariju: Qalaγun usu-tu-yin qayalγ-a-ača γarču: usqal
nomoqan erke-den amurliysan üjejü qanusi ügei Jokistu
γou-a yabudal-iyar Raγagray yeke balyasun-tur oroju
binvad γuyun yabuqui-tur arčimal altan-tur adali öngge-
-tü: üjejü ülü qanqui bey-e-tü-yi Raγagray balyasun-
-takin üjejü: asuru masi γayiqaju ene ken bolbai: ene
sab yirtincü-yin ejen Esrua-uu: Šaći-yin ejen Qormus-
da-uu: Adakavanti-yin ejen [32b] Vayisiravani-uu: a-
riyui-taki aγlay-taki tngri-üü bui kemen γayiqal-
duju bür-ün:

kebide-tür basar-tur baytan yadaqun:

ger-ün deger-eče üjebel:

ger-deče ülü yarun siliyurqaqun:

ger-ün egüden totoγ-a-ača siqayabai:

qubilqaqui-tur amaray qudaldučin:

qudalduban talbiju yayiqabai:

darasun-a amaray darasučin[:]

darasuban talbiju daγabai(:)

bükü jüg-eče čiyulju iregsen:

bügüdeger alayaban qamtudqaju:

yayiqaqu-yi ulam ulam Bimbasari qayan sonosču:

ündür qarsi deger-ečegeñ üjeljü: ülemji masi yayiqaju

ügüler-ün: ene yeke boyda-da takıl tabiy-i kündülen

üiledüy-e qamiy-a odqui inu üjedkün kemen tegünçilen

üjegülbesü aylas-un qayan Bandab neretü ayla-tur

oduysan-i Bimbasari qayan medejü qoyin-ača inu darul-

čan dayan odču: üjebesü ebesün debüskeř-tür gilbel-ün

čoγtay-a sayuysan(-i) üjeljü bur-ün::

amturin kölgen-ečegeñ bayuju:

aday-tur inu mürgübei:

bayasuyaşsan [33a] Jang-iyar esergü tesergü bayas-
qulang-tü üges-i üguledübei:

tendeče basa Bimbasarı qayan:

teyin kemen bodistv-tur ugüler-ün:

tenggel ügei bayasqulang-i törögülügči[:]

degedü boyda ken-ü köbegün buyu či(:)

köbegümekü eyimü Jalayu-tur-ian:

kümün ügei oí-tur yakın sayumui či:

kür ulus-un minu Jarim-i medejü:

küseküi Jiryalang-iyar Jiryalabas yaγun:

kemen ügülebesü: bodistv sonosquy-a sayiqan da-
yubar ugüler-ün::

yeke qayan a Sudodani-yin köbegün buyu bi:

yirtinčü-yin ene Jiryalang bügüde:

yelvi-tür adali gung [?] tusqaju:

yeke yal-tur adali tülegči bui:

urida erir-ün Jobayuluju:

olun yadar-un düles tülegdeyü:

olba-su ber ülü bulilaqui ber:

olan Jobalang-ud-i törögülüyü:

yasiγun-i uuju düled umdas=qui metü:
qamuy tngri kümün-ü ed bügiide-yi:
qamtudqeju γaγča kümün ügei bolγabasu ber:
qanqui bulilaqui sedkil ülü [33b] töröyü:

tegün-e erkesigdejü yeke qayan a:
terigülesi ügei čay-ača ejiy-e kirtele:
tergen-ü kürdün metü orčiju orčilang-un:
tere kiγayar-a γar-un yadan jobayu::

küseküi jiryalang-i ülü küsemüi bi:
küsebesü ečüs-tür maγui-tur unayaγci-yin tula:
kürdün orčiyuluγci-yin jiryalang(-i) tebčijü:
kümün ügei oi-tur irebei bi:

kemen delgerenggү-e ügülebesü: Bimbasari qa:
güler-ün: yeke qayan-u uruγ-tur törögsen: yirtinci
jiryalang-i tebčigsen: čimayı ese taniju ügülegser
regüi-ben namancılamui Jaliran soyurq-a:

učiraquy-a berke činu metü:
ulus-tur minu irejü saγuqu:
olquy-a berke ene olja:
olja-yin degedü-yi olbai bi::

degedü qutuy-i oluyasan-tur: tegün-ü ber qubi-ača man-a soyurq-a kemen:
terigü=ber-iyen köl-tür inu mürgüjü: debserin toγoriju qaribai::

tere čay-tur Udiraki [34a] arsi ber tere kü γajar-tur doloyan Jayud-da tidsi-ner-e sedkikii ügei sedki-küi ügei busu-yin mör-i üjegül-ün nomlan bükü-yi: bodistv üjejü sedkir-ün: ene Udiraki arsi olan kümün-e kündülegden amui: egüneče ber ilangyuy-a ülegü büküy-yi uqaγuluγad: basa ber čuburil-tu diyan-i türidkekü-yin tulada: egüni-bayı si eren bolγaju ubadis-i inu absuyai kemen sedkijü: uridučilan kü üiledčü kilbar-a böged nom-i inu toγulju: qoyayula bolju tidsi-ner-e inu nomlaju ögbei: tendeče bodistv Udiraki arsi-tur ügüler-ün(:) egüneče basa degetü mör buyu-gü kemebeşü: Gautam toyin a ügei kemebei: bodistv ügüler-ün: teyin bögesü ene mör činu mayad γarqui nirvan-u qutuy-i ol-γayul-un čidayči mör busu bui: egüneče busu mör-i e-risügei kemen ügülejü öber-e odbai: tere čay-tur: ban-čaki quvaray-ud Udiraki arsi-ača nom sonosun büküin e-yin sedkir-ün: [34b] ene Gautam toyin ene mör-i kil-bar-a böged toγuluysan-iyar čü egün-eče ber degedü mör-i olquy-a sayar ügei bui: gemyer-ün boluγajai bidan-tur kemen ügüleldüjü: bodistv-i dayaldubai:

tere metü bodistv kejiy-e duran tayalatala Rađa-
gray balyasun-tur aju tabun bančaki-luy-a nigen-e Maga-
da ulus-i bitün yabuŷad: Gay-a neretü aýula-tur odqui
mör-tür on-u qurim qurimlaycid-da uriydaju: urudu yo-
suŷar idegelejü: Gay-a aýula-yin üjügür-e tarqaydayun-
-tur orolduŷsan tere čay-tur: urida-ača ese sonosuŷsan
ese uqaysan: yurban adalidqal-i ilete bolŷabai:

yurban ali bui kemebesü: bey-e sedkil-iyen küse-
küi Jiryalang-ača aylay ese bolŷaju: küseküi Jiryalang-
-i küsen tayalan sedkin bögetele. yaŷca jobayulqu-yin
tedüiken-iyer: qutuŷ-dan-u bilge biliq-i erigči adalid-
qabasu sürçigdeküi sürçiküi noyitan modun-i usun-tu
norŷaju: [35a] yal eriküi-tür adali: basa beyeben ki
seküi Jiryalang-ača aylay bolŷabasu ber: sedkil-iyer
seküi Jiryalang-i küsen tayalan sedkin yaŷca jobayu
-yin tedüiken-iyer qutuŷ-i eriküi usun-tur ese norŷ
san qoyar noyitan modun-ača yal eriküi-tür adali(:)
sa bey-e sedkil-iyen küseküi Jiryalang-ača aylay bo
ŷad: küseküi Jiryalang-i küseküi ber ügei. tayalaqu
ügei. sedkiküi ber ügey-iyer jobalang(-i) jobalang ülü
kemen qatayujiŷu: qutuŷ-dan-u mör-i erigči sürçig-deküi
sürçiküi qoyar qoyosun modun-iyar yal eriküi-tür adali
kemen uqaju: tere metü bodistv Gay-a aýula-tur kejiy-e
-de duran qantala sayuju:

tendeče bosču köl-iyer-iyen irgen bitün yabuŷad:

(Urubili-a-yin) saγuqu balyasun qamiγ-a bükü tere jüg
odbasu: tende nigen

gegegen ariγun usu-tu:

gem kkir-nuyud-i uguyaqui metü:

eldeb čečeg-iyer čimeg-tü:

esergü üjejü inegekü metü:

alirsun [35b] noγoyan dolgisču:

aγlayčin-i iregüljü aγulqui metü:

modun-u gesigüd ködeljü:

mör-tür yabuqun(-i) dalalqu metü:

eldeb sibayiqad dongyodču:

ečegsed-ün sedkil-i amuγulqui metü:

ür-e-den mod ekeyujü(:)

ölöscü iregsed(-i) Jočilaqui metü:

über-ün ber kereg-tür Jokis-tu:

oyirayun siltegen balyatu:

nay-ača ber nayir-tu:

Nayiranča müren-i üjejü:

ülemji masi bayasču sedkir-ün: dotor-a ünen-iyer a-
yuluycid-da ünen jokis-tu oron bui: bi ber ende aju:
tarqaydayun-i bütügen orol=dusuyai kemen sedkijü <ke
men sedkijü>: basa sedkir-ün: edüged-tür ende mayui
tarni-yi üiled=küi: idegen oyoata ülü ideküi: edüi
tedüiken ideküi(:) sibayun-u idejü gegegsen-tür dul-
duyidqui: üker kiged takiy-a-yin töro yabudal-iyar
yabuqui: üsün-iyen saqal-iyan öskeküi: jarim-ud üsün-
-iyen isüküi: yal kiged serege-yi dulduyidqui: [36a]
yal mandal-i tüleküi: Esrua terigü=ten yirtincü-yin
tngrı-ner(-tür) itegeküi terigüten itegel busu(-yi)
itegel kemen uqaju: mör busu-yi mör kemen endegürejü:
eldeb Jobalang-tu üiles-iyer: degedü töröl kiged tonil-
qui qutuy-i bütügemüi kemen eremsikün tayalal-dan: ters
nom-dan-i kesegeküi-yin tulada ba: samadi diyan büküi-
-den tngrı-ner-e ilanguy-a ülegsen diyan-i üJegüljü:
süsülgiegülkü-yin tulada: öber-ün kücün erdem-i uqayu-
lur-un: eden-eče ülegüi asuru dayusquy-a berke qatayu-
jil-i jiryuyan od qatayujisuyai kemen sedkijü:

tendeče bodistv ese tübsidkegsen vajar-tur tübsin-
-e Jabilan sayuju: öber-ün ene bey-e-yi sedkil-iyer bo-
yoju siqabai: teyin boyoju siqaysan-iyar ebül-ün čay-

-un jögeken söni manglay-ača suyu-dača kölesün yarqui
inu adalidqabasu masi küčütü kümün: masi küçü üçüken kü-
mün-i qoyolay-ača bariju: gedergü siqaqui metü:
tendeče bodistv oytaryui-luy-a [36b] sačalalduqui
diyan-tur tegsi aγuluysan-ača aman qabar-ača ayur ya-
buqu usadču: qoyer čikin-ü nüken-eče yeke dayun yarur-
-un: yambar temürči-yin yeke kögürge(-yi) kögürgekii me-
tü: tendeče basa kii oytaryui-luy-a sačalalduqui di-
yan-tur ülemji tegsi aγuluysan-iyar: aman qabar čikin-
-ü nüked-eče ber ayur yabuqu usadču deger-e toloyai-
-bar yarur-un: adalidqabasu küčütü kümün-e moqoday ji-
da-bar qadquydaqu metü: mayui dayun yarbai: tere čay-
-tur Tüsid tngri-yin γajar-a-ača iregsen nigen tngri-
-yin köbegün, tegünü üjejü: ay-a Sarva-arta-sidi bodistv
ükükiy-eče bolumui kemen silüg-len ügüler-ün:

kümün-ü erketü Šakiliy-ud-un köbegün:

tusatu sedkil-iyen ber tegüsüge edügü=y-e:

Jobalang-tu γurban yirtinci-tekin-i itegel ügei

bolyaju:

itegel manu edüiken-iyer nögcikii buu boltuyai:

ay-a amitan-u jirüken čing üile-tü:

urida [37a] Tüsid-teče ireküi-tür-iyen:

degedü nom-iyar tani Jočilan urisuyai kemen ügü-

legešen:
üge činu edüge ali kemen ügülejü:

mün deger-e yučin yurban tngri-ner-ün dotor-a od-
ču: Maqamayı qatun-a tere siltayan-i tegüs ügülejü ög-
besü: Maqamayı qatun tegüni sonosuyad sača tngri-ner-ün
ökid-iyer kürkiyelegiljü irejü: bodistv-i tere metü tu-
ruju ükügsen-tür adali boluysan-i üjejü: nilbusubar
čačaju ügüler-ün::

ay-a Lumbini-yin čečeglig-tür törögsen-tür(:)

dörben jüg-tür doloyad-da alquju:

töröl-ün minu ečüs ene bui kemen

ügülegsen üge činu ber qudal bolbai:

yirtinčü-tür burqan bolqu kemen ügülegsen:

arsi-nar-un üge-ber qudal bolbai:

Čakravarti qayan(-u) Jiryalang ber ese kırtejü:

qutuy(-i) ber olun yadan qočorqui či:

ay-a köbegün-iyen amin-i aburar-un:

ken-tür Čalbarin öcisügei bi:

köbegün-ü minu amin-i öggüğči:

ken be ende buyuyu ele:

kemen örö jirüken ebedkü metü ügülejü: [37b] ukilan
büküi-tür bodistv ügüler-ün::

üsün-iyen jisün-iyen isüjü:

örö jirüken ebedkü metü ukilaju:

üküdkün yaʃar-tur körbejü:

ödter öter köbegün-iyen tula ukilayçi ken bui či:

kemebesü(:) Maqamayı qatun ügüler-ün::

ay-a včir metü kegeli-tür-iyen:

arban sara ergügsen:

ačitu eke buyu bi:

amaray köbegün-iyen tulada yasalumu bi kemebesü::

distv eke-yügen sedkil-i amuγul-un ügüler-ün::

ayul ügei boltuya eke minu:

ali tere minu ügüleg=sen ba:

arsi-yin ügülegsen üge-yin:

ači ür-e-yi ödter deger-e üjegülsü::

örgen yeke dalai Jayun jüll-iyer butaraqu:

ündür Sömir usun-u urustaqu:

urymal naran saran yaſar-tur unaqu bolbasu ber:
üllü ükükü bi tegüber buu yasaltuyai eke minu::
üllü udan burqan bolqu(-yi) üjekü či

kemen ügülebesü: Maqamayı qatun ülemji masi bisi-
ren bayasču: tngri-ner-ün mandarig čečeg-üd-i sačuju
yurban(-da) toyoriju überün cron-tur-iyan ajirabai::
[38a] tendeče basa bodistv sedkir-ün(:) čögeken
idegen idegen-iyer qutuy-i olum kemegčid teden-ü tu-
lada bi ber yeke idegen-i üllü iden: edür-tür arča-yin
nigeken ür-e ba nigen tuturyan terigüten-i idesügel
kemen sedkigsen tere čay-tur: tngri-ner tere udq-a-yi,
uqaju: bodistv-un dergede irejü: ügüler-ün:

ken ber kimin-ü bedügün idegen-i üllü idekü bögesi-
bida tngri-ner-ün idegen-i bey-e-yin sira üsüd-ün nü-
ken-eče oroyulsuγai ba abun soyurq-a kemen ügülebesü(;
bodistv ügüler-ün:
idegen buu idesügei kemen aman aldaju bögetele:
basa tngri-ner-ün idegen-ü küčün-i bey-e-tür-iyen oro-
yulbasu ele: idegen ese idegen minu qudal boluyu: ali
tere qudal-iyar yırtincü-tekin-i arýadaysan boluyu: qu-
dal-iyar qutuy-ača oγayarayu: qudal-iyar maγui-tur oro-
yu kemen: uridu aman alday=sayar angq-a urida edür-dür
[38b] arča-yin nižigel ür-e tegünü qoyina nižigel tu-
turyan tegünü qoyina nižigel künjid terigüten-i idebei:

tegünü qoyina idegen ülü idegcid-ün tula teyin böged e-
se idegsen-iyer turubai masi turubai: ülemji masi turu-
bai: teyin turuju terigün-ü arasun yasun qataju: qataj-
san qabay metü:nidün dotoysi sirgijü gün qudduy-un i-
ruyar-a üjegdekii odun metü: niruyun-u yasun degesün
gürügsen metü: var köl-ün üyes aturiju: asitaka noyoyan-u
-u üy-e metü: qabirya-yin yasun ile erbeijü: karkata
neretu amidu-yin qabirya ba: ebde-regsen ger-ün degel-
bür metü bolju turuysan-i(:) dergedegün bükün irgen
üjejü ügüleldür-ün: qayiran egünü üjesküleng-tü öng-
ge cirai inu yutuju: qari qab qar-a bolbai ni: kemen
ügüleldükü bolba: teyin turuju ülemji masi turuju
bögetele: jiryan od ese boltala idegen-i jöb jöb
[39a] bayurayulquy-ača busu nemekiy-yi sedkigsen ber
ügei turuju kükün ügey-iyer unabasu ber basa bosču
Jabilan sayubai: naran-a čilgegdebesü ber key-e keyis-
kegde-besü ber: simary-a qur-a-da sirbigdebesü ber:
simuyul sona-da idegdebesü ber: nemüri dalda ülü eri-
küy-eče: var-ian daldalaysan ber ügei: ked be tere
oron-tur iregsen ükerči qoniči tülegeči köbegüked ü-
-jejü üküdel-teki čidkür-i (üje) üküdel-teki čidkür-i
üje kemen modun-u ungyaril-i imercü: aman qabar čikin-
-ü nüked-eče sübelejü(:) ene tere eteged yarabasu ba:
qoyar čikin-eče modun dürüjü ergübesü ber: niyur-tur
siroyai burtay(-i) sačubasu be: bodistv Sömir aýula

metü ülü ködel-ün aju: ücülgügeken be sedkil-iyen ködelgeg=sen ügei: bodistv-un tere metü ünen-i tngri terigüten üjejü: ülemji masi bisiren süsüljü: ürgülji takil tabiy üiledcü: oytaryui-luy-a sača [39b] sedkil-tü-yin oytaryui-luy-a sača diyan-i bisilyaqui medejü: bida ber tegünçilen bolqu boltuyai kemen qutuy ber yu-yun abai:

tendeče bodistv-i yeke toyin yeke toyin kemeger-ün: Maq-a-siramani kemen nereyidbei: tere čay-tur Šudodani qayan Subrabudi qayan qoyayula: bodistv-i te-yin berke-eče qatayujin amui kemekü-yi medejü: ürgülji üjegül-ün aran ayalyan aju: nigen nigen-tür-iyen keleçileldün abai:

ali čay-tur bodistv qatayujin terigü-legsen čay-ača Čibil-tü simnu irejü: čole qayaly-a erir-ün(:) bodistv-un dergede-eče qayačal ügei abasu ber: čole qayaly-a olun yadaju: emüne inu irejü jögelen üge-ber aryadan ügüler-ün:

köbegün a

amitan-a qayiralaydaqu amin bui:

amin-iyar nom-un üile-yi bütigemüi:

ami=du-tür-iyen buyan-tu-yi bütige=besü:

qoyina tegün-tür gemsi(gül)ri ügei:

önge čirai-ban γutuju:

ükükü-tür oyir-a bolju amui:

[4oa] ükükü-yin siltayan mingyabar ülegüi:

amiduraqu-yin siltayan nigeken ber (ügei) bui:

qataγujiquy-ača bosču öglige ög:

yal mandal-iyar takil-i üiled:

tere munda yeke buyan busuγu bui:

qataγujiysan-u sayin inu ali bui:

kemen ügülebesü: bodistv ügüler-in:

nigül kilinčas-un iJayur-tu či:

öber-ün tusayin tula irejü amui:

über-tür-iyen buyan-i kereglekü(i) sedkil:

üçüğüken ber ügei Čibil-tü simnu:

ked be über-tür buyan-i erigči:

tegün-e tere üge-yi ügülekü yosutu:

amidu-yin ečüs ükükü bui:

ülü ükükü kemen ülü sedkimü bi:

ariyun yabudal-tur oron baraju:

nökögete ičum ülü üiledkü bi:

minu kičiyenggү-yи qariyul-un čidaγci:

yirtinčü-tür büküy-yi ese üjebi bi:

tačiyaqui duran γutuqui quričaqui:

ayuqui umta=raqui tegüdesiyekili:

kilingleküi bučaqui olja eriküi:

öber-iyen maytaju busud(-i) doromjilaqui:

mayui-tur unayaqui edegeγ čerig-i činu:

[4ob] duradqui medereküi bilig-iyer-iyen:

turqaru bisilyan sakibasu ele:

mayui sedkil-tü či nameyi yakin čidaqu:

ese tülegsen saba usun metü:

ebderejü odqu böged illügi bui:

qadqulduyan-tur munda ükübesü kiliš:

yartaju aysan ber yaγun tusa:

üge-yin kereγ činu ese bütübei:

ükügsen-eče ülegü bolbai či kemebesü:

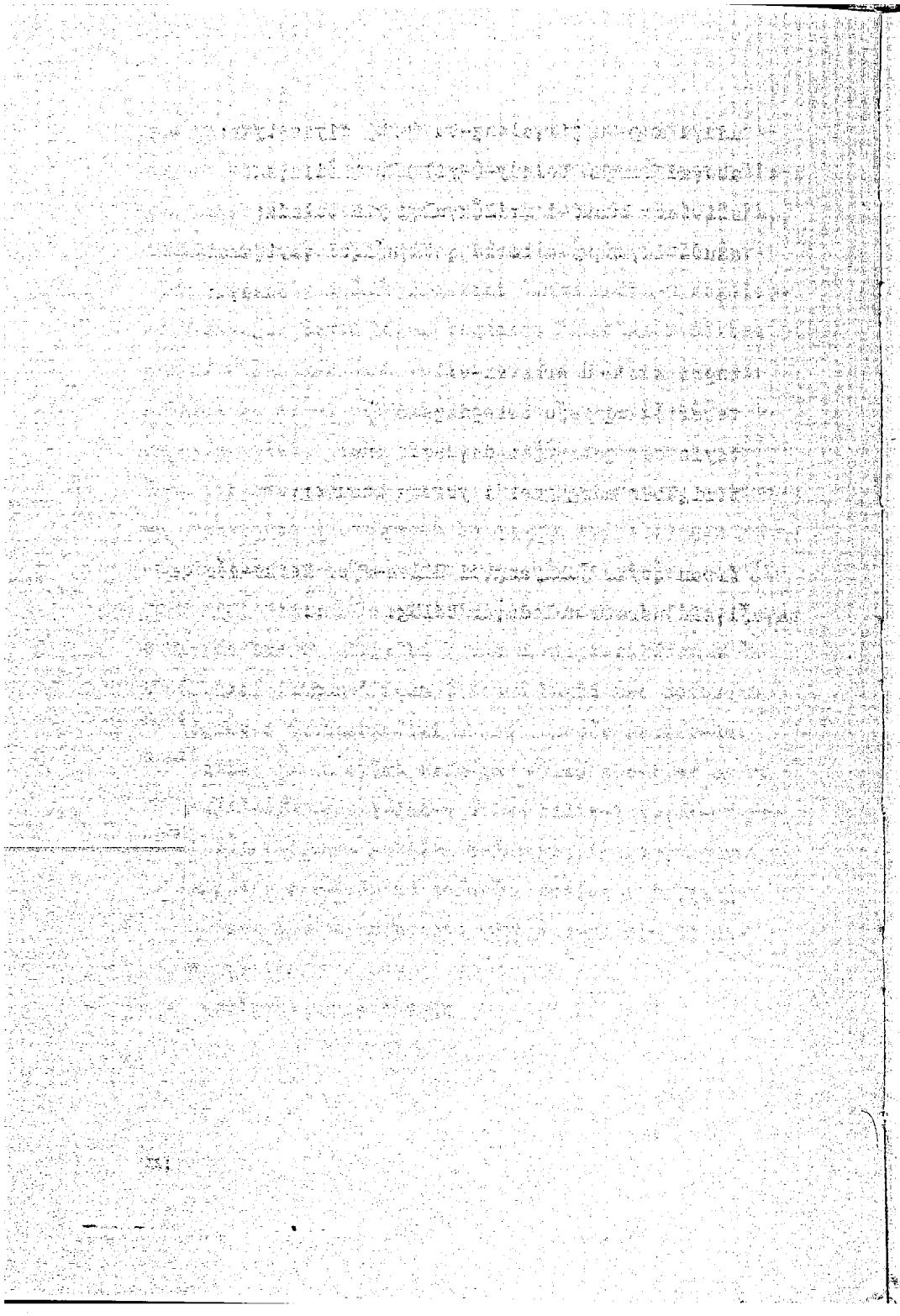
Čibil-tü simnu ülemji masi γasiyudaju:

ukilan ukilan oron-tur-ian qaribai:

tendeče ali čay-tur Jirγyan on tegüsügsen tere
čay-tur bodistv sedkir-ün: ene mör ber Jobalang-i ma-

γad γaryan čidaqu mör busu bui: mungqay amitan-u mu-
nuysan mör-i muquyaqu-yin tulada: teden-eče neng üle-
gii dayusquy-a berke qatayuʃil-iyar teden-ü törö-yi
türükken barabai bi: edüge bi egüneče busu ali čay-
-tur ečige-yügen čečeglig-teki čambu modun-u següder-
-tür sayuju: teyin böged tegüsken üiledüğsen dörben
samadi diyen kemebesü bodi qutuy-un [4la] mör buyu:
edüge tere mör-i bütügeküy-e: ene bey-e-tür kükün ü-
-gey-yin tulada: ende bütügen ülü čidayad ene beyeber
Bodi Jirüken-tür ese odbasu bi: qoyitu čay-un amitan-
-a tusayi ese üiledüğ=sen bolqu-yin tula: idegen yeke-
-de idejü: bey-e-tür kükün oroyulju: tendeče Bodı ji-
rüken-tür odsuyai kemen sedkijü: tendeče bodistv tere
oron-ača boscu: edüge bi buram sikir terigüten kükü-
-tü čibigin idegen-i idemüi kemen bügüden-e sonosqan
ügilegsen-i tabun bančaki nököd sonoscu sedkir-ün:
ene Gautam toyin eyimü oron-tur eyimü mör-iyer eyimi
qatayuʃil-iyar qutuy-dan-u bilge bilig-i toyul-un ya-
daju: edüge idegen yekede idejü: yayun-i toyulsuγal
kememüi ene kemen duran qočorcu kemejü: Vara(na)ša
balyasun-u Iršibatan neretü görögесü-tü oi-tur sa-
yur-a odbai::

tendekin üguledür-ün:

VIII

Bodi Jirüken-tür irejü ridi qubilyan-i üjegülüsen

THE PRACTICAL STUDY OF THE ENGLISH LANGUAGE

BY
JOHN HENRY STUBBS,
M.A., F.R.S.,
LATE SCHOLAR OF TRINITY COLLEGE,
CAMBRIDGE; AND
LECTURER ON THE ENGLISH LANGUAGE
AT THE UNIVERSITY OF LIVERPOOL.

WITH
A HISTORY OF THE ENGLISH LANGUAGE;
AN ANALYSIS OF THE ENGLISH GRAMMAR;
AND
A TREATISE ON THE ENGLISH VOCABULARY.

IN
TWO VOLUMES.

THE
SECOND EDITION.
REVISED AND ENLARGED.

LONDON:
PRINTED FOR J. M. DODSLEY,
1803.

tendeče bodistv ali čay-tur Jiryuyan od tegüsčü
bosuysan-tur sedkir-iin: üküdel-tür oyoruysan orliya-
sun-i erijü degel kisügei kemen sedkigaen-tür(;) Su-
čati neretei ökin-ü sibegčin: Dari neretei ükijü:
sarm-a-yin oljin-iyar örlidčü: üküdel-tür oyoruysan-
-i üjejü: Jegün köl-iyer gičkijü barayun γar-iyar ta-
taju: abuysan tere čay-tur γajar-un deger-e köngdey-
-e aqum tngri-ner ügileldür-ün Čakravarti qayan-u [42a]
Jiryalang-i tebčijü: üküdel-teki orliyasun-tur böke-
yikü inu γayıqamsıy ni: γayıqandaqu ülügü bui kemen
γayıqalduqu tere dajun ulam müin deger-e Akanısta-tur
kürtele sonosču: tegünčilen kü γayıqalduju maytaldu^L
bai::

tendeče bodistv edüge egünü ugiyaqui usun bolba-
su γayun kemen sedki=gülüged sača: tngri-ner alayab^{TS}] γajar deledčü: naγur-i üjegü=lügsen-tür: usun olbai-
ugiya=qui kürü bolbasu γayun kemen sedkig=sen-i: Qo_{TS}-
musda tngri uqaju qabtayai kürü-yi ber üjegülyü: Qo_{TJ}-
musda bi ugiyaju ögsügei keme=besü_{er} ger-teče γaruys_{er}
öber-ün üile-ben öbesüben üiledküy-yi uqaγulqu-yin
tula ese bolju öber-iyen ugiyabai: ejiy-e kürtele ber
Alayan-u naγur kemen nereyidümüi: tendeče bodistv ol-
jin-i ugiyaju čilejü bürün γarun tuyurbıysan-tur: na-

yanay(-yin) Čibil-tü simnu nigen ündür ergi bolyan qu-
bilyaysan-tur (:) bodistv tegi-i üjejü öber-ün qu-
bilyan küçün-iyer yanın čidabasu ber(:) [42b] bu-
sud-da tusayi sedkijü tere nayur-un kijayar-a bükü
kekubi neretü modun-tur aqu ökin tngri-tür ügüler-
-ün: modun-u gesigün-i nadur doroyisi bolyaju ög ke-
mebesü tegünçilen bökeyilgejü öggügsen-i tataju yan-
ču: mün modun-u door-a sayuju degel-iyen oyobai: te-
günü ejiy-e kürtele ber: teyin Orliyasun-i oyoysan
yajar kemen nereyidümü: .

tere čay-tur ariyun oron-taki Nirmali-baraba ne-
retü tngri-yin köbegün tngri-ner-ün altan öngge-tü
al sira kars-a-yi öggün öcigsen-i ber abun soyurqabal:

ali čay-tur yeke emküütü idegen-i idesü=gei ke-
megsen tere čay-tur bodistv(-i) urida berke=eče qata-
yu=jin terigülegsen=eče: bodistv terigülen tabun ban-
čaki toyid-da arča-yin ür-e terigüten-i lab barin ay-
san. Nandabali terigü-ten arban ökid yeke emküütü ide-
gele(g)degsen-iyer bey-e-yin kilčün oroju: balyad-tur
binvad yuyun oroysan-tur: [43a] tendeče terigülejü bü-
güde irgen čoy-tu γou-a toyin kemen ügülekü bolba:

basa mün qatayu=jiqui čay-tur siltegen-ü kümün
Nandi Nandibali ner-e-den ökid edür-tür naiman Jayun
biraman-nuyud-da čai bariju minu idegen(-i) idegsen-
-iyer: deger-e ügei ünen tegüs toγuluysan burqan bol-

qu boltuyai kemen qutuγ γuyuγsan ajuγu: ali čay-tur
bodistv šamtabs kiged kars-a degel-i emüsčü Sinavani-
-yin balγasun-tur binvad γuyun oroγsan tere čay-tur
olan tngri-ner Nandi Nandibali nereten ökid-de ügü-
ler-ün: ali tere dan-u urida qutuγ γuyuγsan tere ül-
le edüge bütlikü bolba: bodistv-tur čibigin küçütü
binvad-iyan bari kemen ügülegsen-i: tede ökid sonosču
ülemji masi bayasuyađ: manayarsi inu yayaraju ming-
yan ünigen-ü sün-i sayaju[:]: tabun Jayun ünigen-e u-
γulyabai tabun Jayun-ača qoyer. [43b] Jayun tabin-a:
qoyer Jayun tabin-ača Jayun-a: Jayun-ača tabin-a: ta-
bin-ača qorin tabun-a uulγaju sayaysan sün-tür buram
sikir kiged-i qoliju: tuturyan amusun činaysan-tur:
öljei-tü utasun kiged labai linqu-a terigüten öljei-
-tü qutuγ-tu belges γaruysan-i üjejü sedkir-ün: ede
belges boluysan-iyar bodistv egünü idegülüged burqan
bolquy-a sesig ügei kemen bayasču: čeđeg kiged sayin
ünür-tü usun sačuju bürün: Utari neretei sibegčin-i-
yen jaruju či odču yeke biraman(-i) ende iregül-ün ö-
čitugei: ba idegen-i ariγuy-a sakisuyař kemen ügülebe-
sü: sayin sayin esi minu teyin kisügei kemen biraman-i
erin alibe ſüg odbasu biraman ügei: mün bodistv-i ü-
jejü(:) qariju irejü ökin-e ügüler-ün:
biraman ügei nigen čoy-tu γou-a toyin bui kemebe-
sü: ökin ügüler-ün: tere böged yeke biraman bui. ire-

gül-ün öči kemen [44a] ilejü öčijü iregülügsen-tür
kündülen debüsker-tü sayulju sütü amusun-i altan
saba-tur düğürgejü mürgüjü idegül-ün öčigsen-tür:
bodistv ügüler-ün: [:]

ökin a idegen-i činu abuluγ-a bi: altan saba-
-yin kereg nadur ügei bui: abču qarituyai kemen ü-
gülebesü: ökin ügüler-ün: yeke toyin a öggün baralu-
yai yambar tayalaqui ber üiledün soyurq-a kemen öči-
besü: tendeče bodistv tere binvad-i abuyad: Sinava-
ni balýasun-ača γarču odču: edür-üm idegen-ü čay bo-
luysan-tur Nayiranča müren-tür kürčü: kars-a degel
binvad idegen-i müren-ü kiγayar-a talbiju: bey-e ugı-
yan usun-tur oroysan tere čay-tur: tngri-ner eldeb če-
čeg-üd sačuju: eldeb sayin ünür-tü usun-iyar bodistv-
-un bey-e-yi ugıyan öčibei:

ugiyaysan usun-i mün tngri-ner takil-un sitügen
bolγar-un: öber-ün öber-ün oron-tur-ian abču odbai:
üsün saqal-i [44b] Nandi Nandibali nereten ökid subur-
yan bosqaju takiqu-yin tula abuluγ-a:

tendeče bodistv usun-ača γarču sayuquy-a sedkijü
Nayiranča müren-i üjebesü tende bükü luu-yin ökin ya-
jar door-a-ača γarču irejü: arslan-tu erdini tabčang
qubilyaju sayul-un öčigsen-tür tende sayuju egeči doi
qoyer ökid(-i) ülemji masi nigülesküi sedkil-iyer sü-
tü amusun-i kereg-iyer iden soyurqaju: altan saba-yi

Nayiranča müren-tür oýorbai::
tegünü siltaşan-iyar toyin kümün kemebesü: tngri
kümün-e takiydaqui lab-un oron buyu: busud-da öglige
öggügči: ögligeči busu-yi uqaşuluğad basa ber burçan-
-u ed-i ken be ülü singkekü-yin tula Joriju barimtala-
qui ügei sedkil-iyer usun-tur oýoroysan-i Sagar-a ne-
retü luus-un qayañ mün deger-e irejü takiydaqu yosu-
tu kemen takil-un sitügen bolyan abuysan-i: Qormusda
tngri včir qosyu-du garudi bolun qubilju bulin tuyur-
biγ=san-tur bulin yadaju: [45a] Jalbariju yuyuysan-
-tur ögtejü yučin yurban tngri-yin yaʃar-a abču odču
takiyad: ejiy-e kürtele ber on-u čay-un takil-i üi-
led-ün amui::
sayuysan tabčang-i takil-un sitügen bolyan mün
luu-yin ökin abulay-a: bodistv teyin sütü amusun-i
idegülüged sača: buyan kiged bilge biliq-ün kücün-
-iyer: bey-e inu uridu yosuya lagšan nayiray-iyar
čimegdejü: toyorin altan gerel-tü bolbai::
tendekin ügüler-ün yambar bolor saba-tur dabta-
mal altan tüsü=rügsen metü: buyan-u kücün-iyer sütü
amusun-i idegülüged sača: tegünü bey-e Čambu müren-ü
altan-tur adali bolun odču: edüge bodı modun-u derge-
de odsuyai kemen tuyurbin amui: ::
tendeče bodistv simnus-ača teyin böged ülejü:
yarqu-yin tulada: arban Jiryuyan düri-tü yaʃar-un jüg-

-tür bodi modun qamış-a bükü [45b] tere Jüg-tür yeke
eres-ün ülü ködölküi yabudal: erke-den-ü takil-un mo-
dun metü-yin yabudal Sömür ayma-tur adali kündü jib-
qulang-tu yabudal kemeküy-eče Nirvan-u balıasun-tur
odqui yabudal kemeküi-tür kürtele tabin Jiryan jüil
yabudal-iyar Bodi Jirüken-tür odun tuγurbıysan: tere
čay-tur key-yin egüled-ün tngri-yin köbegüd Nayiranča
müren-eče Bodi Jirüken-tür kürtele odqui mör-i ariy়un-
-a sayitur arçıju sigürčü: eldeb sayın ünür-den usun-i
sačuju: eldeb čečeg-üd-i delgen sačubai:

tere čay-tur γurban mingyan yırtinčü-teki aymas-
-un modun üjügüd bügüde Bodi Jirüken-ü Jüg bököyiјü:
tere edür törogseñ köbegüked bügüde Bodi Jirüken-ü
Jüg-tür derelebei: amaramay yırtinčü-teki tngri-yin
köbegüd Nayiranča müren Bodi Jirüken [46a] qoyar-un
Jaγur-a-tu mör-ün barayun Jegün eteged nigen kürus-tur
kürtele. doloyan erdinis-iyer bütügsen: doloyan dal-a
modun turuγ ündür seüke-yin deger-e: tngri-ner-ün ed-
-iyer bütügsen duvaja sikir banjid čomurlıy-ud-i(:) u-
ran-a sayitur Jergelegüljü: qoyoča turuγ qoyoča turuγ-
-un Jabsartay-a anu jöb jöb ündür erdini-yin seüke-tür
eldeb erdinis-i unjiyuluysan dal-a modun Jergelen ba-
yiγulbai:

qosıyad dal-a modud-un Jaγur-a Jaγur-a küji-tü u-
sun-iyar düğürügsen altan qumaki debüsügsen naγur-tur:

ubal-a terigüten čečeg-üd-iyer čimejü: vayiduri er-dini gičkigür-tü-yin dotor-a eldeb öngge dayun sayitan sibayuqad-iyar dügürügsen-i bolγabai: naiman tümen tngri-yin ökid küji-tü usun sačuju: naiman tümen tngri-yin ökid tngri-ner-ün ünür-tü čečeg-üd sačubai:

[46b] dal-a modud-un emün-e nižigid erdini kib-iyer čimeg-tü Jedküger talbiju Jedküger tutum-tur agaru čindan terigüten čay čay-tur tüleküi küjis-i bariyan: tngri-yin ökid küji ayay-a barin bayiju: tabun tümen tngri-yin ökid: tngri-ner-ün quyur dayun-u kög jokiyaju bayin bükü tere čay-tur: tendeče bodistv qamuy yirtincüs-i ködelgejü: nayud költi Jüll-den yeke gerel-nügünd-i talbiju: Jayun mingyan Jüll-den quyur dayun-i činggilčayulju(:) eldeb čečeg-ün quras-i oroyulju: olan mingyan öngge-den degel-ün dalbal-i dalbalčayulju: költi nayud yeke kögorges-i kunggiris-kegüljü: Jayan morin terigüten-i dayudayulju: toγos toti kekügei šarika čivačivag toγos terigüten eldeb sibayud debserin toγorin büküi-lüge nigen-e neng olan Jayun mingyan sedkijü[:] ülü testeküi sedkil-ün višay-ača nöögçigsen teyimün teyimün öljei-tü qutuy-tu [47a] čimeg-iyer čimejü Bodı Jiriken-tür ajiran soyurqabai: tere čay-tur γurban mingyan yeke mingyan yirtin-čü-yin ejen Vašavarti neretü yeke Esrua qamuy Esrua nököd-iyen uriju ügüler-ün:

nököd a kičiyegel-ün quyay-i emüscü: bodistv-nar-
-un yabudal-i tegüsken üiledük-sen uyidqar ügei sed-
kil-tü yeke bodistv burqan-u qamuy nom-i tegüskekü-
-yin tulada(:) Bodi jirüken-tür odču amui: odču tegün-e
takil-i üiled kemen silüglen ügüler-ün::

tegün-e ken itegejü takil-i üiledbesü:

tegün-tür mayui töröl-ün ayul ülü boluyu:

tngri-ner-ün jiryalang-i kürtejü Esru-yin:

degedü yirtincü-tür törökü boluyu:

tngri-ner-tür be takı delekei-tür:

deger-e oytaryui-tur be takı qarsis-tur:

tegün-lüge adali ken be ügei:

tegüber tegün-e takil-i üile=düdkün

kemen ügilejü: ene yurban mingyan yeke mingyan
yirtincü bügüde-yi kürü kiyurmay ügei alayan metü teg-
si [47b] bolyaju mani subud vayiduri terigüten erdi-
nis-iyer čimejü: kürteküy-e jögelen duran-tur Jokis-
-tu bolbabai:

busu ber yambar ene yirtincü-yi čimegsen metü:
tegünçilen arban Jüg-tür bükü Esrua Qormusda terigü-
-ten yirtincü sakiyčid bügüdeger: tegünçilen kü öber-
-ün öber-ün burqan-u ulus-i uran-a sayitur čimejü:

nigen nigen-tür. tüidker ügei esergü tesergü üjegdegül=
küi bolyan geyigülbei::

Bodi Jirüken(-i) sakiyči Udgali Mudgali terigülen
arban Jiruyan tngri-ner ber Bodı Jirüken-ü yadayun
nayan ber-e-tür kürtele: doloyan dabqur doloyan erdi-
nis-iyer bütügsen seüke-yi toyorin Jergelegülügsen-ü
deger-e eldeb erdinis-i toorlaysan doloyan dabqur
dal-a modun-i Jergelegülbei: Jayur(-a) Jayur-a anu
erdini kiged qongqos-un uljiyas [=unjiljas] elgijü: el-
deb erdini sigidkegsen dabtamal altan kisar-i bayiyul-
ju: altan linqus(-i) Jergelebei: tegünçilen arban Jüg-
-ün [48a] yirtinčü ulus-tur kedüi bükü ab ali čimeg bü-
güde Bodı Jirüken-tür üjegdejü: Bodı Jirüken-teki či-
meg-üd ber tedeger ulus-tur üjegdeküi bolýabai:

basa ber bodı modun-tür aqun Vinu. Balgu. Sumanı.
Učumati ner-e-den dörben ökin tngri ber nayan dal-a
modun turuy ündür bodı modun-u orčin: eldeb erdinis-ün
mod terigüten-i tegünçilen kü čimejü: üjejü ülü qanqui
metü bolýabai(:)

tere metü Bodı Jirüken-teki:

tedegeř čimeg-üd-i tngri luus terigüten:

tede ele čiyuluysad üjejü:

ülemji masi yayiqaju ügülel=dür-ün:

adalidqası ügei buyan-u siltayan:

ačı ür-e-eče boluysan ene metü:

asuru sayin sayin kemen:

ügülegsen deger-e ügülejü:

öber-ün öber-ün orod-iyan[:]

üküdel-tür üliküi sedkil törögülbei:

tere čay-tur bodistv-un bey-e-eče talbiysan üjü-gülel ügei asuru ariyun kkir ügei gerel-iyer qamuy amitan-u bey-e sedkil-i [48b] sergügen üiledcü: qamuy nisvanis(-i) amurliyulju: sedkil-tür bayasqulang jir-valang-i törögül-ün üiledbei: erketen dutayu amitan-u erketen anu tegüsčü: erketen-ü višai-nuγud-i kürteküi bolqaysan tere gerel-iyer: Kaliki neretü luus-un qayan-u oron-i geyigülgensen-tür: tegünü üjejü Kaliki neretü luus-un qayan nököd-degen ügüler-ün:

nököd a duradumui bi:

erte mögčigsen Gargasundi:

Ganagamuni Gasib terigüten:

yurban sayibar oduysan burqan:

burqan bolquı čay-tur ber

ene metü gerel bolju:

ene oron-i geyigüljü bülüğe:

edüge ber eyimü gerel bolju
luus-un bidan-u ayul jobalang
bügüde amurliyan-iyar čü[:]
mayad-iyar amitan-u uduriyul-sum itegel:
Bodi jirüken-tür burqan bolqu-yin belge bui:
tegün-e takil tabiy üiled-ün oduy-a

kemen Suvarn-a-birabi neretei qatud ökid nököd-
-iyer-iyen nigen-e eldeb takil-un [49a] ed-i abuyad od-
ču bodistv-un kól-tür kündülen mürgüjü bayasqui bisi-
rekü sedkil-iyer takiyad: urdu burqan-nuyud-i üje-
gsen joriy-iyar delgerenggү-e maytaju qutuy ber γуун-
bai::

tendeče bodistv sedkir-ün: erten-ü tedeger tegün-
čilen iregsed yambar debüskeř-tür sayuju: ünen tegüs
toγuluysan bodi qutuy-i toγululay-a kemen öcibesü: e-
besün debüskeř-tür sayuju: deger-e ügei ünen tegüs
toγuluysan bodi qutuy-i toγuluysan-i üjebi:

tendeče arıγun oron-taki tngrı-yin köbegün bo-
distv-un sedkil-i sedkil-iyer-iyen uqaju: yeke er-e
boýda a ker činu uqaysan tegünčilen buyu kemen ügü-
legsen-tür: bodistv mör-ün barayun etegeđ bayiju: Su-
vastig neretu kimün toγos-un küjügün-tür adali sedkil-
-tür jokis-du öngge ünür sayitu debserküy(-e) oronggi-
-tu kaçalindika-tür adali kürtekii-tür jögelen [49b]

ebesün-i qadun bükiy-yi üjejü bür-ün: mör-eče buljin
yarču ebesün qaduycı qamıy-a bükü tende odču qotala-
-yi medegül-ün üiledküi terigüten Jirun dörben Jüll-tü
dayun-u bölog-iyer silüglen ügüler-ün:

Suvastig ebesün-i nadur ödter ög:

ebesün-iyer ene edür yeke tusa bütüyü:

čerig selte simnus-un ayimay-i daruju:

ünen amurliysan bodi qutuy-i oluyu bi:

tegüber Suvastig ebesün ög:

čayłasi ügei buyan-u küçütü bolqu či:

tegün-iyer mayu-yin siltayan ülü bolun:

degedü uduriyulsun ber bolqu či

kemen: asuru sonosquy-a sayın tusatu üge-yi so-
noscu: Suvastig ülemji masi bisiren bayasçu: üjeskü-
leng-tü γou-a asuru ariyun jögelen ebesün-i ay-a_tur-
-iyan bariju: emüne irejü bayasuyaşan sedkil-iyer ügü-
ler-ün:

ker ber minu ene ebesün-iyer:

erten-ii burqan-nuγud-un

mör-i olqui ele bolbasu:

[50a] dalai erdem-tü minu egünü

abun soyurqaju:

namayı ber degedü qutuy-i

olqayul-un soyurq-a kemen ügülebesü:

bodistv ügüler-ün: Suvastig olan galab-ud-tur
berke üiles(-i) ese üiledcü: yayča ebesün debüsügsen-
-iyer: olquy-a berke qutuy-i olqu busu bui: ali čay-
-tur qoyar čiyulyan-i düğürgegesen tere čay-tur: bur-
qan-nuγud-da burqan bolqu kemen viyagirid ögtekü
boluyu: Suvastig ker ber minu qutuy-i jiγturiyul=
=basu bolqu bögesü: amitan-i quriyaju abuyađ ögküy-e
sesig ügei: kejiy-e burqan bolju amitan-a nomlaqu-yi
sonosbasu či: tende irejü nom-i sonoš: kkir tüdüğ-
či činu arilqu bolqu: kemen ügülejü asuru bayasqulang
sedkil-iyer öggügsen ebesün-i: altan γar-iyar uytum
abču ali tere bodistv-un ilete toγulju burqan bolqui
γajar kemebesü: γurban yirtinčü-yin dumq, čing batu
jirüketü včir činar-tu ebderesi ügei qađy-a bükü te-
re jüg-tür arslan kigel: [5ob] valayud-un qayan-u ya-
budal-iyar yabuju odbai:

qamuy tngri luus terigüten bügüdeger asuru ması
bayasulčaju alayaban qamtudqaju: edüge čü ene edür
simnus-un ayimay-i daruju: burqan mayad bolqu kemen
bodi modun-u dergede kürügsen-tür: tere čay-tur qamuy
tngri-ner-ün köbegüd kigel qamuy bodistv-nar bügüde-

ger nigen büri anu öber-e öber-e yosutan: busu busu
ed-iyer egüdügsen naiman tümen bodi modun(-i) adali
busu čimeg-üd-iyer üjekü yayıqaqu metü čimejü modun
tutum-un door-a niğiged arslan-tu tabčang-i ber beled-
bei::

tendeče bodistv yayiqal jokiy-a=qui neretü di-
yan-tur tegsi orolduyad sača: lagšan nayiray-iyar
čimegdegsen bey-e-tü: bodistv modun tutum-un door-a
arslan-tu tabčang-tur sayuγ=san-i üjegdegüljü: tede
bügüdeger ber minu tabčang-tur sayuju amui kemen sed-
kiküy-eče busu: busu tabčang-tur sayuysan busu bui
kemen sedkibei:

[5la] ker teđen-ü sedkil-tür adali Jiryuan jüil-
-teki amitan-a ber tegünçilen kü üjegdegülbei:

teyin ber bögesü: door-a-du tayalal-dan nigen
kedün amitan-u üjel-tür üjegder-ün: bodistv nigen ü-
gürge ebesün bariju: bodi modum-i doloγan-da toγori-
ju: ebesün-ü üjögür-i dotoγsi-da qanduγul-un debiscü:
arslan kiged albaγud terigüten-ü qorin tabun üjel-
-iyer Jegün etegeq qandun: beyeben siduryu-da jaλaju
jabilan sayuju: duradquy-yi ilete bolyaju ügüler-ün::

ene oron-tur bey-e minu qatabasu ber: miqan ara-
sun yasun anggirabasu [sic!] ber: olan galab-ud-tur
olquy-a berke qutuγ-i ese oltala: ene oron-ača ülü
ködölkü bi kemen ügülejü jabilan sayuysan-i üjegdebei:

bodistv teyin Bodı ſırükən-tür saγuysan-tur: amaramay
yirtinčü-yin tngri-ner dörben Jüg-eče todqoriduγčin-i
sakir-un bayibai:

tendeče bodistv bodistv-i duradqaqui neretü. [51b]
gerel-i talbijü: arban Jüg-ün oγtaru-yin kiJayar do-
rona bükü burqan-nuyud-un ulus-taki bodistv-nar-i du-
radqaysan-iyar: doron-a Jüg-eče ſıryalang-i ſokiyayči
neretü bodistv(:) toγan-ača nöögčigsen bodistv-nar-luy-
-a nigen-e bodistv-i takiqu-yin tulada irejü: qamuy
burqan-u ulus-i γayča keseg vayiduri erdini metü bol-
γaju: tabun mör-teki amitan-u emüne-ber niJiged bodi-
stv bodi modun-u door-a saγuysan-i üjegülbei:: tegün-
čilen emüne-eče Erdini-yin sikür dabqučayuluysan neretü
bodistv irejü: γayča sikür-iyer qamuy nököd-ün küri-
gen-i bürin bayiγulbai: örön-eče Erketen(-ü) toor ne-
retü bodistv irejü γayča toor-iyar qamuy čaγar bügüde-
-yi čimegsen-i qubilyabai: umar-a-ača ſokiyagu-yin qa-
yan neretü bodistv irejü qamuy burqan-nuyud-un ulus-
-un körög-i qubilyaju üjegülbei::

[52a] dorona emün-eče Gunamati neretü bodistv ire-
jü qamuy erdem-üd-ün körög-i ſokiyaydaysan dabqur ke-
yid-i qubilyaju üjegül=bei: emüne örön-eče Erdini γar-
qui neretü bodistv irejü erdini-yin bayumarag čimeg-i
üjegülbei: öröne umar-ača Dabqučayuluysan egülen luu-
-yin egesig dayın neretü bodistv irejü: agaru-yin e-

guled-eče ürugasari čindan-u quras-i oroyulbai: umar-a doron-ača Altan toor-iyar čimegtü neretü bodistv irejü tedeger ger-ün orčin lagšan-iyar čimeg-tü bodistv (-i) qubilyabai: door-ača Radna-garbi neretü bodistv irejü altan linqus-i üjegdegülbei: deger-eče Oytarpu-yin sang neretü bodistv toyan-ača nögčigsen nököd bodistv-nar-luy-a nigen-e irejü urida-ača ese üjegdeg-sen čečeg kiji sikir kileged-ün qur-a(-yi) oroyulbai:

teyin qubilyaysan tede ele takil-un [52b] ed tum-ača busud-un sesig-i tarqayaqu-yin tula bodistv-un olan töröl-nuyud-un quriyaju iregsen buyan-u sil-tayan(-i) uqayul=qui busu busu siliğ-üd üges varču bügiide-yi bodi qutuy-tur durasiyulbai::

tegineče ber busu tede bodistv-nar-luy-a:

degereče irekin bodistv-nar ber:

tegündilen bodistv-i takir-un

teden-ü qubilyan-i ber eyin uqaydaqui::

olan jüil qoyolai erikes-i unjiyulju:

oytarpyu-ača tngri dongyodqui metü ireküi(:)

oytarpyu-ača čečeg-in keyid-i üjegüljü:

oroy-yin čimeg-i unjiyulju ireküi:

kkir ügei tonilqui qayaly-a-yi ügülejü:
kisari arslan metü kürkirejü ireküi:

sonin ese üjegdegsen čečeg-üd-i sačuju:
sürüg-ün manglayıcılan ürkirejü ireküi:

terigüben beyeben mingyan öngge-tü bolγaju:
toγos=čilan oγtarγuy-ača qayilaju ireküi:

sayibar uduysan-u köbegün-i sayin-i ügülejü:
saran metü oγtarγuy-ača geyigüljü ireküi:

[53a] sine naran metü gerel-nügünd-i talbijü:
simnus-un orod-i bürkig-degüljü ireküi:

tegüneče ber busu tuyas toor-i bariju:
delekey-yi köl-iyer-iyen ködelgejü ireküi:

ayulas-un qayan-i yar-iyar-iyan ergüjü:
Akas-tur bayiju čečeg-üd sačuqui:

Jarim-ud eldeb takil-un modum ergüjü:
Jabsartay-a bodistv-tur üjegül-ün ireküi:

terigün-tür-iyen dörben dalay-yi ergüjü:

delekei-tür ünür-tü usun sačuqui:

nigen nigen Esrua Qormus-da-yin beyeber
nigüleskii asaraquy(-yi) ügülejü ireküi:

busu ber čečeg j̄imis-tü modun-u dotor-a
bodistv-nar saγuysan-i bariju ireküi:
bundarig linqu-a kigel-ün kisar-dur(:)
burqan[?]-tu naγur-i ergüjü ireküi:

beyeben oγtarγui-tur keseg keseg sačuqui:
sačuγuluγad čečeg erike bolum qibilqui:

qibilju γurban mingyan yirtincü-teki:
qotola burqan-i ulus-i dügürgekii:

ečüs čay-taki γal metü nidün-iyer:
ebdereγulküi bayiγulquy-yi üjegulküi:

basaber beyen-eče [53b] olan nom-i sonosqaju
barası ügei amitan-u tačiyangyuy-yi tarqaγul-

-un ireküi:
olan sudur-nuyud-i üsüd-ün nükes-iyer uriju:
oyin biliq-iyer omorqaycid-i čökegül-ün ireküi:

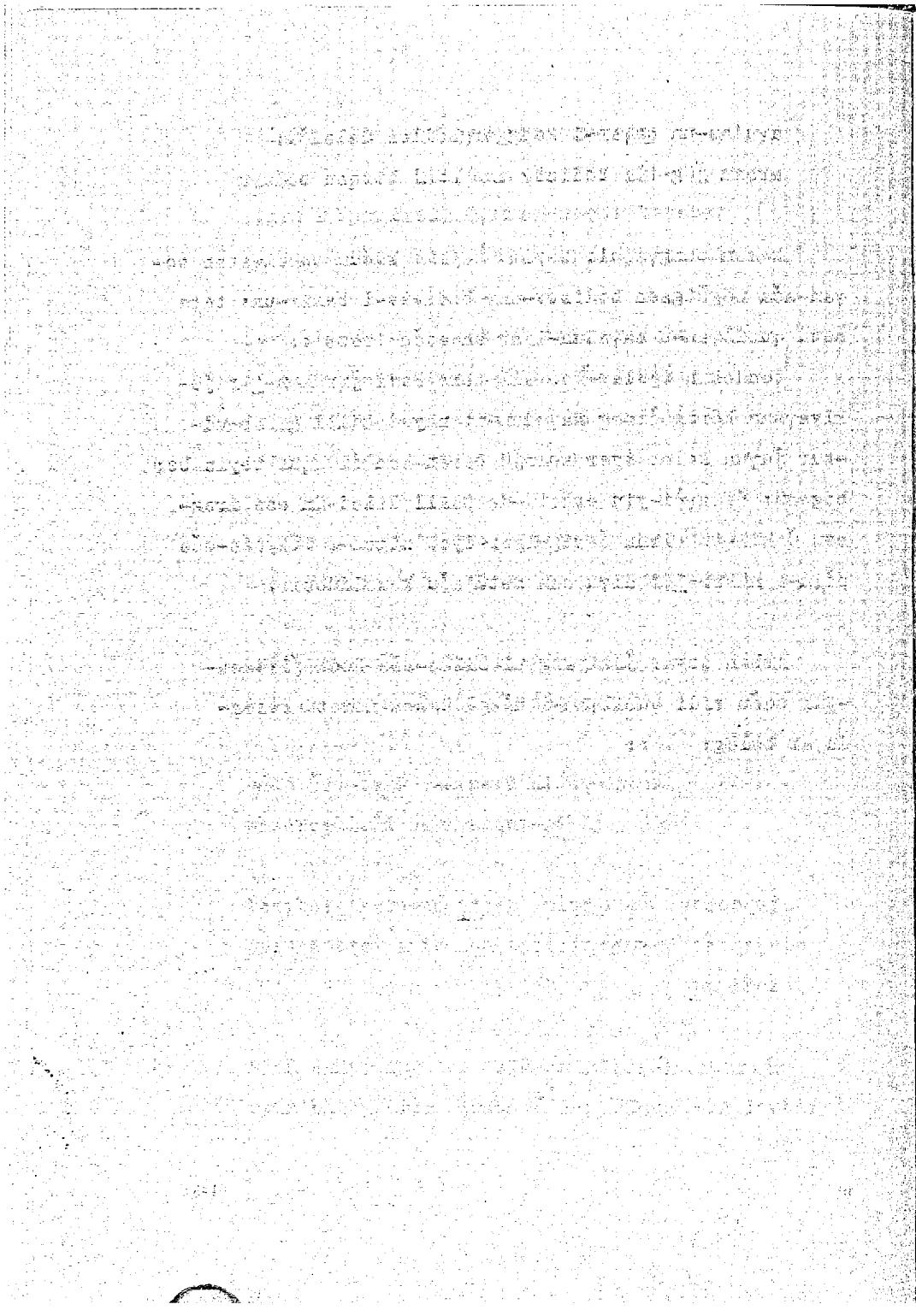
ayulas-un qayan-i kenggergečilen deledčü:

arban jüg-tür bodistv ene söni burqan boluyu

kemen tungyaqui: teyimü teyimü küčün qubilyatan toyan-ača nögčigsen bodistv-nar bodistv-i takir-un: tere metü qubilyan-u naγadun-iyar nayadču irebei::

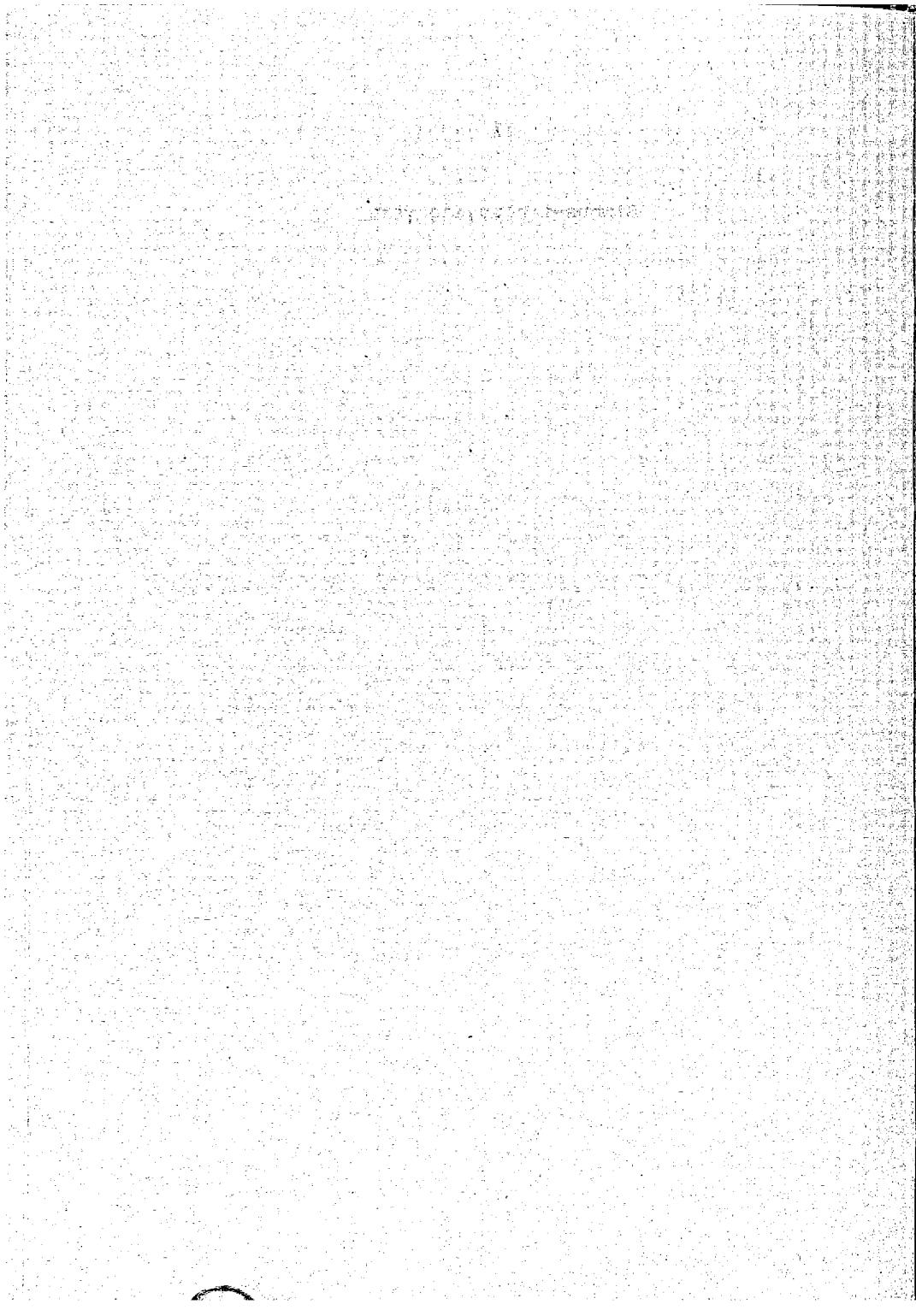
tendekin ügüler-ün: ali tere Bodı Jırükən-tür jokiyasın körög čimeg naγadum-i: naγud költi galab-ud-tur jaγun kelen-iyer kelejü baran ken čidaqu: teyin ber bögesü: čidayči-yin erketü-de takıl üiled-ün ese iregen Čibil-tü simnu čerig-iyer-iyen nigen-e ičegsen-eče ečin-e nüken-tür niγuysan metü aju kemeldübei::

Arban qoyar jokiyangyui üiles-eče Bodı Jırükən-tür odču ridi qubilyan-i üjegülügsen neretü naimaduγar bölög: ::

IX

Simmus-i nomoyadqaysan

[54a] tendeče bodistv sedkir-ün: edüge bi ama-
ramay yirtinčü-yin ejen inu Čibil-tü simmu-da ese
medegüljü burqan bolbasu: tere sedkir-ün. bi ese
međejü qočorbai: medegsen bögesü tegünü burqan bol-
qui čolege inu qamıγ(-a) bülüge kemen omorqan sedki-
kü: tegüber tegünü qamıγ-i singtara=γuluγad amaramay
yirtinčü-yin busu ber tngri-ner-i nomoγad=qayađ: sim-
nus-un ber dotor-a bükün urida buyan-u ündüsün-1 tö-
rögülügsed-de tusayı üiled=dügsen boluyu kemen sedki-
jü: anisq-a Jayuraki oron lagšan-ača qamıγ simnus-
-un mandal-i ebdeküi neretü gerel γarγaju: γurban yir-
tinčü-tür qamıγ-a üjegdegül=jü simnus-un γajar bügide-
-yi bürkigdegilüged: qamıγ-ača ködelbei(:) ködelgeg-
sen tere gerel-eče edege silüg-üd üges γarbai:

qarsi-tačayan γarču olan berke:

qataγuđil-iyar Šudodani-yin köbegün:

bodi qutuγ-i bütüger-ün:

bodi modun-u door-a sayju:

öber-iyen [54b] tonilju busud-i ber tonilγayu-
lur(-um:)

nom-un qur-a-yi oroyulumui:

- yurban mayui Jayayad-i qoyosun bolgajus:
kümün tngri-ner-ün balgad-i dügürgemüü:
simnus-un čerig-üd klicün-iyen bayuraju[:]
buruyudqui yaJär-iyen ber Jabqa=ramui:
edüge Čibil-tü mayui či:
edür söni ülü kemen kičiyegdeküü čimada
kemeküü dayun yaruyad: basaber Čibil-tü simnu-yin
Jegüdüün-tür: ordu qarsi-ban qarangyui-bar bürigdeküü
beyeben siroyai-bar daruydaqui: ayuju qotola jüg-tür
buruyulaqui: nököd anu qoqoi qoqoi ečige manu kemen
uyi talbioui: qotola čimeg-üd inu quyuraju unaqui
terigüten yučin qoyer Jüil-tü mayui Jegüdüün Jegüdüle-
jü: seriged sača: ülemji masi ayuju Jüdejü: qamuy nö-
köd-iyen čiyulgaju ügüler-ün:
lagšan čimeg-tü Šakiliy-ud-un köbegün:
burqan bolju minu yaJär-i qoyosun bolgayu kemen
öbedegsi gerel-eče mayui dayun yarču:
Jegüdüün ber minu [55a] mayui bolba:
tegüber čerig-iyer-iyen odču:
bida burqan boluyči tere toyin-i:

erüsün ügey-e γaryar-un:
buu böged tataγalJad=qun oduy-a

kemen ügülebesü: Sartavaki neretü köbegün inu
ügüler-ün::

oo teyin ele bolbasu ečige minu:
odbasu ber doroyita=qu-yin belge bui:
odču doroyi=tan atala mün-da ese:
odbasu ülügi sayın bui kemebesü::

simnu ügüler-ün:

qamuγ-iyar kürčü qayabasu:
γayča toyin-i yakin ülü čidaqu kemebesü:

Sartavaki ügüler-ün:

asuru aγılıqan olan čiyulbasu ber:
ai γayča bayatura tobray metü bolyaydayus:
yal-tu qoroqai γurban yirtinčü dügürbe=sü ber:
γayča naran-u gerel-e daruγdaqu boluyu::

tegüber erdem-den-lüge ülü meljen:

teyin eçige minu ese odbasu sayin:

kemen idqabasu ber köbegün-iyen üges-tür ülü oron:

ülemji bayatur küçüten:

üjesi ügei doysin čirai-dan:

üldü jida eldeb meses bariysan:

urida tngri [55b] kümün-e ese üjegdegsen:

čongjur mangqar manglai-dan:

čudur budur mariyatani:

darbayar yeke amatani:

dalu(-tur) ebčegin-tür niyur-dan:

čüngkeyigsen ündür qabar-dan:

čoysiyasan yal metü nidüten:

irjayiysan mürigü sidüten:

ildü bügi čikiten:

serige sibegen-tür adali:

sirbeyigsen sira üsüten:

unjiyai urtu urultan;
ulayan jilabal jaysan keleten:

matar garudi qosiyutan;
maki üker toloyai-dan:

jayan morin ünegen;
jarim-ud arslan bars terigüten:

terigün ügei-den; terigün olatan;
tegin-čilen yar kól olatan:

kól-ün yar-un üyes-tür
güreyitele moyai oriyay-sad:

qabar aman-u nüked-eče;
qar-a noyad [?] moyay-yi yaryaqum

tulum namuy-a kegeli-den;
kegeli-tür-iyen aman sidüten

gokimai yasum bey-e-den;
quruşud-iyar toloyad-iyar eriketen:

jarimud büküi kümün-i jalqiqun:
jarim-ud böger-e elige ideküni:

qutu bis(-i) dayutan:
qulu qulu mayui ayalyu-dan:

alay bulay öngge-den:
[56a] ayuqu metü bey-e-den:

yurban mingyan yirtinci-teki:
qotola simnus-nuyud-i čiyulyabai:

qoro(-du) mayui aýur anu:
qur-a-tu qar-a egüled metü:
qurča ir-den meses anu:
qoýosun-tur gilbelküi gilbelgen metü:

süreküi qaşkirqui dayun-tur inu:
Sömir aýula ber ködelkü metü:

tübigineküi kölgéd-ün anir anu:
tögerigei delekey(-yi) qayalqui metü:

kijü irejü deger-e door-a dörben jüg-tür

nayan ber-e-yin kürtele
čiliğe Jabsar ügei toyorin büjin bayiju:

bari küli čabči kemen:
barkiraqui mayui dayun-iyar ayuylqui:

qurča meses-iyer Joriju:
qurdun-a bos kemen ayuylqui:

ayula qadas-i ergüjü:
oyorquy-ača kijü ayuylqui:

(kegeli-ben) qay-a tataju
gedel-iyen üjegüljü ayuylqui:

niyur-un nüked-eče moyai yanyaqui:
nidün-iyen urul-iyan orčiyulqui:

aman sidiün-iyen injayilýaju:
ab kemen sočiyulju ayuylqui:

ayuriyan ömörigsen [56b] emegeđ:
alayaban ebčegüben deledčü:

aq-a jaq-a minu alaydaba:

ai či bosču buruγud kemen:

aryadaqui terigüten eldeb mayui ayul-tu üiles-
-iyer bodistv-tur yeke qoor-i üiled-ün tuyurbibasu
ber(:)

siltayan-ača boluysan qamuy nom-ud-i(:) Jegüdün
yelbi metii kemen ünen-iyer uqaysan: Šakiliγ-ud-un kö-
begün-ü bey-e-yin: sir-a üsün-i ber ködelgen yadabai:
tegünü üjejü Čibil-tü simmu ügüler-ün:

ene toyin-i yanbar-iyar doroyitaγul-un üiledkii bi-
da kemen ügülegsen-tür: ali tere Čibil-tü simmu-yin
mingyan köbegüd-teče inu: bodistv-tur süsülkün Sartava-
ki terigüten simmu-yin barayun eteged bayin: ülü süsülkün
Jegün eteged bayiju aysad-tača barayun eteged-ki
Sartavaki ügüler-in:

arslan Jaya luu umartaysan-i:

ai ese serigül-besü jokiqui-tur adali:

tegin-čilen kümün-i erketü-yi amurliju bükü-
-tür:

teyin ese ködelgebesü sayin anu uu kemen ügi-
lebesü::

Jegün etegeđ-eče Durmati ügüler-ün(:)

[57a] batu qatayu mod ber:

bayin minu kiliygsen-iyer qayaran bögetele:

tegüber minu kiliygsen-iyer ene toyin:

teyin amiduraqui erke küçün qamiy-a bui kemebe::

barayun etegeđ-eče Maduniirgoš-i ügüler-ün:

kiliygsen-iyer modun qayaram kemen:

king ügei ügilegsen üge činu duran qayiran:

ker ber Sömir aýula qayarabasu ber(:)

ken egünü emuin-eče kiliyn čidaqu kemebesü::

basa Jegün etegeđ-eče Šatabaqü ügüler-ün:

Jayun yar tutum-iyar:

Jayuyad sumun qarbu=basu:

ene toyin-u bey-e ebderégül=küi sesig ügei:

ečige buu tatayalja yabuy-a kemebe::

barayun etegeđ-eče Subudi ügüler-ün:

tegün-tür kürbesü Jayun yar činu:
tegünü bey-e-yin sira üsün-lüge ilyal yayın
J-e aqu:

tedüi toyatan Jida baribasu ber:
tere čidayčida qoor kürgen ülü čidaqu::

ker kemebesü yirtinčü-eče nögčigsen:
gem ügei Mayidari sedkil-i [57b] bisilyan
čidayči-da:

qoor-a mese yal ber ülü čidaqu:
qoor-day-a oyoruysan mese ber čečeg bolun unayu
kemebesü::

basa Jegün eteged-eče Anivarti ügüler-ün:

tümer yal tülegen-eče ülü mitaju:
tülkijü qarbuysan sumun Jayur-a-ača ülü qarlyu:

uruγu baγulγay=san ayungy-a oytaryui-tur ülli
bayiyu:
östü Šakiliy-day-yi ese daruju qaritala yayın
kemebesü::

barayun eteged-eče Darmarati ügüler-ün:

oyitan tülegen-lüge učirabasu yal ber söneyü:
onoydaşsan qadan-tur učirabasu sumun ber qariyu:

yajar-tur kürbesü ayungy-a ber muqurdayur:
galayar qutuy-i ese oltala ene ülü qariyu::

tegü-ber qariy-a ečige minu:
deger-e oýtarayı-tur jiruy jiruqai kiked:

kei naran sara-yi salm-a-bar:
ken kulin čidaqu bolbasu ber:

bodistv-i Bodı Jirüken-eče:
bosqaju ködelgen ülü čidaqu:

kemekü terigüten-iyer simnu-yin mingyan köbegüd
anu jüg jüg-eče čayayan-i [58a] tayalaycid anu bodistv-
-i maytaju ečige-yügen sayatayayul-un ügülebei: qar-a-
-yi tayalaycid bodistv-i dayariju. ečige-yügen sitayan
ügülegsen-tür: Badır-a-sin-a neretü simnu-sum küregen-
-i terigülegçi noyan inu Čibil-tü simnu-da ügüler-ün:

ken tere čimayı dayayıći:

Qormusda terigüten ber tegün-e mürgümüli:

čimayı ülü dayayıći:

Esrua terigüten-i ügületele yayan:

sečen biliq-den küçüten:

köbegüd činu tegün-e bökeyimüli::

yadayum nayan ber-e turuy bayın bükü:

yadayadu olankı yakşas-nuyud tegün-e mürgümüli::

eyimü čerig-eče ber čökerekü ügey-iyer(:)

ene söni mayad bidan-i daruqu ene(:)

teyin qamiy-a čerig kürügsen yaʃar-a:

tende eljigen üneğen uγuli-yin:

tan-u mayui iru-a dayun γaryan amui:

daruuyaqu-yin belge bui qariy-a bida kemen::

bodistv-i maytan. simnu-yi qariyul-un delgereng-
gүy-e ügülegsen-tür: tendeče busu nigen simnu-yin köbe-
gün tere üge-yi [58b] masi ülü tayalan nidüben ulayiju
ügüler-jün:

γayča či ene toyin-i:
yayıqan barası ügei olan-da maytabasu ber:
γayčaγar tere γayun čidaqu:
yarču ese kü üjebəi či bidan-u čerig-üd-(i) keme-
besü::

Mar-a-bir-a-mardaki simnu-yin köbegün ügüler-ün::

yirtincü-tür naran saran arslan kigel:
yerü Čakravad-un qayan-dur nökör ülü keregleyü:
tegünçilen bodi gutuy-tur mayad orol=duysan:
degedü bodistv-nar-a nökör γayun kereg::

kemen ügüleldün büküi-tür: tendeče bodistv sim-
nus-un küçün-i sintaraγulqu-yin tulada: γayun nabči-
tu delgeregse linqu-a metü gerel-tü niγur-yan mö-
siyejü(:) barayun yar-iyar öber-ün üsün(-i) bilibe-
sü: simnus-un nidüm-tür öber-ün nököd bodistv-tur
oroju öggüğsen-i üjegdeged: basaber bodistv-un yar-
-tur ildü bariyan-i üjegdejü: ülemji masi syuju e-
münegside buruyudbai:

basa üjebesü γayuber busu aγuui(:) [59a] kemen
qariju irejü kög külli čabči kemekü: qataγu mayui
dayun γaryaju: aγula qada kürü: aluq-a ildü jida

včir: ayungy-a tömäge kürdün terigüten: ayuqu metü
meses-i qur-a metü oroyul=bai::

teyin oroyuluysan tede bügüde-yi: tede čomurliy-
-iyar čimegsen ordu qarsi bolγaju: jarim-ud-i eldeb
čečeg bolyan qubilyabai: jarim-ud-i erikes-ün unjil-
yas bolγaju: bodi modun-i čimejü: bodistv-tur takil
boluysan-i üjegdegülbei::

tegünü üjejü Čibil-tü simnu onča urin nayidaqu
sedkil-e düled-de dörtejü ügüler-ün:

ai köbegün bos bos bosču bür-ün qayan-u
Jiryalang-iyar Jiryagydaqui bui čimada:
činu tedüiken buyan-iyar tonilqui
qutuy-i olum qamiya čidaqu kemebesü::

bodistv čing usqal ayalı-bar sonosquy-a sayiqan
dayubar ügüler-ün:

Čibil-dü či bürün amaramay-un erketü bolurun
či:
gem ügei γayčaqan öglige-yin küčün bui:
[59b] bi kemebesü toyan-ača nögčigsen[:]
asangki galab-ud-tur:
amitan-a tusayin tulada:
oýtal-un oýtal-un terigüben:

edken edken miqan-iyan:

abun abun il ulus[:]

em-e köbegün terigüten[:]

neng olan jaγun mingyan nayid[:]

gem ügei öglige-yi öggügsen buyu:

bi kemebesü:

simnu ügüler-ün: minu γayčaqan gem ügei öglige-
-yin ger-e či bui: či kedüi ber üiled=dügsen kemen
ügülejü ber γayum tusa: tegün-tür ger-e ken bui: γar-
tabai či kemebesü

tendeče bodistv: qamu jüg-teki simmus-um töge-
rigey-yi asaraqui nigülesküi sedkil-iyer üjejü: a-
yuqui mitaqui ügei tuyurbil-iyar: labai terigüten
olan manggal belges-tü: čay ügei olan buyan-iyar
bütgüsen: barayun γar-iyar bey-e-yin bükü jüg-i
biliňü: enir [=anir] Jokistay-a γajar-i deledčü ügüler-
-ün::

qamuy-un sitügen ene delekei:

yabuqum ülü yabuqun(-i) alayčilaqu ügei:

minu ger-e [6oa] ene ber ünen bögesü:

ende ger-e minu či bol:

kemen ügülegülüged sača: ene yeke delekei jiryu-

yan Jüil-iyer ködeljü yeke dayun ber sonostabai:

tendeče yurban mingyan yirtinčü-yin γaʃar-un ökin
tngri Yaşondari jaγun költi ökin tngri-ner-iyer küri-
yelegüljü bodistv-tača asuru be qola busu γaʃar-ača
Jařim bey-e-ben γaryaju alayaban qamtud=qaju ügüler-
-ün:

tere tegünčilen bülüge:

yeke boyda a tere tegünčilen ünen:

yambar činu ügilegsen metü:

tegün-tür ger-e bi buyu:

teyin ber bögesü tngri-lüge nigen-e qamuy yir-
tinčü-tekin-ü üliger ger-e inu či gü ülü gü bui ke-
men neng olan Jüil-iyer bodistv-i maytaju: neng olan
Jüil-iyer simnu-yi sögejü: tendeken-e böged ülü ü-
jegden odbai::

ali čay-tur tere üge sonosuysan tere čay-tur:
ary-a Jali-tu čerig-iyer-iyen nigen-e: arslan-u da-
yun-i sonosuysan ünegen-tür [6ob] adali: ayuju meng-
dejü nigen nigen-ečege buruyuyilbai::

tendeče Čibil-tü simmu ülemji masi γasiyudaju:
idegsen-eče basaber içeri-ben talbiju: nököd-degen
ügüler-ün:

yayun-tur yayaraju tarqamui da: eyimü Jalayu kü-

mün-i alaſu odbasu sayiqan busuγu: uran ary-a-bar
bosqaju: uduridču oduy-a kemen ügülejü: öber-ün ö-
kid-degen ügüler-ün::

ökid minu da odču: üçükən jalayu tere toyin-i:
öber-ün öber-ün erdem-iyen üjegüljü: udurid-ču abču
iredkün kemebesü::

tendeče ökid inu ber mergemsi=yejü: teyin kisü-
gei ečige minu kemen ügülejü: bodistv-un dergede od-
ču: eldebčilen sirilčen aburilar-un: Jarim-ud anu i-
čegsen bolju: Jarim-ud anu niγur-ian bürküjü üjegül-
bei: Jarim-ud anu bürkügdekü ügei bolju: Jarim-ud a-
nu bultayısan kökö-ben üjegülbei: nigen nigen anu
niγur-ian niγuysan bolju: nigen nidüber üjekii: te-
günčilen [6la] quruγubar urul-ian imleküi: čečeg či-
meg-üd-i oγorqui-tur kürtele: γučin qoyar jüll qatud-
-un quričayul-un sirilčeküi aburi-yi üjegülbesü ber::

tende bodistv kedüiken ber qubisqui ügei: teyin
Sömir aγula metü ülü ködel-ün urγumal naran metü gil-
bel-ün: delger saran metü amurlin: delgeregseñ linqu-a
metü temdegtey-e mösiyejü saγuquy-yi üjejü::

Anandati neretei ökin inu terigülen tedeger ökid
inu: tačiyangyu-yin yal-a qamuy-ača pasi dörtejü :
yayu be kiküi-ben ülü meden soγtaysan-tur adali bolju
düledte sirilčer-ün key-e ködel=gegdegsen modum-u ge-
sigüd metü üyes-iyen ködelgejü büjig-tür qabsaju qošuγ-

laju dayalar-un::

qabur-un sayin čay bolju iregsen-tür(:)

qamuy mod čeçeglejü bükü-tür:

γayiqamsıγ lagšan-tu čimaluy-a:

qamtudču Jirγay-a kemen irebei bida::

tergel saran niγur-dan:

delgeregseñ linqu-a nidüten:

tngri-ner-ün duran(-1) buliyči:

tegüs törölkiten buyu ba::

[61b] čindan-ača sayin ünür-den:

čitiri erdinis-iyer čimegten:

činu minu jalayu-dayan:

Jiryalduy-a kemejü irebei bida::

boluysan bimba urul-dan:

bülteyigsen čigiray kökө-den:

külsün-tür dabqur köbčiten:

küsegdekui mani üjen soyurq-a::

bodi qutuy-i bütügeküy-e berke:

burqan bolumui kemen buu ariy-a:

boljabasu ber bida učiraquy-a berke:

buluṣan-tur ire jiryalduy-a edüge::

üjejü ed-ün sang-i mungqay kümün:

ülü meden tebčigsen-tür adali:

učiraju you-a ökiked-lüge:

ülü jiryalduqui ber tegün-tür adali::

kemekü terigüten eldeb-iyer qošuylaju dayulaysan-tur: tendeče bodistv čing orosing-γui erketen ese endegüregsen mösiyekü Jang-iyar. mitaqui ügei: mungqay terigüten nisvanis-ača anggijiraysan::

Esrua kigel kalabingka-yin dayun-ača ber ülemji
deged: duran-tur Jokis-tu dayun-iyar ügüler-ün::

eyimü tačiyangyui Jobalang-un ündüsün bui:

ede mungqay-ud-i [62a] gem-tür oroyuluyci bui:

qujir-tu usun uuju düles umdayasqui metü:

you-a qatud-da jiryaldu-basu ber tegünçilen

kü bui::

yelvi-ber qubilyaydaysan ökiked metü:

yerü üjeskülen-dən bögesü ber qabiy-a ügei:

činu nidün usun-u čöborigün bui:
čigiray kökö ögesü-tü güfügün bui::

oroy-ača köl-ün ula-tur kürtele:
olan čisum ögesün-iyer dügürüğsen bui:

yisün nüked-ün qayaly-a-ača:
yerü burtay-ud čuburin bui::

ai miq-a čisun terigüten burtay ügei:
ariyun tngri-ner-ün ökid-ün bey-e-ber:
anggijiraju odqu-yin tulada:
aryadan qayruvči bui::

teden-ü metü üjeskülen-den-iyer yirtinčü dügür-
teng galab-ud-da qamtu abasu ber:
ariyun gegen oytaryui-tur adalisi
ariyun sedkil-tü nadur quričaqui ügei::

kemeküi terigüten-i delgerenggү-e ügülegsen-
-tür: tačiyangyu-yin yal qamuy-ača masi dörtegsen:
tedeger ökid-ün [62b] tačiyangui anu: bodistv-un
nigülesküi sedkil-ün Jögikin-iyer sönögüldegsen me-

tü bolju:: ayuju içejü alayaben qamtudqajju ügüler-
-ün:

γayiqamsiy kkir ügei linqu-a-tur adali ni-
yur-tu:
yal-un gerel-e noydaysan altan aγula-tur a-
dali bey-e-tü:

öber-iyen ba busud-i tonilyasu=γai kemen kü-
segsen:

erten-ü küsel činu ene edür bütükü boltuyai(:)

kemen maytaju debserin toyorin tabiyalaju qari-
yad: ečige-yügen köl-tür sögödčü ügüler-ün:

ečige minu a kümün tngri-ner-ün tere uduri-

γulsun:

ene γurban yirtinčü-yin gem-i üjegsen-iyer:
eyin inegen arya dabasu ber qatud-dä ülü er-

kesigdeyü:
eyimü-yin tulada kiling-iyen amurliγulbasu

sayın

kemen: ügülegsen-i sonosuyač sača kilinglejü ökid-
-degen ügüler-ün:

teyin ülü uqaqun mungqay-ud da:

tegün-e quričaqui üiles-i esegü üiledbeü da:

yayun-u tulada arýadan yadabai da kemebesü: ö-kid inu ügüler-ün:

[63a] siluyun jilmayan-tur quričaqui ügei:

sirigün qatayu-tur kilingle=kü ügei:

ülü mungqayuraýulda=qu biling-tü-yin tulada:

üçügü=ken ken-e ber ködelgen čidaydaqu busu bui::

toy-a tomsi ügei bodistv-nar:

tong oýtaruyu-ača čečeg erikes-iyer takimui:

tedeger Esrua Qormusda simmus ijayur-dan ber:

tegün-e mürgün takimui::

olan galab-ud-tur törö yabudal-ian bisilyaysan:

osal busu tere boyda ene edür böged burqan bolu-

mui:

eyimü yeke küçütü tegün-i ilaýun yadaqu-yin tu-

lada:

ečige minu oron-tur-ian ajirabasu sayin::

kemen ügülebesü ber Čibil-tü simmu urin nayı-
dangyu-yin yal-a dörtegüljü esegü qaribai::

tendeče tere čay-tur Širikini terigüten modun-
-u naiman ökin tngri-ner adalidqaqui ber bodistv-un
öljei qutuy-i sitayan maytar-un::

ariluysan [63b] ariyun amidu či: Akas-taki si-
ne saran-tur adali üjeskü-leng-tü buyu: kemeküy-eče
degedü amidu či edüge čü ülü udan: tegüs arban qo-
yar küçütü bolju irekü olja-yi sayitur olbai či ke-
meküi-dür kürtele arban Jiryuan Jüil adalidqaqui-
-bar bodistv-un öljei qutuy-i sitayul-un maytan ügü-
lebei::

tendeče ariyun oron-taki tngri-yin köbegüd sim-
nu-yin omoy-i singtarayulqu-yin tulada ügüler-ün::

öi Čibil-tü simmus či: ötegü toγuruyun metü
sintaraju amui: ötegü üker sibardaşsan metü: öber-ün
küçün aldaju amui:: kemeküy-eče Čibil-tü či γar köl-
-iyen oytaluysan metü: qamuy küçün-eče muquraju amui::
kemeküi-tür kürtele arban Jiryuan Jüil-iyer omoy
küçün-i inu singtarayul-un ügülebei::

tegünçilen bodi qutuy-un tabičid tngri-ner ber
simnu-yi qariyul-un [64a] ügüler-ün:

Čibil-tü či činadu dayisun-a daruydaju ügey-
-e γaryaydaysan metü:

čing ene söni bodistv-da daruydaju ügey-e

yaryaydaqu či:

ai Čibil-tü či arslan-a tostaysan ünegeñ metü:

ai ene söni bodistv-da ükügüldekü bolqu či::

kemeküy-eđe Čibil-tü: či

ayula-yin orgil-tur ayungy-a bayuyday=san

metü:

ai ene söni bodistv-da embüregüldekü či:

kemeküi-tür kürtele arban jiruyyan jüil-iyer
qariyul-un ügülebesü ber::

Čibil-tü simnus ülü qarin dülete kilinglejü:

čing qatayu üge-ber ene toyin-i:

čircü abču oduy-a kemen ügülebesü:

čing-da qatayuda ügüler-ün bodistv::

oytarui-tur eldeb jiruy jirubasu bolqui:

ulayar boda ügei key(-yi) bariju uyaqui:

oytarui-taki naran sara-yi unaýan čidabasu ber(:)

olan toyan-ača nögčigsed-de čiýulbasu ber namayı-

-yi::

üčüken (ber) [64b] ködelgen ülü čidaqu kemen
ügülegsen-tür bodistv-un ünen üge-yin kūčün-iyer(:)

mergem=sigsen Čibil-tü simnu-yin:
matar terigütü tuy inu quγuraju:
masi doysin simmus-un čerig-üd anu:
mang aldan arban Jüg-tür buruγuilabai::

unuly-a kölgen-ečegeñ anggiγiraju:
odqui mör-iyen ber Jabqarabai:
öber Jayuraban bulγalduju:
ukilaldun ebčegüben deledbei::

eremsigsen Čibil-tü tendeče:
eyin köbegün-yügen üge(-yi) ese abuγsan-iyar:
eyimü Jobalang-tur orobai kemen:
erügüben tulju γasalbai::

tere čay-tur tngri luus kileged-jün:
terigülegci erketen anu bügüdeger:
tenggel ügei ilayuγsan kemen bodistv-tur:
tngri-ner-jün takil-iyar takibai::

tere čay-tur simnu iγayur-dan-u dotor-a-ača:

tende bodistv-un ünen-ü küçün-i üjegsed: γučin Jir-
γayan költi: qorin dörben nayud simnu-nuyud toγuluγ-
san bodi qutuy-tur sedkil egüskebei::
tendekin ügüler-ün:

üjegdekün-i Jegdüün yelvi metü:

ünen-iyer uqaju teyin büküy-yi:

ülü uqan bi kemen omorqaycid-i:

örörke=jü asaran sedkigsen-iyer::

[65a] γar-dayan ildü mese-yi bariysan ügei(:)

γadayun čerig-iyer kuriyelegülügsen ügei:

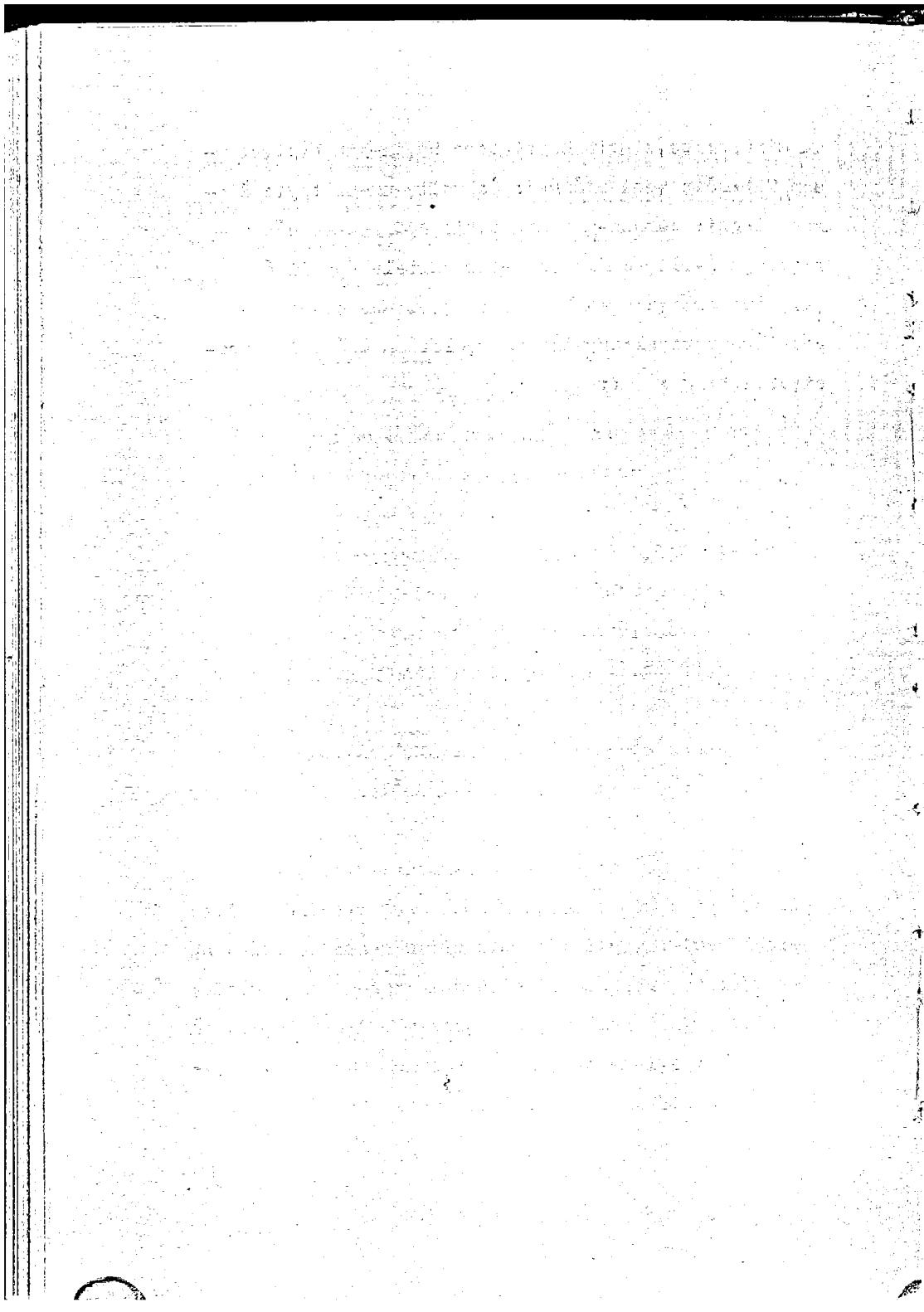
γayčayar simmus-un ayimay-i daruysan:

γayiqaydaqu-ača γayiqayda=qu ülügü bui::

Arban qoyar Jokiyang=γui üiles-eče Simmus-i
nomoγadqaysan neretü yisüdüger bölog:: : :

γayiqamsiy burqan-u arban qoyar Jokiyangγui ke-
megdeki üiles-i inu: olan Mongγol irgen uqaqu toγul-
qu boltuγai kemen uridu olan töröl-nuyud-tur uduri-
γulsun-i šasin-tur olan üile üiledügsen: bodistv i-
Jayur-dai Esentemür qong qiu-yin ünen čing sedkil-
-iyer basa basa duradqan ügülegdegsen-iyer: nom-i
geyigülügči-yin ner-e-ber inu: Čosgi odser kemen al-

darsiysan: bayşı-yin bayşı tere boyda-yin bayıguluysan
Töbedčin γool bičig-i: Šakyaliy-ud-un toyin Šisrab singgi: burqan-u bodi sedkil egüskegsen-eče terigülejü Jarlıy quriyaysan-tur kürtele čuγulidču
γaryaju: orčiyuluγad basa ber iγayur-un sudur ki-
ged-lüge tokiyal-duγulju mongyolčilan orčiyulju oro-
siγulbai:: :: ::

BIBLIOGRAPHIE

- P. S. P a l l a s, Sammlungen historischer Nachrichten über die mongolischen Völkerschaften. St. Pbg. 1776-1801, II. 41c-419.
- B. Ja. V l a d i m i r c o v, Mongolskij sbornik raskazov iz Pañcatantra. Petrograd 1921, 43-44.
- B. Ja. V l a d i m i r c o v, Sravniteljnaja grammatika mongolskogo pisjemennogo jazyka i chal-chaskogo narečija, Leningrad 1929, 36-37.
- N. N. P o p p e, Beiträge zur Kenntnis der alt-mongolischen Schriftsprache: Asia Major I, Leipzig 1924, 668-675.
- C. D a m d i n s ü r ü n g, Mongol-un uran Joki-yal-un teüke, Mukden 1937, 188, 209-210.
- C. D a m d i n s ü r è n, Mongolyn uran zochiolyn tojm, Ulaanbaatar 1957, 104, 116.
- Qutuy-tu ayui yekede čenggegsen neretü yeke kölgen sudur; tib. 'phags-pa rgya-cher rol-pa zes-by-a-ba-theg-pa chen-po'i mdo; skr. Ārya latavistara nāma mahāyānasūtra. Eldeb II, 1b-312a.
- Iledte boluysan sudur; tib. Mton-par 'byuñ-ba'i mdo; skr. Abhiniskramana sūtra. Eldeb XXIX, 1b-165a.
- L. L i g e t i, Catalogue du Kanjur mongol imprimé. Bibliotheca Orientalis Hungarica III, Budapest 1942-1944, 216-217; 287-288.
- L. L i g e t i, Chos-kyi 'od-zer, Buddha tizenkét cselekedete. Ses-rab sen-ge fordítása. Közzéteszi Ligeti Lajos. [Les douze actes du Bouddha de Chos-kyi 'od-zer. Traduction de Ses-rab sen-ge. Par L. Ligeti.] Mongol Nyelvemléktár [Recueil des Monuments de la langue mongole], Vol. IX, Budapest 1966.
- L. L i g e t i, A propos de la version mongole des "Douze actes du Bouddha": Acta Orientalia Hung.

XX, 1967, pp. 59-73.

N. Poppe, The Twelve Deeds of Buddha. A Mongolian Version of the Lalitavistara. Mongolian Text, Notes and English Translation. Asiatische Forschungen, Band 23. Wiesbaden 1967.

P. Alitto, N. Poppe, The Twelve Deeds of Buddha. /Compte rendu/ Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft, vol. 119, 1970, pp. 414-419.

C. R. Bawden, N. Poppe, The Twelve Deeds of Buddha. /Compte rendu/ Bulletin of the School of Oriental and African Studies, vol. XXXII, 1969, pp. 635-637.

Ph. Éd. Foucaux, Le Lalita vistâra. Développement des jeux, contenant l'histoire du Bouddha Cakya-mouni depuis sa naissance jusqu'à sa prédication. Traduit du sanskrit en français. Annales du Musée Guimet, tome VI, Paris 1884. Seconde partie: Notes variantes et index. Annales du Musée Guimet, tome XIX, Paris 1892.

Fr. Weiller, Ásvagosa. Das Leben des Buddha. Buddharacaritamahákavyanama. I Leipzig 1926; II Leipzig 1928.

A. Csoma de Körös, Notices on the Life of Shakya. Extracted from the Tibetan Authorities. Asiatic Researches II, 1839, 285 et suiv.

A. Schieffner, Eine tibetische Lebensbeschreibung Cakyamunis: Mémoires des Savants Etrangers, tome VI. St.Pbg. 1845. Mémoires de l'Académie, St.Pbg. 1851.

Ph. Éd. Foucaux, Rgya Tch'er Rol Pa ou Développement des Jeux contenant l'histoire du Bouddha Cakya-Mouni, traduit sur la version tibétaine du Bkah Hgyur, et revu sur l'original sanskrit /Lalitavistara/. Première partie: texte tibétain, Paris 1847. Deuxième partie: traduction française, Paris 1848.

Th. D u k a, Life and Works of Alexander Csoma de
Körös, London 1885.

Alexander Csoma Körösi, The Life and
Teachings of Buddha. Calcutta 1957; surtout
pp. 25-58.

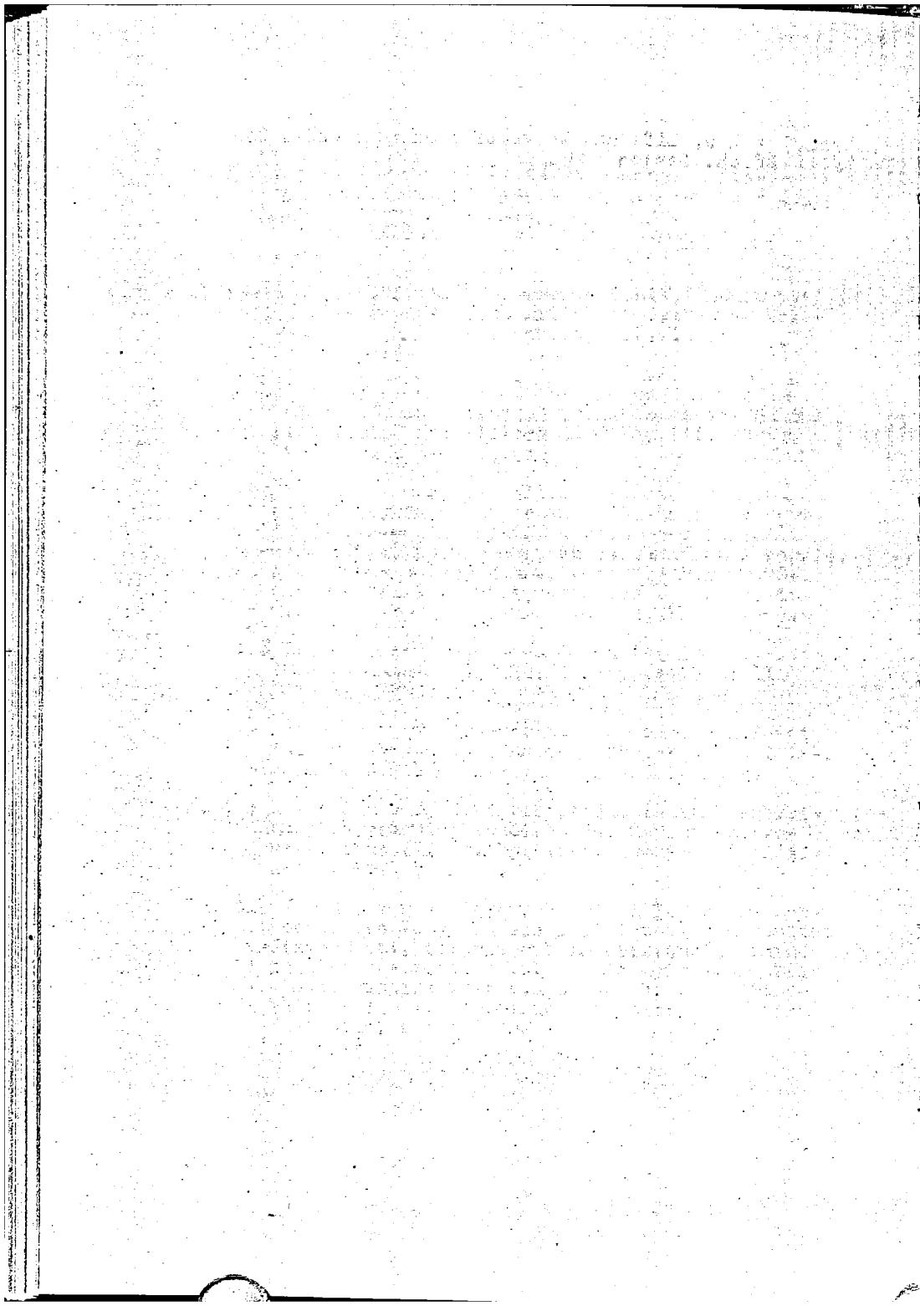
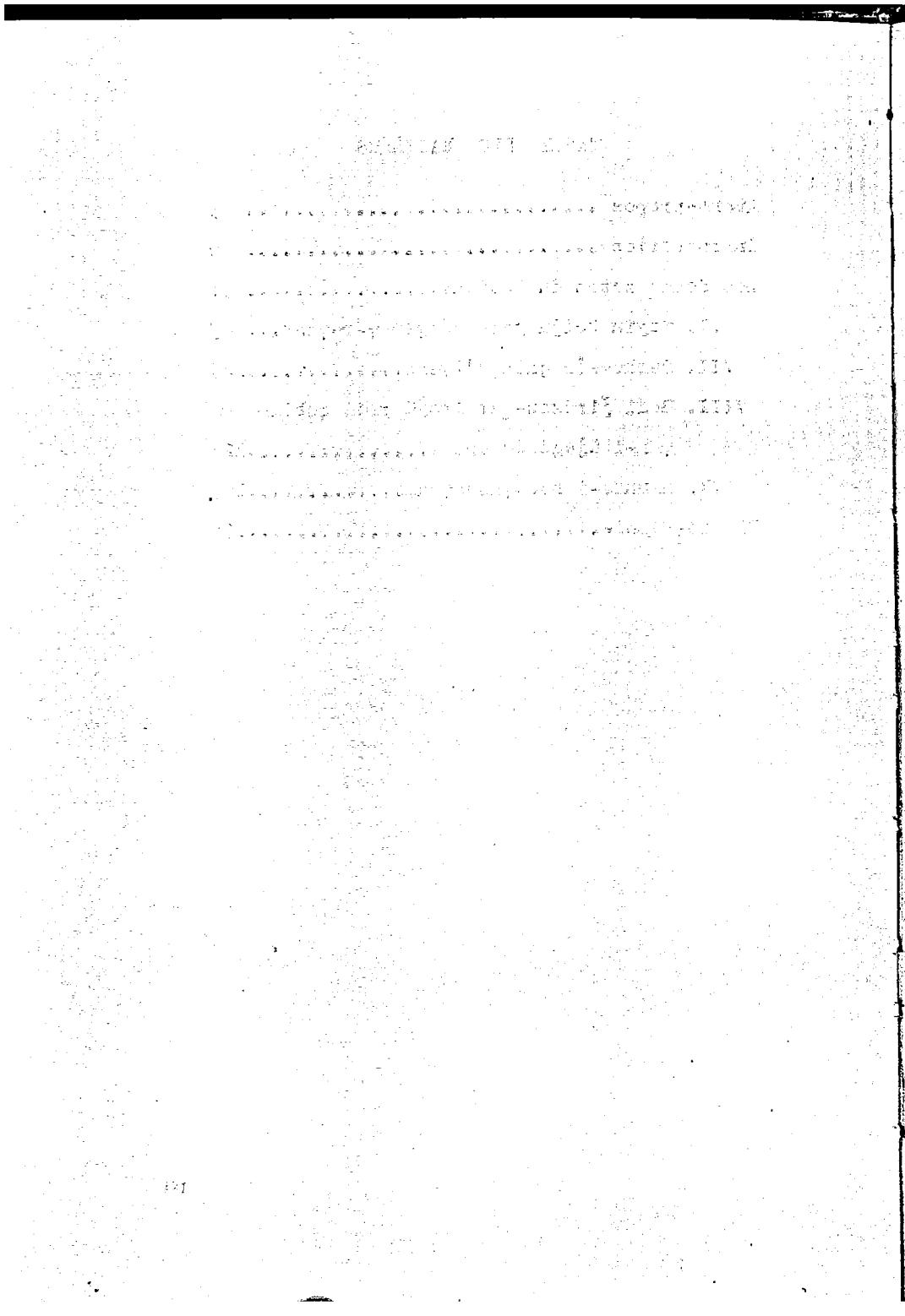

TABLE DES MATIÈRES

Avant-propos	5
Introduction	9
Les douze actes du Bouddha.....	31
VI. Toyin bolju ger-tečeegen γaruysan...	47
VII. Berke-eče qataγujiysan.....	103
VIII. Bodi Jirüken-tür irejü ridi qubil- yan-i üjegüllügsen.....	125
IX. Simmus-i nomoyadqaysan.....	147
Bibliographie.....	177

MONUMENTA

LINGuae MONGOLICAE COLLECTA

- I. Histoire secrète des Mongols. Par Louis Ligeti. 265 pages. Budapest 1971.
- II. Monuments préclassiques. I. XIIIe et XIVe siècles. Par Louis Ligeti. 294 pages. Budapest 1972.
- III. Monuments en écriture 'phags-pa. Pièces de chancellerie en transcription chinoise. Par Louis Ligeti. 170 pages. Budapest 1972.
- IV. Trésor des sentences. Subhasitaratnanidhi de Sa-skya pandita. Traduction de Sonom gara. Par Louis Ligeti. 143 pages. Budapest 1973.
- V. Les douze actes du Bouddha. Arban qoyar jo-kiyangui üiles de Čhos-kyi 'od-zer. Traduction de Šes-rab señ-ge. Par Louis Ligeti. 182 pages. Budapest 1974.
- VI. Histoire secrète des Mongols. Texte en écriture ouigoure, incorporé dans la Chronique Altan tobči de Blo-bzāñ bstan-'jin. Par Louis Ligeti. 202 pages. Budapest 1974.

INDICES VERBORUM

LINGUAE MONGOLICAE MONUMENTIS TRADITORUM

- I. Monuments préclassiques. 1. XIIIe et XIVe siècles. [Première partie.] Par Louis Ligeti. 170 pages. Budapest 1970.
- II. Monuments préclassiques. 1. XIIIe et XIVe siècles. [Deuxième partie.] Par Louis Ligeti. 382 pages. Budapest 1972.
- III. Monuments en écriture 'phags-pa. Pièces de chancellerie en transcription chinoise. Par Louis Ligeti. 244 pages. Budapest 1973.
- IV. Trésor des sentences. Subhāsitaratnanidhi de Sa-skyā pandita. Traduction de Sonom gara. Par Louis Ligeti. 339 pages. Budapest 1973.
- V. Les douze actes du Bouddha. Arban qoyar Jökiyangyui üiles de Čhos-kyi 'od-zer. Traduction de Šes-rab sen-ge. Par Louis Ligeti. 514 pages. Budapest 1974.

